

Univerzita Hradec Králové

Pedagogická fakulta

Ústav sociálních studií

HOMOPARENTALITA POHLEDEM STUDENTŮ SOCIÁLNÍ PEDAGOGIKY

Diplomová práce

Autor: Bc. Eva Hochová
Studijní program: N7507 Specializace v pedagogice
Studijní obor: Sociální pedagogika
Vedoucí práce: Mgr. Olga Válková Tarasova
Oponent práce: Mgr. Gabriela Caltová Hepnarová, Ph.D.

Zadání diplomové práce

Autor: Bc. Eva Hochová

Studium: P19P0697

Studijní program: N7507 Specializace v pedagogice

Studijní obor: Sociální pedagogika

Název diplomové práce: **Homoparentalita pohledem studentů sociální pedagogiky**

Název diplomové práce AJ: Homoparentality in view of social pedagogy students

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Cílem předkládané diplomové práce je prozkoumat postoje studentů Sociální pedagogiky k výchově dětí gay a lesbickými páry.

Teoretická část se zabývá vývojem instituce rodiny, mapuje aktuální právní možnosti výchovy dětí stejnopohlavními páry. Rovněž se zabývá psychologickými a sociálními aspekty výchovy dětí gay a lesbickými páry.

Empirická část za použití dotazníkové metody zjišťuje postoje studentů oboru Sociální pedagogika k výchově dětí v homoparentálních rodinách. Dále prozkoumá, zda se studenti - s ohledem na předmětovou skladbu oboru - považují za dostatečně kompetentní k práci s tímto typem rodin.

VENTURA MIRANDA, Maria Isabel, Jessica GARCIA GONZALEZ, Maria DEL MAR REQUENA

MULLOR, Tesifon PARRON CARRENO a Raquel ALARCON RODRIGUEZ. New Family Models and

Their Influence on the Affective Development of Their Children. *International Journal of Sexual Health* [online]. 2017, **30**(1), 132-139. DOI:

10.1080/19317611.2018.1455787. ISSN 1931-7611

NEDBÁLKOVÁ, K. (2005): Lesbické rodiny: Mezi stereotypem a autenticitou. *Biograf* (38): 38 odst. Dostupné na adrese

<http://www.biograf.org/clanek.php?clanek=v3802>

NEDBÁLKOVÁ, Kateřina. *Matky kuráže: lesbické rodiny v pozdně moderní společnosti*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON) ve spolupráci s Masarykovou univerzitou, 2011. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 9788074190414.

NEDBÁLKOVÁ, Kateřina; POLÁŠKOVÁ, Eva. Gay a lesbické rodiny. In HELLER, Daniel;

PROCHÁZKOVÁ, Jana; SOBOTKOVÁ, Irena (ed.). *Psychologické dny 2004 : Svět žen a svět mužů : polarita a vzájemné obohacování : sborník příspěvků z konference Psychologické dny, Olomouc 2004*. Olomouc : Universita Palackého v Olomouci, 2005. Acta Universitatis Palackianae

Olomucensis. Facultas Philosophica, Psychologica 35 - suppl. Plný text příspěvku o rozsahu 8 s. je dostupný na přiloženém CD-ROM. ISBN 80-244-1059-1.

SOKOLOVÁ, Věra. 'Otec, otec a dítě: Gay muži a rodičovství .?' *Sociologický časopis / Czech Sociological Review* 45 (1): 115-146

SOKOLOVÁ, Věra. 'A co děti? ...' Gay a lesbické rodičovství. In VALDROVÁ, Jana. *Abc feminizmu*.

Brno: Nesehnutí, 2004. ISBN 80-903228-3-2.

Garantující pracoviště:
Katedra sociální pedagogiky,
Pedagogická fakulta

Vedoucí práce: Mgr. Olga Válková Tarasova

Oponent: Mgr. Gabriela Caltová Hepnarová, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 1.2.2020

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala pod vedením Mgr. Olgy Válkové Tarasové samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne:

Podpis:

Anotace

HOCHOVÁ, Eva. *Homoparentalita pohledem studentů sociální pedagogiky*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2022.122 s. Diplomová práce.

Tato práce se zabývá postoji studentů oboru sociální pedagogika k výchově dětí homosexuálními páry. Je rozdělena na teoretickou a empirickou část. V teoretické části se zabývá obecnou definicí rodiny, jejími typy a funkcemi a významem pro sociální pedagogiku. Dále podrobněji popisuje homoparentální typ rodiny, kdy představuje některé recentní studie zabývající se některými vybranými oblastmi, jako je vývoj dětí v těchto rodinách a postoj k těmto rodinám. Empirická část pomocí kvantitativního dotazníkového průzkumu zjišťuje postoje studentů vůči homoparentalitě a dále zjišťuje subjektivní názor studentů na vlastní odbornou připravenost pro práci se sexuálními menšinami. Výsledky ukazují, že studenti sociální pedagogiky mají kladné postoje vůči výchově dětí homosexuálními páry, kladně hodnotí schopnost homosexuálních párů být dobrými rodiči a neočekávají problematický vývoj dětí v těchto rodinách. Nicméně i přes tyto celkově kladné postoje jsme zaznamenali určitou míru heterosexismu. Dále jsme zjistili že významná část studentů se necítí dostatečně odborně připravená pro práci se sexuálními menšinami a uvítala by větší zařazení této problematiky do vzdělávání.

Klíčová slova: Rodina, Stigmatizace, Heterosexismus, Homosexualita, Gay otcovství, Lesbické mateřství

Anotation

HOCHOVÁ, Eva. *Homoparentality in a view of social pedagogy students*. Hradec Králové: Faculty of Education, University of Hradec Králové, 2022.122 s. Diploma degree thesis

This work deals with the attitude of students in the field of social pedagogy to the upbringing of children by homosexual couples. It is divided into theoretical and empirical part. The theoretical part deals with the general definition of the family, its types and functions and its significance for social pedagogy. It further describes in more detail the homoparental type of family, which presents some recent studies dealing with some selected areas, such as the development of children in these families and attitudes towards these families. The empirical part uses a quantitative questionnaire survey to determine students attitudes toward homoparentality and also finds out students subjective opinion on their own professional readiness to work with sexual minorities. The results show that students of social pedagogy have positive attitudes towards the upbringing of children by homosexual couples, positively evaluate the ability of homosexual couples to be good parents and do not expect problematic development of children in these families. However, despite these generally positive attitudes, we have seen some degree of heterosexism. We also found that a significant proportion of students do not feel sufficiently trained to work with sexual minorities and would welcome greater inclusion of this issue in education.

Keywords: Family, Stigmatization, Heterosexism, Homosexuality, Gay fatherhood, Lesbian motherhood

Prohlášení

Prohlašuji, že diplomová (bakalářská, disertační, rigorózní) práce je uložena v souladu s rektorským výnosem č. 13/2017 (Řád pro nakládání s bakalářskými, diplomovými, rigorózními, disertačními a habilitačními pracemi na UHK).

Datum:

Podpis studenta:

Poděkování:

Ráda bych poděkovala vedoucí mé práce, Mgr. Olze Válkové Tarasové, za pomoc při zpracování této práce. Dále bych ráda poděkovala doc. PhDr. Petrovi Hlad'ovi, Ph.D., doc. Mgr. Jakobovi Hladíkovi, Ph.D., doc. PhDr. Tomáši Čechovi, Ph.D., ThDr. Kateřině Patové, Mgr. Tereze Komárkové, Ph.D., Bc. Pavlíně Šimečkové a Mgr. Petrovi Šimíkovi za pomoc při distribuci dotazníku studentům sociální pedagogiky.

Obsah

Úvod.....	10
1 Vymezení pojmu rodina.....	11
1.1 Přehled definic rodiny	11
1.2 Nukleární rodina jako ideální typ rodiny.....	14
1.3 Role rodiny v sociální pedagogice	16
2 Homoparentální rodiny	18
2.1 Postoje vůči homoparentálním rodinám	18
2.2 Vývoj dítěte v homoparentální rodině.....	21
2.3 Vliv negativních postojů na homoparentální rodiny	24
2.4 Role sociálního pedagoga při práci s homoparentálními rodinami	27
3 Právní úprava soužití stejnopohlavních páru	32
3.1 Cesty k rodičovství stejnopohlavních partnerů	32
4 Výzkumný problém a cíle šetření	36
4.1 Výzkumná strategie, technika sběru dat.....	37
4.2 Výběr vzorku	39
5 Analýza dat	41
5.1 Postoje mužů a žen vůči homoparentalitě	61
5.2 Postoje věřících a nevěřících vůči homoparentalitě	77
5.3 Vliv genderových rolí na postoje vůči homoparentalitě.....	92
6 Diskuse.....	94
Závěr	103
Seznam zdrojů:	105
Seznam příloh:	112

Úvod

Člověk a společnost, ve které žije, se neustále mění a vyvíjí. Spolu s tím se mění i představa toho, co je rodina, kdo ji tvoří a jaké mají její jednotliví členové postavení a role. Relativně nedávno byl jediným přijatelným rodinným uspořádáním manželský pár muže a ženy, kteří společně bydlí a vychovávají děti, tzv. tradiční rodina. Postupem času se staly přijatelnými i jiné typy rodinného uspořádání, jako jsou například nesezdaná soužití nebo rodiny neúplné (Nedbálková, Polášková, 2005).

Existuje zde skupina, která rovněž prošla značným společenským vývojem, které se však možnost vytvořit společensky akceptovanou rodinu stále nedostává, a to jsou homosexuálové. Ačkoliv je v české společnosti homosexualita většinově přijímána a tolerována, otázka homosexuálního manželství a zejména výchovy dětí homosexuálními páry stále budí značné emoce. Nejčastěji ve veřejné diskusi zaznívá obava z možného narušení vývoje dětí v těchto rodinách a také obavy z možné šikany těchto dětí. Jiným slovy, homosexuální páry nejsou považovány za dostatečně způsobilé k výchově dětí. Dosavadní výzkumy však naznačují, že děti vychovávané v homosexuálních rodinách se nijak neliší od těch, které vyrůstají v rodinách heterosexuálních a že homosexuálové jsou tedy stejně schopní rodiče, jako heterosexuálové.

Tato diplomová práce se si klade za cíl prozkoumat postoje studentů sociální pedagogiky k výchově dětí homosexuálními páry. Vzhledem k tomu, že absolventi sociální pedagogiky nalézají široké možnosti uplatnění a pracují jak s dětmi, tak rodiči, pedagogy, ale i široku veřejností, považujeme za důležité prozkoumat, jaké postoje k této problematice zaujímají. Dále zjišťujeme, zda se cítí být dostatečně připravení pro práci se sexuálními menšinami, jako jsou právě homosexuální páry a jejich děti. Práce je rozdělena na teoretickou a empirickou část. V teoretické části se nejprve zabýváme obecně pojmem rodina, významem rodiny pro jednotlivce i společnost, její definicí, funkcemi a strukturou. Dále je pozornost detailněji zaměřena na homoparentální rodiny, postoje veřejnosti vůči těmto rodinám a na vývoj dětí v těchto rodinách, pozornost je rovněž věnována roli a možnostem sociálního pedagoga při práci s tímto typem rodin. Poslední kapitola teoretické části se zabývá právními aspekty homoparentálních rodin, zejména způsoby, jakými tyto rodiny vznikají. Empirická část přináší výsledky vlastního dotazníkového šetření zaměřeného na postoje studentů sociální pedagogiky vůči rodičovství homosexuálních párů a jejich názor na vlastní připravenost pro práci se sexuálními menšinami.

1 Vymezení pojmu rodina

Ačkoliv je rodina útvar, který je nám známý z našeho každodenního života, často nejsme schopni určit jednu jedinou definici, která by vystihovala všechny nuance toho, čím rodina může být. Rodinu totiž můžeme pojmut z několika úhlů pohledu. Můžeme o ní mluvit jako o základní ekonomické jednotce státu, kdy je zaměnitelná s pojmem domácnost, tedy jde o skupinu lidí, kteří společně žijí a hospodaří. Zejména dříve fungovala rodina jako samostatná výrobní jednotka, která zabezpečovala obživu svých členů, zatímco dnes je pevným článkem hospodářského procesu. Dále o ní můžeme uvažovat jako o primární společenské skupině (Dunovský, 1999; Helus, 2007; Petrusek, Maříková a Vodáková 1996), která může mít různé podoby, ale vždy plní funkci sociálního prostředí, které jedince určitým způsobem utváří. Orientační rodina, tedy rodina, do které se dítě narodí, poskytuje základní vzorce sociokulturního chování, rolí, dává dítěti určitý sociální a kulturní kapitál (Helus, 2007; Petrusek, Maříková a Vodáková, 1996). Tyto aspekty pak jedinec přenáší i do své prokreační rodiny, tedy do rodiny, kterou si sám zakládá. Z tohoto pohledu je tedy rodina společenskou institucí, která udržuje kulturní kontinuitu a tvoří základ pro předávání a udržování společenských hodnot a norem (Petrusek, Maříková a Vodáková, 1996). Rodina je také považována za základní strukturální složku společnosti, základní místo pro péči o děti a mládež (Helus, 2007). Společnost je vlastně soubor rodin, spíše než soubor jednotlivců, a sociální třídy jsou vlastně skupiny rodin, což dokládá fakt, že sňatky spolu i dnes uzavírají lidé s podobným statutem (Petrusek, Maříková a Vodáková, 1996). Rodina je stabilizující prvek společnosti, která je ve většině zemí pod ochranou státu.

1.1 Přehled definic rodiny

Rodinu tedy můžeme pojímat z několika úhlů pohledu a tomu odpovídá i to, že existuje několik různých definic. Definice rodiny můžeme rozdělit do tří okruhů podle toho, na který aspekt se zaměřují: strukturální, psychosociální a transakční (Fitzpatrick a Wamboldt, 1990).

Strukturální definice odpovídají na otázku, „*kdo*“ tvoří rodinu (Edwards a Graham, 2009). Vodítkem pro určení, kdo je, a kdo není člen rodiny, jsou vztahy filiace a afinity, tedy genetického příbuzenství a příbuzenství vzniklého na základě manželství (Fitzpatrick a Wamboldt, 1990). Rodina je zde pojímána jako příbuzenská skupina, základní jednotka příbuzenských vztahů. Mezi strukturální definice můžeme zařadit

definici ze slovníku sociální práce, který uvádí tzv. užší nebo tradičnější pojetí, kdy rodina je „skupina lidí spojená pouty pokrevního příbuzenství nebo právních svazků (sňatek, adopce)“ (Matoušek, 2008, s. 177). Obdobně v psychologickém slovníku je rodina „společenská skupina spojená manželstvím, pokrevními vztahy a odpovědností a vzájemnou pomocí“ (Hartl a Hartlová, 2009, s. 512).

Nejznámějším typem rodinné struktury je tzv. nukleární rodina, kterou tvoří rodiče a jejich děti. Vlivem společenských změn se však struktura rodiny proměňuje a stává se variabilnější, co do velikosti a vnitřní struktury (MPSV, 2016; Průcha, Walterová a Mareš, 2003). Model nukleární rodiny je pomalu na ústupu a stále běžnější jsou i další formy rodinných struktur, které Golombok (2017) rozděluje na dvě skupiny: netradiční rodiny a nové rodiny. **Netradiční rodiny** vznikají v důsledku rozpadu původních partnerských vztahů a zakládání vztahů nových. Společenské změny vedou k tomu, že rodina již není nezbytnou podmínkou k přežití a partnerské vztahy nejsou ekonomickou nutností. Lidé od nich očekávají především psychologické a emoční uspokojení a pokud toto uspokojení nenacházejí, nejsou obvykle příliš ochotní na vztahu pracovat a raději zakládají vztahy nové. Proto se dnes, mnohem více než tomu bylo dříve, partnerské vztahy rozpadají. Podle Českého statistického úřadu se rozvádí zhruba 40 % manželství a 3/5 rozvodů tvoří rozvody manželství s nezletilými dětmi (2021), běžným jevem se tak stávají „neúplné rodiny“, kde chybí jeden z rodičů. Jelikož ale většina lidí touží po vztahu a stabilní rodině, po rozpadu původního vztahu lidé obvykle nezůstávají sami, ale navazují nové partnerské vztahy. A tak se dalším běžným typem rodin stávají „sešívané rodiny“, tedy rodiny, kdy do vztahu jeden nebo oba partneři přivádějí své děti z předešlých vztahů. Děti jsou tak vlastně součástí dvou rodinných systémů, jednak biologického rodiče a jeho partnera, se kterým žijí a zároveň patří i do rodiny druhého biologického rodiče, se kterým sice nežijí, ale se kterým se stýkají. To dětem rozšiřuje oblast socializace, na druhou stranu ale přináší větší riziko konfliktů (Helus, 2007, s. 148). **Nové rodiny** je pojem, kterým označujeme takové rodinné struktury, které do 2. pol. 20. století buď vůbec neexistovaly, nebo jejich existence byla skrytá a vyznačují se znatelnějším odklonem od výše uvedených rodinných struktur. Mezi tyto rodiny řadíme rodiny stejnopohlavních párů, které se do povědomí společnosti dostávají spolu s postupným uznáváním práv homosexuálů. Dále pak rodiny vytvořené za pomoci metod asistované reprodukce (jako je umělé oplodnění, dárcovství vajíček, náhradní mateřství) a v neposlední řadě sem řadíme plánované single mateřství (Golombok, 2017).

Psychosociální definice odpovídají na otázku „co“ je rodina. Klíčovým aspektem není příbuzenství, ale plnění určitých funkcí, které společnost od rodiny očekává, jako poskytování lásky, podpora, vzdělávání, výchova a ochrana. Rodinou pak může být jakékoliv uskupení, která tyto funkce naplňuje. Rodina je v tomto pohledu pojímána jako sociální skupina, která přijímá zodpovědnost za výchovu dítěte a stará se o naplňování potřeb svých členů. Nezáleží na tom, zda tuto roli plní jeden nebo dva dospělí, zda jsou dospělí manželé nebo zda jsou geneticky příbuzní dítěti, o které se starají, důležitý je trvalý vztah, láska, úcta a vzájemná péče (Edwards a Graham, 2009). Výsledná struktura rodiny tak může být mezi jednotlivými skupinami značně odlišná a může být tvořena například jednotlivci nebo manželskými, registrovanými, nesezdanými, pěstounskými páry s biologickými nebo adoptovanými dětmi, či bez nich (MPSV, 2016). Mezi psychosociální definice můžeme zařadit tu, kterou nabízí pedagogický slovník, kdy „rodina plní socializační, ekonomické, sexuálně regulační, reprodukční a další funkce. Vytváří určité emocionální klima, formuje interpersonální vztahy, hodnoty a postoje, základy etiky a životního stylu“ (Průcha, Walterová a Mareš, 2003, s. 202).

Dunovský (1999) rozlišuje 4 základní funkce rodiny: biologicko-reprodukční, ekonomicko-zabezpečovací, socializačně-výchovnou a emocionální. **Biologicko-reprodukční funkce** se vztahuje k pokračování rodu a obecně lidské populace. Hlavní úlohou rodiny a smysl vztahu mezi mužem a ženou z tohoto hlediska je rození dětí a péče o ně do doby jejich soběstačnosti (Petrušek, Maříková a Vodáková, 1996). Tato funkce se může naplnit i mimo rodinu, ale právě v rodině nabývá svůj význam, protože „*nestačí jen přivést dítě na svět, ale také je nutné se o něj postarat*“ (Dunovský, 1999, s. 92) a právě rodina poskytuje optimální podmínky pro reprodukci a péči o děti (Petrušek, Maříková a Vodáková, 1996). V minulosti ani nebylo společensky přijatelné mít potomka mimo manželskou rodinu, případně to bylo terčem společenského zesměšnění. V současné době však rodina vlivem rozvoje genetiky a metod umělého oplodnění, ale také v důsledku změny životního stylu ztrácí svůj reprodukční význam. Rodina už není ani tak struktura která má zajistit pokračování rodu, jako zejména struktura, která má umožnit uspokojení potřeb svých členů (Výrost a Slaměník, 1998, s. 326). **Ekonomicko-zabezpečovací funkce** znamená zajištění materiálních podmínek k zdravému vývoji dětí a poskytování materiální jistoty. V minulosti byla rodina samostatnou jednotkou, nyní je závislá na výrobní činnosti společnosti a uchovává si jen některé prvky výroby, zejména vnitřní činnosti, jako je úklid, příprava stravy apod. (Dunovský, 1999, s. 92). Ekonomicko-zabezpečovací funkce byla stěžejní zejména v dřívějších dobách, dnes již

existuje poměrně hustá záchranná síť sociální podpory, která dokáže rodině pomoci kompenzovat nedostatky v plnění této funkce (Výrost a Slaměník, 1998, s. 326). Nicméně i tak jsou patrné některé negativní důsledky, pokud rodina nedokáže zajistit dostatečné finanční zabezpečení (např. zhoršený prospěch dětí). **Socializačně-výchovná funkce** znamená předávání hodnot, postojů, návyků. Také se jedná o funkci, kdy je dítě začleňováno do společnosti a stává se jejím právoplatným členem. Rodina zajišťuje primární socializaci, předává dětem orientaci ve světě, aby se do něj mohlo zařadit a předává mu vzorce a způsoby chování. Rodina působí jako regulátor nežádoucího chování, u jedinců bez rodinného zázemí bývá častější sociálně patologické jednání (Výrost a Slaměník, 1998, s. 327). Socializačně výchovná funkce spočívá v opravdovém zájmu o dítě, péči a výchově, porozumění jeho potřebám a požadavkům, které je potřeba plnit. Při tom by rodiče vždy měli prosazovat nejlepší zájem dítě, ochraňovat jej a zároveň jej učit překonávat překážky (Dunovský, 1999, s. 93). **Emocionální funkce** se vztahuje k citovému zázemí a pocitu bezpečí. Rodina poskytuje zázemí, přijetí člověka takového, jaký je, podporu pomoc, sdílení zážitků (Výrost a Slaměník, 1998, s. 327). V současnosti se jedná nejspíše o nejvýznamnější funkci, protože zatímco všechny ostatní lze do jisté míry nahradit různými sociálními institucemi, opravdové citové pouto může člověk získat jen v rodině.

Transakční definice kladou důraz na pocit intimity a blízkosti mezi jednotlivými členy a na rituály, které mezi jednotlivci vyvábí pocit sounáležitosti, oddanosti, sdílené minulosti a budoucnosti (Fitzpatrick a Wamboldt, 1990). Transakční definice nekladou důraz na to, kdo nebo co je rodina, ale spíše „*jak se rodina stane rodinou*“. Odrážejí rozdíly v tom, jak lidé sami rodinu definují a umožňují do pojmu rodina zahrnout více rodinných forem (Edwards a Graham, 2009). Podle slovníku sociální práce se jedná o tzv. širší pojetí, které je typické zejména pro USA, kdy rodina je pojímána jako „*skupina lidí, která se jako rodina deklaruje na základě vzájemné náklonnosti*“ (Matoušek, 2008, s. 177).

1.2 Nukleární rodina jako ideální typ rodiny

Z výše uvedeného výčtu je patrné, že neexistuje jednotná definice rodiny, naopak rodinu lze pojímat různými způsoby. I přes to ale existuje určitá představa, co rodina je a především, jaká má rodina být, kdy za ideální obraz bývá považován model nukleární

rodiny, který se často také označuje pojmem „tradiční rodina“ (Nedbálková a Polášková, 2005; Sloboda, 2016, s. 107). Tato představa je založena na několika argumentech.

Prvním je **biologický determinismus**, kdy nukleární rodina je pokládána za přirozený stav daný „od přírody“. Jelikož dítě může počít přirozenou cestou pouze muž a žena, jeví se jako přirozeně dané, že společně budou o dítě pečovat a že je to tedy pro dítě to nejlepší (rozuměno nejpřirozenější) prostředí. Nukleární rodina je vnímána jako univerzálně platný funkční model, který je historicky neměnný a všechny ostatní formy rodiny jsou vedle ní nutně chápány jako „něco postrádající“ nebo „dysfunkční“ (Di Battista, Paolini a Pivetti, 2020; Nedbálková a Polášková, 2005). Nicméně je důležité reflektovat, že pojetí rodiny je spíše sociálním konstruktem, důsledek společenského vývoje a její podobu a to, kdo do ní patří, určuje sama společnost, nikoliv příroda nebo biologické danosti (Burešová, 2020; Nedbálková a Polášková, 2005; Sokolová, 2004), vzhledem k značné variabilitě tak „*rodinu lze považovat spíše nástroj teor. a metodol. analýzy než za přesný název určité soc. entity*“ (Petrusek, Maříková a Vodáková, 1996).

Dále je to **heteronormativa**, která se vztahuje k souboru hodnot, přesvědčení a očekávání, které lidé mají vůči partnerskému a rodinnému životu, kdy předpokládají existenci přirozených rolí vázaných na pohlaví vyplývající z genderové binarity. Heteronormativa předpokládá heterosexuálnost u všech členů společnosti, heterosexuálnost je v tomto směru brána jako norma a všechny ostatní varianty jsou pak společností vnímány jako odchylka a narušení toho, co je vnímáno jako normální. Institucionalizovaná heteronormativa se pak projevuje například v nerovných právech heterosexuálních a neheterosexuálních párů (Sloboda, 2016).

Představa nukleární rodiny jako nejlepšího prostředí pro výchovu dítěte plyne také z předpokladu nutnosti **mužských a ženských vzorů** pro vývoj dítěte. To znamená, že dítě pro svůj správný genderový vývoj potřebuje vzor ženy (prezentovaný matkou) a muže (prezentováno otcem), od kterých se učí správnému genderovému chování a díky jejich vzájemné interakci zjišťuje, jak fungují heterosexuální partnerské vztahy. Právě rodinné soužití muže a ženy se zdá být pro dítě přirozeným zdrojem těchto genderových rolí. Tento postoj předpokládá, že existují způsoby chování, které jsou dichotomické čili neodmyslitelně spojené s ženským nebo mužským pohlavím a vzájemně komplementární, inherentní a neměnné, jinými slovy že ženy mají pouze ženské role a muži pouze mužské (Sloboda, 2016, s. 118; Sokolová, 2004). Obdobná argumentace, proč je nukleární rodina nejlepší formou rodiny, plyne z přítomnosti mateřské (ženské) a otcovské (mužské) role vázané na pohlaví, které jsou od sebe odlišné a umožňují reagovat

na potřeby dítěte odlišným způsobem. Opět to vyplývá z přesvědčení, že tyto rodičovské role jsou spjaté s biologickým pohlavím, tedy že roli matky může zastávat pouze žena a roli otce pouze muž (Sokolová, 2004). Struktury, které toto uspořádání nekopírují, se pak jeví jako ohrožující pro dítě.

Nicméně jak upozorňuje Sloboda (2016, s. 118), ženské a mužské role nejsou univerzálně platné a neměnné kategorie. Pohled na to, co je ženské a mužské se mění, jedná se o relativní kategorie závislé na kulturním i situačním kontextu. Navíc role muže a ženy nejsou až tak jasně specifikované, respektive neexistují výlučně ženské a výlučně mužské chování a charakteristiky (Sloboda, 2016, s. 118; Sokolová, 2004). Rovněž se opomíjí, že genderová socializace probíhá i mimo rodinu, kde dítě může najít také dostatek vzorů (Sokolová, 2004).

1.3 Role rodiny v sociální pedagogice

Sociální prostředí, ve kterém jedinec vyrůstá je určující determinant jeho vývoje. Prostor má svůj systém výchovy, kterým jedinci předává znalost o světě a kultuře, hodnoty a normy (Švestková, 2019). Sociální pedagogika se zabývá různými typy prostředí, zejména rodinným, školním, skupinovým a volnočasovým.

Rodina je místem, kde se odehrává primární socializace dítěte a má nenahraditelnou roli v jeho vývoji. Dítě se zde učí životním rolím, učí se orientovat ve světě, rozumět jeho symbolům, normám a kultuře. Pro sociální pedagogy má rodina zvláštní význam, protože vytváří podmínky pro výchovu (Švestková, 2019). Ne vždy ale rodina funguje tak, jak by měla. Některé rodiny neposkytují dětem vhodné zázemí, a to se pak může negativně projevit v různých životních rovinách, například ve škole ve formě prospěchové neúspěšnosti nebo kázeňskými problémy. Učitel nemá vždy dostatek prostoru, aby se žákům individuálně věnoval, a tak mnohé problémy dětí a pravé příčiny neadekvátního chování zůstávají skryty, nepochopeny a nevyřešeny. Sociální pedagog může díky znalosti rodinného zázemí dětí nabídnout pomoc a podporu a zprostředkovat efektivní komunikaci mezi rodinou, žákem a školou a tím pomoci vyřešit některé obtíže, kterým děti čelí.

Shrnutí první kapitoly

V této kapitole jsme nejprve představili pojem rodiny obecně, různé způsoby, kterými lze na rodinu nahlížet a popsali jsme její význam pro jedince i společnost. Pokračovali jsme

popisem tří různých hledisek, podle kterých lze rodinu definovat: strukturální, které rodinu definují podle její struktury, psychosociální, které rodinu definuje na základě funkcí, které plní a transakční, které rodinu definuje podle přesvědčení samotných aktérů. Dále jsme se zamysleli nad nukleární strukturou rodiny a příčinami, proč je považována za ideální prototyp toho, jak má rodina vypadat. V poslední části jsme nastínili, jakou roli hraje rodina na poli sociální pedagogiky.

2 Homoparentální rodiny

Homoparentální rodiny jsou takové, kde rodičovský pár tvoří jedinci stejného pohlaví, tedy gay a lesbické páry. Lze se setkat i s označením homosexuální rodina, který je ale nepřesný. Takové označení totiž může znamenat, že jsou homosexuální všichni členové rodiny, což nebývá pravda. Pojem homoparentální rodina pak jasně odkazuje, že homosexuální je rodičovský pár, nikoliv třeba děti nebo další členové rodiny (Sokolová, 2004). Můžeme rozlišit dva typy homoparentálních rodin podle způsobu, jakým se do něj dostanou děti: rodiny s dětmi narozenými v předchozím heterosexuálním vztahu před coming-outem a rodiny plánové, vzniklé po coming-outu (Nedbálková a Polášková, 2005).

2.1 Postoje vůči homoparentálním rodinám

Výsledky výzkumů naznačují, že postoje vůči homoparentálnímu rodičovství jsou založeny na postojích vůči homosexuálům samotným (Baiocco a kol., 2020). Negativní postoj vůči homosexualitě je spojený s podporou genderově tradičního rozdělení rolí a tradičnějším pohledem na rodinu (Costa a Davies, 2012; Di Battista, Paolini a Pivetti, 2020) a tedy s menší podporou rodičovství gayů a leseb (Costa a kol., 2014). Ukazuje se, že v hodnocení homosexuality a rodičovství homosexuálních párů existuje značný rozdíl mezi pohlavími, kdy muži jsou vůči homosexuálům, zejména vůči gayům, odmítavější než ženy (Costa a Davies, 2012; Costa a kol., 2014; Jsme fér, 2020; Platforma pro rovnoprávnost, uznání a diverzitu, 2016; STEM/MARK, 2015), negativnější postoje mají také věřící (Costa a kol., 2014; STEM/MARK, 2015), pravicově orientovaní (Costa a kol., 2014) a lidé, kteří věří, že na vznik homosexuality má vliv sociální prostředí, nebo že jde o individuální volbu (Costa a kol., 2014; Frias-Navarro a Monterde-i-Bort, 2012).

Jak upozorňuje Takács, Szalma a Bartus (2016) sexuální orientace je považována za soukromou sféru a jako taková je homosexualita (či jiná orientace) akceptována a tolerována. S tím souvisí i zjištění, že jedním z nejčastějších názorů, se kterým se sexuální menšiny setkávají je, že by neměli svou sexuální orientaci dávat veřejně na odív, ale v soukromí si mohou dělat, co chtějí (Šabatová, 2019), více než třetina Čechů si pak myslí, že by se na veřejnosti nemělo o homosexuálních partnerstvích vůbec mluvit (NMS Market Research, 2022). Rodina a výchova dětí je však považována za sféru veřejnou, tudíž jsou postoje k homoparentálním rodinám více zatíženy morálními předsudky a vyvolávají silnější odpor. Ačkoliv se tedy obecný postoj vůči sexuálním menšinám

zlepšuje, vnímání homoparentálního rodičovství je stále objektem afektivních předsudků (Sokolová, 2004; Takáč, Szalma a Bartus, 2016). Tyto rodiny čelí nedůvěře společnosti, protože se liší od představy „tradiční“ nukleární rodiny. Kritici homoparentálního rodičovství argumentují, že muž a žena jsou biologicky předurčení k plození potomků a k tomu, aby o ně společně pečovali. V tomto pohledu je heterosexuální rodičovství vnímáno jako přirozený důsledek biologických daností, a tedy jako jediný správný způsob, jak mít a vychovávat dítě. Rodina ve složení žena, muž a jejich děti je chápána jako stav daný „od přírody“ (Clarke, 2001; Sokolová, 2004), zatímco homoparentální rodiny nebo i jen samotné soužití dvou lidí stejného pohlaví se jeví být něčím nepřirozeným, co je proti přírodnímu řádu (Clarke, 2001; Sloboda, 2016, s. 108). Z toho důvodu se někteří obávají, že homoparentální rodiny nejsou schopné dostatečně plnit některé rodinné funkce a že výchova v těchto rodinách děti poškozuje (Clarke, 2001; Patterson, 2017). Tento postoj přetrvává i přes to, že řada studií naznačuje obdobný vývoj dětí v homoparentálních a heteroparentálních rodinách (Carone a kol., 2018; Farr, Forssell a Patterson, 2010; Golombok a kol., 2018; Green a kol., 2019; Patterson, 2017).

Několik recentních studií se zabývalo postojem různých skupin k rodičovství stejnopohlavních párů v Portugalsku (Costa a kol., 2014), České republice (Čadová, 2020; Jsme fér, 2020; STEM/MARK, 2015; Tušl a kol., 2020) Itálii (Di Battista, Paolini a Pivetti, 2020) nebo USA (Averet a Hedge, 2012; Hedge a kol., 2014). Nejčastěji používaným nástrojem je dotazník, v poslední době se objevují psychometrické škály konstruované přímo k měření postojů vůči rodičovství homosexuálů a jeho vlivu na dítě, např. *A scale on beliefs about children's adjustment in same-sex families* (Frias-Navarro a Monderde-i-Bort, 2012), která je se skládá se dvou subškál: subškála individuální opozice, která hodnotí osobní názor na nepříznivý vliv výchovy homosexuálními páry a obsahuje 7 položek (např. „Obecně je pro vývoj dítěte lepší, když ho vychovává heterosexuální otec a matka než gay nebo lesbický pár“) a subškálu normativní opozice, která obsahuje heterosexistické normy jako vysvětlení negativního postoje vůči homoparentalitě a obsahuje 7 položek (např. Dítě, které vychovává gay nebo lesbický pár bude šikanováno spolužáky“). Další škálou je *Attitudes toward gay and lesbian parenting scale* (Costa a kol., 2014), která obsahuje dvě subškály: subškálu negativní vnímání gay a lesbického rodičovství, která obsahuje 6 položek (např. „Dítě gay a lesbických rodičů nemá potřebné maskulinní a femininní vzory nutné pro jeho normální vývoj“) a subškálu pozitivní vnímání gay a lesbického rodičovství, která obsahuje 5 položek (např. „Děti gay a lesbických rodičů jsou tolerantnější“). Dalším nástrojem jsou tzv. viněty. V těchto

studiích je respondentovi předložen fiktivní příběh popisující určitou situaci, např. mírnou roztržku, mezi rodiči a dítětem. Čtenář je dále seznámen s podrobnějšími informacemi o rodině a dítěti. V příběhu jako proměnná variuje pohlaví rodičů a případně pohlaví dítěte. Čtenář má po přečtení příběhu ohodnotit rodičovský pár, např. jeho rodičovské schopnosti (zda jsou schopní být milujícími a pečujícími rodiči), jejich emoční stabilitu apod. Poté hodnotí vývoj dítěte, např. zda může být dítě ohroženo šikanou nebo trpět psychologickými obtížemi. Dále hodnotí, jak moc mohlo být nevhodné chování dítěte způsobeno rodiči a např. jejich sexuální orientací (Di Battista, Paolini a Pivetti, 2020, Tušl a kol., 2020). V České republice pak od roku 2015 pravidelně zjišťuje postoje vůči právům homosexuálních párů Centrum pro výzkum veřejného mínění v rámci šetření Naše společnost, nepravidelně pak agentura Median, NMS Market Research nebo STEM/MARK. Všechny uvedené se však soustředí pouze na úzký okruh několika otázek, týkající se zejména postojů vůči adopci dětí homosexuálními páry, eventuálně manželství homosexuálních párů.

Ačkoliv závěry některých studií naznačují i celkově pozitivní postoje vůči rodičovským schopnostem homosexuálních párů (Di Battista, Paolini a Pivetti, 2020), např. jejich schopnost finančně zabezpečit dítě, poskytnout mu bezpečné zázemí a také jejich emoční oddanost vůči dítěti (Camilleri a Ryan, 2006 podle Di Battista, Paolini a Pivetti, 2020), zároveň se více očekává, že jejich děti budou mít emoční problémy a budou šikanovány více než děti heterosexuálních rodičů (McCutcheon a Morrison, 2015 podle Di Battista, Paolini a Pivetti, 2020) a již existující problémy u dětí jsou u homosexuálních párů přičítány kvalitám jejich vztahu více než u heterosexuálních párů (Di Battista, Paolini a Pivetti, 2020). Tyto postoje nejspíš plynou z obecné představy lepší uzpůsobenosti heterosexuálních rodičů k péči o dítě a heterosexismu, který považuje heterosexuálníitu za jedinou správnou, přirozenou a nadřazenou homosexualitě (Frias-Navarro a Monterde-i-Bort, 2012). Více než třetina Čechů si například myslí, že pár stejného pohlaví nemůže vychovávat dítě stejně dobře, jako pár muže a ženy (Čadová, 2020), čtvrtina pak věří, že dítě vychovávané homosexuálním párem bude také homosexuální (Jsme fér, 2020; STEM/MARK, 2015).

Na druhou stranu studenti humanitních oborů, jako je psychologie, sociální práce nebo pedagogika, mají k homosexuálům a jejich rodičovství spíše kladné postoje, což lze přičítat obecně dobré informovanosti o dimenzích homosexuality a celkově většímu pochopením lidské diverzity (Averet a Hedge, 2012; Costa a kol., 2014; Hedge a kol., 2014; Tušl a kol., 2020), vliv však může mít také to, že tyto obory mají obvykle větší

zastoupení žen, které mají obecně pozitivnější postoje (Averet a Hedge, 2012; Hedge a kol., 2014). Jak upozorňují někteří autoři (Frias-Navarro a Monderde-i-Bort, 2012; Tušl a kol., 2020) v současné společnosti je otevřená nevraživost vůči sexuálním menšinám společensky nepřijatelná, což však neznamená, že by předsudky zcela vymizely, protože normalita a přirozenost je stále připisována heterosexuálnímu chování. Otevřená nenávisť a averze se spíše přeměnily v novou formu předsudků – ty jsou skryté a projevují se např. obavami o vývoj dětí v těchto rodinách či strachem z toho, že budou děti těchto rodičů šikanovány. Obavy z možné šikany dětí homosexuálních rodičů sdílí více než polovina Čechů (Jsme fér, 2020). Jelikož se stále více dětí dostává do prostředí homoparentálních rodin, a zároveň homosexuálně orientovaní rodiče projevují čím dál zřetelněji touhu po rodičovství, vzniká řada studií, které zkoumají vývoj dětí v těchto rodinách.

2.2 Vývoj dítěte v homoparentální rodině

Gay a lesbické rodičovství bývá vykreslováno jako patologické a nevhodné pro výchovu dětí. Děti v homoparentálních rodinách bývají považovány za vážně ohrožené, s neuspokojenými emočními potřebami, kterým hrozí, že budou duševně a citově postižené (Clarke, 2001; Sokolová, 2004). Výzkumy vlivu homoparentality na vývoj dítěte mají počátek v 70. letech minulého století v souvislosti se svěřováním dětí do péče rozvedeným homosexuálním ženám. V té době panovala obava, že lesby by nemusely o dítě pečovat stejně dobře, jako heterosexuální matky, předpokládala se také vyšší pravděpodobnost psychických poruch u lesbických matek v důsledku čehož by se u dětí mohly vyvinout psychické potíže a také riziko přenosu homosexuality na dítě (Golombok, 2017; Nedbálková a Polášková, 2005).

Rodičovství gay otců je pak oblastí ještě kontroverznější, protože gayové kromě toho, že čelí stereotypům ohledně své orientace, čelí zároveň předsudkům, podle kterých mají ženy k péči o dítě lepší předpoklady než muži (Nedbálková a Polášková, 2005; Sokolová, 2004). Gay otcové tak v porovnání s lesbickými matkami mohou subjektivně pociťovat vyšší míru stigmatizace od sociálního okolí, výzkumy lesbických matek proto nelze jednoduše generalizovat i na rodiny gay otců (Golombok a kol., 2018). Studie zaměřené na rodiny gay otců se začínají ve větší míře objevovat na počátku tohoto století. Jejich výsledky naznačují, že pozitivní zapojení, vřelost a schopnost reagovat na potřeby dítěte, jsou do značné míry stejné u mužů i žen a že otcové ovlivňují své děti podobným způsobem jako matky. Absence matky tak nemusí mít na vývoj dítěte negativní dopady,

jak se někdy předpokládá, což dokládají i studie porovnávající vývoj dětí v rodinách leseb, gayů a heterosexuálních rodičů (Carone a kol., 2018; Carone a kol., 2020; Farr, Forrsel a Patterson, 2010; Farr a kol., 2018; Golombok a kol., 2018; Green a kol., 2019; McConnachie a kol., 2021).

Výzkumy, které se snaží zjistit, zda a případně jak je vývoj dětí ovlivněn sexuální orientací rodičů, používají různé typy dotazníků podle oblasti, kterou zkoumají (např. PSAI pro měření genderové konformity), které vyplňují rodiče dětí, děti a případně blízcí pečovatelé, kteří jsou s nimi v pravidelném kontaktu (učitelé, chůvy, prarodiče apod.). Výsledky jsou pak porovnávány s kontrolní heterosexuální skupinou. Dále jsou často využívány rozhovory s rodiči a blízkými pečovateli a pozorování dětí.

Velkým tématem výzkumů homoparentálních rodin je genderová socializace. Genderová socializace se týká předávání vzorů chování typických pro ženu a muže, tedy feminity a maskulinity. Podle průzkumu agentury Stem/mark (2015) se 44 % Čechů domnívá, že dětem vyrůstajícím v homoparentálních rodinách „chybí mužský nebo ženský vzor, který je nutný pro normální vývoj“. Obecná představa totiž je, že děti se identifikují podle svého pohlaví buď s matkou (dívky) nebo s otcem (chlapci) a od nich se pak učí buď ženskému nebo mužskému chování. Jelikož u gay a lesbických párů vždy jedno pohlaví chybí, mohlo by se stát, že děti budou zmatené ohledně své genderové identity a nenaučí se společensky vhodné genderové roli (Sokolová, 2004). Jinými slovy hrozí, že chlapci vychovávaní v lesbických rodinách nebudou mít adekvátní vzory pro naučení se mužskému chování a budou zženštilí, a naopak dívky vyrůstající v rodinách gay otců nebudou vědět, jak se má chovat správná žena a budou příliš maskulinní (Golombok, 2017). Genderový vývoj byl zkoumán například v Itálii (Carone a kol., 2020) nebo v longitudinální studii v USA (Farr a kol., 2018). Jejich výsledky ukazují, že se děti v homoparentálních rodinách vyvíjejí podobně jako děti v rodině heterosexuálních párů a mají genderově typické chování. Rozdíl byl nalezen v rodinách lesbických matek, kde chlapci i dívky mohou projevovat méně genderově typické chování, což výzkumníci vysvětlují větší tolerancí žen vůči genderově netypickému chování (Carone a kol., 2020), u chlapců je pak pravděpodobnost genderové konformity vyšší než u dívek (Farr a kol., 2018). Zdá se, že genderový vývoj ovlivňují spíše postoje a chování rodičů než jejich sexuální orientace.

Další výzkumy se věnovaly porovnávání behaviorálního vývoje dětí v USA (Farr, Forrsell a Patterson, 2010; Golombok a kol., 2018; Green a kol., 2019), Itálii (Carone a kol., 2018) nebo Británii (McConnachie a kol., 2021). Konkrétně se porovnávala míra

výskytu externalizovaných (jako je agrese, porušování pravidel, problémy s pozorností apod.) a internalizovaných (jako je úzkost, deprese, nekomunikativnost apod.) poruch chování. Výsledky těchto výzkumů však nenaznačují, že by děti u lesbických a gay páru měly více problémů s chováním než děti z heterosexuálních rodin, naopak se zdá, že jich mají dokonce méně, což může souviset s lepší přípravou a motivovaností homosexuálních párů k rodičovství, a tedy nižší mírou rodičovského stresu¹. To dosvědčuje zjištění, že výrazně nižší míra internalizovaných poruch byla shledána u dětí vyrůstající v gay rodinách², pro které jsou náklady na založení rodiny obzvláště vysoké (Carone a kol., 2018; Golombok a kol., 2018; Green a kol., 2019).

Mazrekaj, De Witte a Cabus (2020) pak zjistili, že děti stejnopohlavních rodičů mají na základní a střední škole lepší školní výsledky než děti heterosexuálních párů. Tento efekt přetrvával i po kontrole socioekonomických faktorů, lze se tedy domnívat, že příčina tkví v motivaci a přípravě stejnopohlavních párů na rodičovství. Tento výzkum dále ukázal, že pokud děti přišly do homoparentální rodiny až později v průběhu života, vedly si naopak hůře než děti heterosexuálních rodičů (ačkoliv nutno podotknout, že rozdíl nebyl signifikantní), což výzkumníci přičítali vlivu stresu z rozpadu původní rodiny.

Výše uvedené studie ukazují, že pohlaví, sexuální orientace ani biologická příbuznost rodičů s dětmi nejsou ukazatelem negativního vývoje dětí. Děti homosexuálních rodičů, ať už leseb nebo gayů, se vyvíjejí obdobným způsobem jako děti heterosexuálních párů, a to jak v předškolním (Farr, Forssell a Patterson, 2010), tak školním věku (Farr a kol., 2018) a adolescenci (McConnachie a kol., 2021), kdy by se daly očekávat problémy, jelikož v tomto věku již děti reflektují odlišnost své rodiny od rodiny ostatních dětí. Pozitivní výsledky vývoje dětí byly ověřeny studiemi jak s adoptovanými dětmi (Farr, Forssell a Patterson, 2010; Farr a kol., 2018; McConnachie a kol., 2021), tak s dětmi narozenými prostřednictvím surogátního mateřství nebo umělého oplodnění (Carone a kol., 2019, 2020; Golombok a kol., 2018; Green a kol., 2019). Rovněž při porovnání charakteristik rodičů se neukázalo, že by gay či lesbické páry měly vyšší míru rodičovského stresu, negativnější rodičovské styly nebo měly méně spokojené vztahy v porovnání s heterosexuálními páry (Farr, Forssell a Patterson, 2010; Farr a Vasquez, 2020; McConnachie a kol., 2021).

¹ Rodičovský stres je nejsilněji spojený s internalizovanými i externalizovanými problémy u homosexuálů i heterosexuálů (Farr, Forssell a Patterson, 2010)

² Jednalo se ve všech třech studiích o gay surogátní rodiny

Zdá se, že důležitější než struktura rodiny (tedy zda je rodičem heterosexuální nebo homosexuální pár), jsou vztahy a procesy v rodině, jako je kvalita rodinných vztahů a sociální prostředí, ve kterém děti vyrůstají. Studie porovnávající míru internalizovaných a externalizovaných problémů v chování u gay, lesbických i heterosexuálních párů ukázaly, že zatímco typ rodiny nemá na míru problémů dětí vliv, stres rodičů, pocíťovaná stigmatizace, negativní párová interakce či negativní rodičovské styly jsou signifikantní prediktor problémů v chování dětí v jakémkoliv typu rodinné struktury (Carone a kol., 2018; Farr, Forrsel a Patterson, 2010; Golombok a kol., 2018; Green a kol., 2019; McConnachie a kol., 2021). U adoptovaných dětí dále hraje důležitou úlohu příprava rodičů na adopci. Adoptované děti mají obecně vyšší míru problémů v chování než děti neadoptované, nicméně dostatečná příprava rodičů na proces adopce může problémy dětí snížit (McConnachie a kol., 2021).

2.3 Vliv negativních postojů na homoparentální rodiny

Řada výzkumů ukázala, že důležitější než struktura rodiny, jsou procesy v rodině jako například vztahy rodičů s dětmi, jejich kompetence a podpora. Přesto však ve společnosti přetrvává nedůvěra a negativní postoje vůči schopnostem homosexuálních párů vychovávat děti. Stigmatizace a mikroagrese vůči gay a lesbickým rodičům byla zaznamenána v USA (Green a kol., 2019; Perrin a kol., 2019) nebo Itálii (Carone a kol., 2018). Stigmatizace může snížit kvalitu rodičovství a tím negativně ovlivnit psychosociální fungování dětí.

Stigma můžeme popsat jako důsledek negativních společenských postojů vůči jedincům, kteří se v určitých ohledech liší od společensky uznaných norem a očekávání (Gofman, 1963 podle Carone a kol., 2022). V důsledku stigmatu mohou být lidé sociálně vyloučeni, opovrhováni a čelit šikaně či mikroagresím, což může vést k psychickým problémům, jako je pocit méněcennosti nebo deprese. V případě homoparentálních rodin pak dochází k vícenásobné stigmatizaci: jednak na základě sexuální orientace vycházející z heteronormativnosti a heterosexismu, který privileguje heterosexuální nad homosexualitu a je založený na předpokladu, že heterosexuální je normou a ideálem, jednak na základě nebiologických vazeb s dítětem, kdy jsou společností upřednostňovány biologické vztahy v rodině (Farr a kol., 2016a). V případě gay otců pak dochází ještě k stigmatizaci na základě přesvědčení, že roli primárního pečovatele by měly zastávat ženy.

Jedním z projevů stigmatizace jsou mikroagrese, tedy každodenní vědomé i nevědomé verbální (urážky, komentáře) a behaviorální ponižování, které pramení z předsudků, a které sděluje negativní postoje vůči stigmatizovaným jedincům či skupinám. Vzhledem k tomu, že mikroagrese mají obvykle jemnější formu než zjevná šikana, může se zdát, že pro stigmatizované skupiny nejsou tolik zraňující, ale vzhledem k jejich každodenní povaze mohou způsobovat silný stres. Mikroagrese můžeme rozdělit do tří skupin podle jejich závažnosti: mikroinvalidace, mikrourážky a mikroútočení (Carone a kol., 2022). **Mikroinvalidace** je typ komunikace, který nenápadně vylučuje, neguje nebo anuluje zkušenosti, myšlenky a pocity marginalizované skupiny. **Mikrourážky** jsou definovány jako verbální a neverbální komunikace, která ponižuje jedince na základě jeho menšinového postavení (například heterosexistické komentáře, používání slova gay jako nadávky apod.). **Mikroútoky** jsou nejviditelnější ze tří kategorií a odkazují na vědomé a záměrné činy, nadávky, vyhýbání se nebo jiné hanlivé chování vůči marginalizované skupině (Carone a kol., 2022).

Ukázalo se, že zkušenosti gay a lesbických rodičů s mikroagresemi negativně ovlivňují kvalitu jejich vztahu s dítětem. Pokud rodiče zažívají více mikroagresí, může být kvalita vztahu mezi rodičem a dítětem nižší (Farr a Vasquez, 2020). Dále se ukázalo, že pokud rodiče pocíťují vyšší míru stigmatu a mikroagrese, tak jejich děti mají vyšší míru poruch chování (Carone a kol., 2018; Golombok a kol., 2018; Green a kol., 2019). Green a kol. (2019) zjistili, že vyšší míra pocíťované stigmatizace pozitivně koreluje s negativními rodičovskými styly, což ukazuje na vzájemné vztahy mezi sociálním okolím, rodičovstvím a psychickým vývojem dětí. Problémy dětí v rodinách homosexuálních rodičů tedy mohou být způsobeny stigmatizací rodičů vnějším okolím než samotnou orientací rodičů. Veřejná politika by se proto měla zaměřit na osvětu a snižování negativních předsudků vůči homosexuálům a pomoci se jim vyrovnat se stigmatizací společnosti (Green a kol., 2019). Výsledky výzkumů ukazují, že se homosexuálním rodinám vede ve srovnání s heterosexuálními rodinami dobře, což naznačuje vliv protektivních faktorů, nicméně pokud je míra pocíťované stigmatizace vyšší, tak to negativně ovlivňuje rodinné fungování a vztah mezi rodičem a dítětem (Carone a kol., 2018; Golombok a kol., 2018; Green a kol., 2019).

Negativním postojům však nečelí pouze rodiče, ale i děti, které vyrůstají v gay a lesbických rodinách. Stigmatizace dětí souvisejí s jejich rodinnou strukturou byla zjištěna například v USA (Bos a kol., 2021; Kvalanka a kol., 2014; van Gelderen a kol., 2012), Nizozemsku (van Gelderen, Bos a Gartrell, 2015) nebo Itálii (Carone a kol., 2022).

Zkušenosti s mikroagresí byly zaznamenány jak u dětí školního věku (Carone a kol., 2022; Farr a kol., 2016a) tak u adolescentů (Bos a kol., 2021; Kuvalanka a kol., 2014; van Gelderen a kol., 2012). V souvislosti s rodinnou strukturou děti nejčastěji zažívají zesměšňování, dále vyloučení, odmítání, nesouhlasné a obtěžující komentáře nebo používání slova gay a lesba jako nadávky (Farr a kol., 2016a; van Gelderen a kol., 2012). Místem, kde se s mikroagresí děti setkávají nejčastěji je škola, kdy původci mikroagresí jsou vrstevníci, ale i učitelé (Farr a kol., 2016a; Kuvalanka a kol., 2014). Mikroagrese rovněž projevují rodiče vrstevníků nebo členové širší rodiny dětí (Kuvalanka a kol., 2014). Mikroagrese mohou být zraňující obzvláště během adolescence, kdy roste význam vrstevníků. Vliv stigmatizace na psychickou pohodu dětí byl zkoumán v Nizozemsku (van Gelderen, Bos a Gartrell, 2015), Itálii (Carone a kol., 2022) a USA (Goldberg a Garcia, 2020; Farr a kol., 2016b). Vyšší míra homofobní stigmatizace byla spojena s nižším sebevědomím a problémovějším chováním (Bos a kol., 2021; Bos a Van Balen, 2008; Farr a kol., 2016b), například vyšší mírou internalizačních a externalizačních problémů v chování (Goldberg a Garcia, 2020; van Gelderen, Bos a Gartrell, 2015). Zajímavé je, že celková míra stigmatizace se mezi dětmi z homosexuálních a heterosexuálních rodin neliší a děti homosexuálních rodičů nečelí vyššímu riziku stigmatizace obecně (Farr a kol., 2016b; Goldberg a Garcia, 2020), nicméně rozdíl byl zaznamenán mezi dětmi z menších a větších měst, kdy děti z menších měst zažívají větší míru homofobní stigmatizace (Goldberg a Garcia, 2020). Stigmatizace vede k negativním důsledkům a můžeme ji tedy považovat za rizikový faktor psychického vývoje. Proto se další část studií soustředila na protektivní faktory a copingové strategie, které zmírňují dopad stigmatizace a mikroagrese.

Copingové strategie neboli strategie zvládnání jsou takové, které vedou ke změně vztahu mezi jedincem a prostředím a ke kontrole prožívání. Tím zmírňují stres a vnitřní napětí. Studie van Gelderen a kol. (2012) a Kuvalanky a kol. (2014) zkoumala copingové strategie amerických adolescentů vyrůstajících v lesbických rodinách. Mezi nejčastěji používanými adaptivními strategiemi bylo optimistické zvládnání (nebrat to osobně, říkat si, že to nestojí za jejich pozornost), konfrontační strategie (konfrontovat, že takové komentáře jsou nepřijatelné) nebo hledání sociální podpory. Mezi maladaptivními strategiemi se objevilo vyhýbání a snaha splynout s ostatními (utajení sex. orientace rodičů, ignorování negativních komentářů, i když byly zraňující).

2.4 Role sociálního pedagoga při práci s homoparentálními rodinami

Sociální pedagogiku můžeme chápat jako disciplínu, která se zabývá vztahy výchovy a prostředí, kdy si všímá role rodiny, lokálního prostředí a vrstevnických skupin, role mimoškolních aktivit a životního stylu dětí. Je to životní pomoc všem věkovým skupinám ze všech typů prostředí při výchově, vzdělávání a celoživotním učení. Smyslem je hledání konkrétních forem pomoci a kompenzace nedostatků, což vede k přeměně kvality života jedince. Rovněž ji můžeme chápat jako vědu zaměřující se na sociální patologie a sociální integraci. Zabývá se vlivem sociálního prostředí na formy rizikového chování. Cílem by měla být tvorba preventivních opatření a realizace zásahů do výchovy a socializace jednice, které se věnují především znevýhodněným skupinám, tím vede k svépomoci a zlepšení podmínek života jedince (Procházka, 2012). Mezi činnosti sociálního pedagoga patří (Moravec a kol., 2015):

Analyticko-diagnostická a depistážní činnost, která se věnuje klimatu školy či školní třídy a vyhledávání dětí ohrožených sociálním vyloučením. Sociální pedagog tak může odhalit žáky ohrožené sociálním vyloučením, mezi které mohou patřit i děti z netradičních rodinných struktur.

Recentní výzkum veřejné ochránkyně práv odhalil, že lidé se s předsudky a projevy averze vůči sexuálním menšinám v nezanedbatelné míře setkávají ve škole. Jedná se většinou o mikroinvalidace nebo mikrourážky, které mají podobu zesměšňování, ponižování, urážek a nevhodných vtipů, a to jak ze strany spolužáků, tak i pedagogů. V menší míře pak jde o těžší mikroútočení, které má podobu vyhrožování a šikany (Šabatová, 2019). To je v souladu s výzkumem Platformy, pro rovnoprávnost, uznání a diverzitu, která provedla šetření homofobie na školách u žáků 8. a 9. tříd a studentů středních škol všech ročníků (2016). Téměř 10 % těchto studentů uvedlo, že se ve společnosti homosexuálů necítí dobře a nechovají se k nim stejně, jako k heterosexuálům. S vtipy o sexuálních menšinách se setkali téměř všichni dotazovaní, zhruba 1/3 měla osobní zkušenost se zesměšňováním, slovními útoky a vyčleňováním neheterosexuálních spolužáků z kolektivu. Téměř polovina z nich pak uvedla, že autorem zesměšňujících vtipů byl pedagog a ¼ se setkala se situací, kdy učitel zesměšňoval konkrétního studenta.

Zatímco by tedy škola měla být místem, které povede mladé lidi k toleranci, rovnému přístupu a vzájemnému respektu, ve skutečnosti je místem, kde se lidé (často poprvé) setkávají s předsudky a homofobními projevy. Stigma, předsudky a diskriminace přitom vytvářejí nepřátelské a stresující sociální prostředí, které způsobuje zdravotní a

psychické problémy, které se projevují např. jako problémy s kázní, horší výsledky, záškoláctví, pocit studu, strachu nebo sociální izolaci (Pitoňák a Spilková, 2016). Těmito negativními jevy nejsou ohrožené pouze neheterosexuální děti, ale i děti neheterosexuálních rodičů (Úřad vlády ČR, 2021). Studie s dětmi vyrůstajícími v amerických adoptivních rodinách gay, lesbických a heterosexuálních rodičů ukázala, že školní klima souvisí s mírou šikany dětí a jejich poruch chování, kdy negativní školní klima koreluje s vyšší mírou šikany a s vyšší mírou internalizačních a externalizačních poruch chování (Goldberg a Garcia, 2020). Školy by proto měly dbát na přívětivé klima a řešit jakékoli projevy šikany vůči sexuálním menšinám, jelikož pozitivní školní klima lze brát jako protektivní faktor, který přispívá k zdravém psychosociálnímu vývoji dětí nejen z homoparentálních rodin.

Rovněž je zapotřebí ve vztahu k sexuálním menšinám zjišťovat a analyzovat, jak je vnímají pedagogové a zda se mezi pedagogy neobjevují homofobní postoje, jelikož pedagogové s dětmi navazují blízké vztahy a mohou mít zásadní vliv na jejich chování vůči dětem ze sexuálních minorit (Baiocco a kol., 2020), homofobní postoje pedagogů mohou také negativně ovlivnit sebevědomí a celkovou psychickou pohodu dětí z homoparentálních rodin (Hedge a kol., 2014), zatímco pozitivní vztah mezi učitelem a dítětem má pozitivní vliv na jeho vývoj a může zmírňovat negativní dopady mikroagresí od vrstevníků (Carone a kol., 2022). Z tohoto hlediska je důležité, aby děti vnímaly vztahy pedagogy jako bezpečné a cítily jejich podporu a pochopení.

Vzdělávací a osvětová činnost, která obsahuje provádění vzdělávacích a osvětových programů a projektů zaměřených na žáky, učitele, rodinu a komunitu.

Pedagogičtí pracovníci by měli disponovat vědomostmi o výzvách, kterým děti z homoparentálních rodin čelí, měli by mít znalosti ohledně diverzity rodinných struktur, ale i schopnost rozeznat stigmatizaci, aby mohli poté aktivně zasahovat při řešení situací. Měli by disponovat znalostmi, které se vztahují specificky k homoparentálním rodinám, jako jsou způsoby, kterými tyto rodiny vznikají, problémy, kterým gay a lesbičtí rodiče a jejich děti čelí, předsudky, které se vztahují k rodičovství stejnopohlavních párů a rovněž by měli znát způsoby, jak pro tyto rodiny vytvořit příznivé prostředí.

To indikuje nutnost vzdělávat pedagogy v práci s homoparentálními rodinami a sociální pedagogové mohou hrát roli zprostředkovatele těchto znalostí. Zároveň by se měly upravit rámcové vzdělávací programy základních a středních škol tak, aby obsahovaly tematiku související s neheterosexuálními skupinami a jejich specifiky, například informace týkající se různých forem lidské sexuality, problematiky

homoparentálních rodin, genderové identity nebo homofobie (Šabatová, 2019; Úřad vlády ČR, 2021). Jelikož jsou témata homofobně motivované šikany, předsudků a genderových a sexuálních stereotypů primárně společenskými fenomény, které mají dopad na psychiku i dynamiku žákovských kolektivů, je nutné je systematicky začlenit do různých vzdělávacích oblastí a předmětů.

V neposlední řadě by bylo vhodné zařadit tuto problematiku do kurikula vzdělávání pedagogických pracovníků. Právě oni jsou ti, kteří zprostředkovávají informace svým studentům a formují jejich názory (Šabatová, 2019). I přes pozitivní postoje vůči sexuálním menšinám se učitelé někdy při práci s homoparentálními rodinami necítí komfortně a také nemají vždy chuť aktivně zapojit toto téma do výuky, zejména proto, že nevědí, jak k této problematice přistupovat a jak jí do výuky zahrnout (Hedge a kol., 2014), případně se domnívají, že sexuální orientace je soukromé téma, o kterém by se nemělo otevřeně hovořit (Averett a Hedge, 2012). Učitelé tedy nemusí být nutně homofobní, přesto v jejich třídách může přetrvávat heterosexistické klima, které marginalizuje žáky z netradičních rodinných struktur. Sociální pedagogové mohou pomoci učitelům a ostatním pracovníkům při zvyšování kompetencí při práci netradičními rodinami.

Sociálně–výchovná a preventivní činnost znamená realizaci výchovných a preventivních aktivit, které vedou ke zvyšování sociálních dovedností žáků, k utváření jejich zdravého životního stylu a předcházení sociálnímu vyloučení.

Tvorbou inkluzivního prostředí ve třídě, ve kterém se zvyšuje citlivost dětí na odlišnosti, snahou o uvědomění si rodinné diverzity a přímým zásahem do zastavení diskriminačních vrstevnických interakcí mohou sociální pedagogové ve spolupráci s učiteli podporovat psychickou pohodu u všech dětí ve svých třídách. Realizace konkrétních preventivních opatření či mechanismů řešení šikany je závislá především na vlastní angažovanosti konkrétních osob, zejména ředitele školy, školního metodika prevence a jednotlivých pedagogů, jež jsou znalí poměrů v jednotlivých třídách či jiných výukových skupinách (Šabatová, 2019) a právě sociální pedagog jistě patří mezi pracovníky, kteří mají přehled o poměrech jednotlivých žáků i o celkovém klimatu ve třídě či škole, může tedy poukázat na možné rizikové chování ve vztahu k dětem z netradičních rodinných struktur. Na školách existují tzv. minimální preventivní programy, jejichž cílem je prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže a které stanovují konkrétní cíle prevence, metody a formy práce s žáky, včetně spolupráce s

rodiči žáků. K tématu negativních postojů vůči sexuálním menšinám se však explicitně vyjadřuje pouze zanedbatelný počet těchto programů (Pitoňák a Spilková, 2016).

Výzkum Šabatové (2019) přitom ukázal, že 92 % členů neheterosexuálních skupin si myslí, že prevence homofobie na školách by zlepšila jejich život, 79 % si totéž myslí o školních výukových programech podporujících respekt k sexuálním menšinám. Sociální pedagog tak může pomoci učitelům a školním metodikům prevence se zařazením témat vztahujících se k sexuálním menšinám do každodenní praxe.

Podpůrná, intervenční a ochranná činnost znamená poskytování podpory v obtížných životních situacích žákům a jejich rodinám.

Vývoj dítěte je ovlivněn interakcí s jeho sociálním okolím a homofobní stigmatizace spojená se sexuální orientací rodičů je specifickou formou šikany, která může negativně ovlivňovat psychickou pohodu dítěte. Děti ze sexuálních menšin se setkávají s různými heterosexistickými komentáři, nadávkami, zesměšňováním apod. Sociální pedagogové mohou pomáhat dětem z homoparentálních rodin překonávat některé nepříjemné pocity, které ohledně své rodinné struktury zažívají. Výzkumy ukázaly, že si děti uvědomují odlišnost své rodiny od rodin heterosexuálních rodičů a v souvislosti s tím mohou cítit strach a úzkost, pokud mají o své rodinné struktuře hovořit, protože se dopředu obávají negativních postojů nebo ztráty přátelství (Farr a kol., 2016a; Kupalanka a kol., 2014). Longitudinální výzkum Carone a kol. (2022) odhalil, že děti, které byly vystaveny mikroagresím spolužáků, ale zároveň měly blízký vztah s učiteli, měly následně lepší sociální dovednosti než děti, které blízké vztahy s učiteli neměly. Vztah mezi pedagogy a dětmi tedy může sloužit jako bezpečný prostor, kde dítě může porozumět negativním zkušenostem, jako jsou mikroagrese, a tím zlepšit své sociální dovednosti.

Reedukační činnost směřuje k změně maladaptivních návyků, kognitivních vzorců a strategií chování dětí. Sociální pedagogové se mohou věnovat nácviku adaptivních copingových strategií u dětí z homoparentálních rodin, které mohou čelit mikroagresím. Mikroagrese způsobují stres, který může vést k psychosociálním problémům a vhodné copingové strategie mohou pomoci zvládnout stresové situace a snížit celkové napětí. Naopak maladaptivní strategie mohou zažívaný stres a jeho negativní důsledky ještě zvýšit. Příklady adaptivních strategií zvládnání jsou konfrontace, hledání sociální podpory a vyjadřování optimismu; příklady maladaptivních strategií zvládnání jsou ty, které jsou vyhýbavé, paliativní (např. popírání) nebo depresivní.

Shrnutí druhé kapitoly

Ve druhé kapitole jsme navázali na první kapitolu a detailně jsme se věnovali jednomu z typů rodinné struktury, a to homoparentální rodině, tedy rodině tvořené gay nebo lesbickým párem a jejich dětmi. V první kapitole jsme zjistili, že na veřejnosti je za ideální prototyp rodiny považována nukleární rodina tvořená heterosexuálním párem a jejich dětmi, a proto mohou být ostatní rodinné struktury hodnoceny hůře. Nejprve jsme představili výsledky studií, které zkoumaly postoje vůči rodičovství homosexuálních párů, kdy jsme zjistili, že některé skupiny mají k této rodinné struktuře negativnější postoje. Dále jsme představili závěry recentních studií, které zkoumaly některé specifické oblasti, jako genderový nebo behaviorální vývoj dětí v těchto rodinách nebo rodičovské kompetence homosexuálních párů. Zjistili jsme, že nezáleží ani tak na struktuře rodiny, jako na vztazích, které mezi sebou jednotliví členové mají. I přes to však homoparentální rodiny a děti gay a lesbických rodičů mnohdy čelí stigmatizaci, která může mít negativní dopad, což je další oblast, které jsme se věnovali. Polední část této kapitoly pak ukázala některé konkrétní oblasti, kde se při práci s těmito rodinami může uplatnit sociální pedagog.

3 Právní úprava soužití stejnopohlavních párů

Soužití osob stejného pohlaví upravuje zákon o č. 115/2006 Sb. o registrovaném partnerství a v Česku platí už téměř 15 let (od 1.7.2006). Jedním z jeho cílů byla nepochybně reakce na společenské změny po samotové revoluci, kdy homosexuální orientace a vztahy a soužití jedinců stejného pohlaví již nebyly považovány za společensky nežádoucí. Homosexualita byla uznána za plnohodnotnou sexuální orientaci, což s sebou neslo požadavek na legalizaci soužití homosexuálně orientovaných párů. Nicméně institut registrovaného partnerství stále nepřináší ty samé výhody, které heterosexuálním párům přináší instituce manželství. Výhody přináší manželství zejména v oblasti rodinného života a péče o děti (Körnerová, 2020). Nový občanský zákoník v §3020 říká, že ustanovení jeho první třetí a čtvrté části platí pro manželství stejně jako pro partnerství. Na jeho druhou část, která se týká rodiny, to však neplatí.

Z hlediska rodinného života není homosexuální pár právně roven páru heterosexuálnímu. Rozdíl nalézáme v tom, že u homosexuálního páru může být za rodiče považován vždy pouze jeden z páru, jinými slovy v rodném listě nelze mít jako rodiče zapsány dvě osoby stejného pohlaví (Körnerová, 2020). Tento jeden, který je zapsán v rodném listě, má pak k dítěti práva a povinnosti, je rodičem *de iure* zatímco druhý není k dítěti právně vázán, je považován za tzv. sociálního rodiče³ a je tedy rodičem pouze *de facto* (Körnerová, 2020). Sociální rodič je pouze ve vztahu obdobném rodinnému, osobou blízkou a pokud žije s dítětem ve společné domácnosti, podílí na výchově a vztahují se na něho povinnosti ochrany výchovy a zdravého vývoje dítěte. V případě rozpadu vztahu mu ale není zaručeno právo na styk s dítětem. Nicméně § 927 občanského zákoníku vymezuje právo dítěte (nikoliv sociálního rodiče) na styk s osobou blízkou, pokud dítě má k této osobě vytvořen citový vztah a odloučení od sociálního rodiče by mu způsobilo újmu. Návrh na úpravu styku by pak mělo podávat dítě, v praxi se ale častěji tohoto práva bude dovolávat sociální rodič.

3.1 Cesty k rodičovství stejnopohlavních partnerů

Ačkoliv gay a lesbické páry nemohou mít dítě přirozenou biologickou cestou, přesto v těchto rodinách dle oficiálních statistik žije 925 dětí (sčítání 2011), přičemž skutečný

³ Sociální rodič je takový, který k dítěti nemá biologické ani právní vazby (tj. nesplňuje žádnou domněnku otcovství ani podmínky mateřství) (Burešová, 2020).

počet bude zřejmě ještě vyšší (Sloboda, 2016, s. 111). Následující kapitola se věnuje způsobům, jakými se děti do těchto rodinných konstelací dostávají.

Asi nejčastější způsob, jakým se dítě do homoparentální rodiny dostane, je situace, kdy jeden z partnerů má **dítě z předchozího heterosexuálního vztahu**⁴ (Patterson, 2017). Dítě tedy má úředně dva rodiče – matku a otce. Druhý z homosexuálního páru pak plní roli tzv. sociálního rodiče. Žije s dítětem v domácnosti, stará se o něj a podílí se na výchově spolu s jeho biologickým rodičem, ale úředně k němu nemá žádné vazby. Tento způsob rodinného soužití je celkem běžným jevem i v heteroparentálních rodinách, které dnes často končí rozvodem a partneři navazují nové vztahy, do kterých s nimi vstupují právě i děti z předchozích vztahů.

Dalším způsobem je **asistovaná reprodukce**, kterou lze označit za tzv. plánované homoparentální rodičovství. Tento způsob zakládání rodin je realizovatelný u lesbických párů. Asistovaná reprodukce může být uskutečněna na klinice asistované reprodukce nebo v domácích podmínkách (Sloboda, 2016, s. 113). Metodu asistované reprodukce upravuje §3-§11 zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, který předjímá, že tuto službu bude využívat heterosexuální pár, který nemůže počít dítě přirozenou cestou z důvodu neplodnosti jednoho z partnerů. Proto je tato služba umožněna pouze heterosexuálnímu páru, a to na základě jeho písemné žádosti (373/2011 Sb.). Lesbické páry, které se rozhodnou tuto metodu využít, tak vlastně musejí obcházet zákon a na kliniku s sebou přivést muže, který bude předstírat, že je jejich partner, po narození dítěte ale zpravidla není zapsán do rodného listu (Burešová, 2020; Sloboda, 2016, s. 113). Asistovaná reprodukce po domácku zahrnuje poskytnutí spermatu dárce a použití různých pomůcek, kterými je sperma dopraveno do dělohy. Biologický otec může být, zpravidla ale není zapsán v rodném listě (Burešová, 2020; Sloboda, 2016, s. 114).

Další možností založení homoparentální lesbické rodiny je, že se žena rozhodne počít dítě souloží s mužem, aniž by mu však o svém záměru řekla, tzv. **vyoutování otce**. Otec pak není zapsán v rodném listě a o dítě pečuje biologická matka spolu se svou partnerkou, která je v postavení sociálního rodiče.

Sdílené rodičovství znamená, že se na početí (např. výše zmíněnou asistovanou reprodukci) dohodne mužský a ženský homosexuální pár. V rodném listu je v tomto případě jako matka zapsána jedna žena z lesbického páru a jako otec jeden muž z gay

4 Ačkoliv začíná vzrůstat počet tzv. plánovaných rodin, které vznikají po coming-outu (Patterson, 2017).

páru. Oficiálně má tedy dítě jednu biologickou matku a jednoho biologického otce, ve skutečnosti má k tomu navíc ještě jednoho sociálního otce a jednu sociální matku. Taková rodinná konstelace pak vyžaduje určitou dávku vyjednávání, například rozhodnutí o tom, kdo bude biologickým rodičem (čí bude spermie a vajíčko) a kdo sociálním rodičem a u kterého páru bude dítě vyrůstat (Sloboda, 2016, 114).

Možností založení rodiny pro gay páry je institut **surogátního neboli náhradního mateřství**. V tomto případě dítě počne žena s jedním z mužů z gay páru (obvykle je oplodněna embryem z vajíčka cizí dárkyně a spermií jednoho muže z gay páru), a po narození dítě ponechá ve výchově homosexuálnímu páru. V českém právním řádu je tento způsob poměrně komplikovaný, protože rodičovská práva jsou nepřenositelná a žena je nemůže jen tak přenechat někomu jinému. O jejich zrušení může rozhodnout pouze soud, který matku za určitých podmínek může rodičovské odpovědnosti zbavit. V některých zahraničních státech je, na rozdíl od ČR, surogátní mateřství kodifikované a zcela legálně možné. Jedná se ale o nákladnou záležitost, kterou si může dovolit málokterý český pár. Navíc po návratu mohou takové rodiny čelit komplikacím s legalizací tohoto stavu, protože v Česku není možné mít v rodném listu jako rodiče dvě osoby stejného pohlaví.

Osvojení, nebo také adopce, je upraveno §794-§864 občanského zákoníku. Osvojení znamená přijetí cizí osoby za vlastní, kdy vztah mezi osvojitelem a osvojencem je analogický vztahu biologických rodičů a dítěte. Osvojitelem se může stát osoba, která má s dítětem vztah obdobný vztahu rodiče s dítětem, proto samotnému osvojení předchází tzv. péče před osvojením, která trvá alespoň 6 měsíců a během které by se měl mezi osvojitelem a osvojencem tento vztah vytvořit. Zároveň je posuzována způsobilost osvojitele k osvojení (bydlení, zdravotní stav, schopnost k péči o dítě). Pokud dítě dovršilo 12 let, je k osvojení zapotřebí také jeho souhlasu. Ve chvíli, kdy soud rozhodne o osvojení, je osvojitel zasán do rodného listu dítěte jako rodič a nabyvá rodičovskou odpovědnost. Zákon preferuje adopci manželi, předpokladem je vyšší stabilita manželského páru a také ochrana, která je sezdanému páru a jejich dětem zákonem poskytována. Zároveň je preferován pár muž a žena, proto registrovaní partneři o adopci společně zažádat nemohou (Burešová, 2020). Sloboda (2016, s. 115) rozlišuje tři druhy adopce – individuální, párovou a přiosvojení. Individuální adopce je povolena spíše výjimečně (Burešová, 2020). Párová adopce není registrovaným partnerům u nás umožněna. Narozdíl od manželství, vstupem do registrovaného partnerství totiž nevzniká možnost společného osvojení. Do roku 2016 byl dokonce vstup do registrovaného partnerství úplnou překážkou adopce, což bylo shledáno protiústavním. Přiosvojení je

zvláštním druhem osvojení, protože dítěti nezaniká zcela vazba na původní rodinu. Jedná se o situaci, kdy si sociální rodič si osvojí dítě svého partnera. Homosexuálním párům však toto není umožněno.

Pěstounská péče je poskytována pouze po dobu, kdy se právní rodiče o dítě nemohou postarat. Jde tedy jen o přechodné zajištění potřeb dítěte, rodičovská práva a odpovědnost mají stále právní rodiče dítěte. Společnou pěstounskou péči mohou vykonávat pouze manželé. Shrnutí třetí kapitoly

Shrnutí třetí kapitoly

V této části jsme představili různé způsoby, jakými se homosexuální páry mohou stát rodiči. Zejména dříve mezi nejčastější způsoby patřila situace, kdy do homoparentální rodiny partneri přivedli dítě ze svého předešlého heterosexuálního vztahu. Nicméně s tím, jak se homosexuální vztahy stávají běžnějšími a viditelnějšími, stávají se běžnějším způsobem i plánované homoparentální rodiny.

4 Výzkumný problém a cíle šetření

Ačkoliv postoj veřejnosti vůči homosexuálně orientovaným jedincům je stále pozitivnější, v otázce výchovy dětí homosexuálními páry zůstává veřejnost konzervativní. Jakmile se sexuální orientace dostane z ryze soukromé sféry (vztahy) do sféry společenské (výchova dětí), tolerance klesá (Sokolová, 2004). V teoretické části jsme jmenovali některé nejvýraznější stereotypy, které vůči rodičovství gayů a leseb panují. Jedná se zejména o obavy z možného škodlivého vlivu homosexuálně orientovaných rodičů na děti, strach z nesprávného vývoje genderové identity, obavy z možného vzniku homosexuality a šikany vrstevníky (Clarke, 2001; Sloboda, 2016; Sokolová, 2004). Ukazuje se, že některé skupiny lidí mají negativnější postoje než jiné. Jsou to muži, věřící, pravice orientovaní a lidé, kteří věří, že homosexualita je podmíněna prostředím. Dále lidé zastávající tradiční genderové role a tradiční pohled na rodinu (Costa a Davies, 2012; Costa a kol., 2014).

Existuje značné množství studií zabývajících se rodičovstvím gayů a leseb a jeho vlivem na dítě. A takřka všechny se shodují, že homosexuální páry jsou stejně adekvátními rodiči jako páry heterosexuální a dětem se v těchto rodinách daří stejně dobře jako dětem heterosexuálních rodičů. Téma homoparentálního rodičovství a stereotypy, které okolo tohoto tématu panují, tak ukazují na nutnost aktivně vzdělávat veřejnost a vytvářet příznivější klima pro rodičovství gayů a leseb.

Sociální pedagogové jsou skupinou, která může aktivně přispívat k zmírňování stereotypů, které se k homoparentálním rodinám vážou. Protože pracují s dětmi i jejich rodinami mohou jednak šířit osvětu u heterosexuálních rodin, jednak mohou pomoci homosexuálním rodinám překonávat některé společenské bariéry. Vzhledem k širokému poli působnosti sociálních pedagogů považujeme za klíčové prozkoumat, jaké zaujímají k této problematice stanovisko. Hlavním výzkumným cílem této práce je tedy prozkoumat postoje studentů oboru sociální pedagogika vůči homoparentálnímu rodičovství.

Hlavní výzkumná otázka zní: *Jaký je postoj studentů sociální pedagogiky k výchově dětí homosexuálními páry?*

Některé předešlé výzkumy ukázaly, že studenti společenských oborů mají obvykle k otázce homoparentality kladné postoje, což se někdy přičítá jejich obecně dobré informovanosti, ale také jejich většímu pochopením lidské diverzity. Důvodem ale také může být, že tyto obory studují převážně ženy, které mají k této problematice obecně

kladné postoje. Proto jsme se dále rozhodli zkoumat, zda se liší názory muž a žen, kteří studují sociální pedagogiku.

Dílčí výzkumná otázka zní: *Liší se postoje studentů a studentek sociální pedagogiky k výchově dětí homosexuálními páry?*

Sociální pedagogika má také velmi blízko k sociální práci, studium sociální pedagogiky opravňuje k výkonu profese sociálního pracovníka. Jak upozorňuje Janebová, Břízová a Velčovská (2013), sociální práce má kořeny v křesťanství, tíhnou k ní věřící lidé a jsou zde zastávány konzervativní postoje. To jsou však charakteristiky, které predikují spíše negativní postoje vůči homosexuálnímu rodičovství. Proto jsme se rozhodli zjistit, zda se liší názory věřících a nevěřících studentů.

Dílčí výzkumná otázka zní: *Liší se postoje věřících a nevěřících studentů sociální pedagogiky k výchově dětí homosexuálními páry?*

Škola je bezpochyby místem, které formuje člověka, jeho postoje a názory. Vysoká škola by měla vybavit své studenty dostatečnými teoretickými znalostmi a praktickými dovednostmi, které budou ve své budoucí praxi potřebovat. Aby mohli budoucí sociální pedagogové efektivně pracovat se sexuálními menšinami a zároveň vyvracet stereotypy a nedůvěru většinové společnosti a tím vytvářet příznivé pozitivní klima, potřebují získat elementární vhled do této problematiky. Dílčím výzkumným cílem je tedy prozkoumat, zda je problematika sexuálních menšin probírána v rámci vysokoškolského studia a zda je studium dostatečně připravilo pro práci s touto skupinou.

Dílčí výzkumné otázky zní: *Je v rámci studia sociální pedagogiky probírána problematika sexuálních menšin? Cítí se studenti dostatečně připraveni pro práci se sexuálními menšinami?*

4.1 Výzkumná strategie, technika sběru dat

Vzhledem k cíli výzkumu, kterým je zjistit postoje určité skupiny, jsme zvolili kvantitativní strategii, konkrétně nestandardizované dotazníkové šetření s uzavřenými a otevřenými otázkami. Pro tvorbu dotazníku jsme využili online nástroj survio.com.

Uzavřené otázky zjišťující postoje mají podobu Likertovy škály. Zvolili jsme čtyřstupňovou škálu s variantami odpovědí *souhlasím – částečně souhlasím – částečně nesouhlasím – nesouhlasím*. Záměrně jsme vypustili možnost neutrální odpovědi. Jelikož téma rodičovství homosexuálních párů je ve společnosti poměrně citlivým tématem, které je navíc v současnosti hojně diskutované a vyvolává různorodé pocity, předpokládali

jsme, že respondenti by mohli mít tendenci volit právě střední odpovědi. Vypuštěním neutrální odpovědi se je snažíme přimět k tomu, aby se nad tématem hlouběji zamysleli a přiklonili se na stranu, která je jim nejbližší, třebaže si uvědomujeme, že u některých otázek mohou mít protichůdné pocity. Odpověď na uzavřené otázky byla vždy povinná, tedy nešlo dotazník dokončit bez jejího vyplnění. Při tvorbě uzavřených škálových otázek jsme se inspirovali otázkami z výzkumu Costy a kol. (2014) a Navaroo a Monte-i-borta (2012), kteří vytvořili škály určené přímo k měření postojů vůči homoparentalitě, nicméně znění otázek nebylo standardizováno pro české prostředí, proto nelze škály zcela přebírat. Vybrané otázky jsme přeložili do českého jazyka a upravili tak, aby dávaly smysl v českém jazyce. Srozumitelnost jsme ověřili v pilotním předvýzkumu, kdy jsme dotazník zaslali čtyřem respondentům.

V otevřených otázkách jsme respondentům dali prostor vyjádřit se k některým okruhům, které souvisí přímo s problematikou rodičovství homosexuálních párů a tematikou rodičovství obecně. Otevřené otázky byly dobrovolné, tedy respondent mohl dotazník dokončit i bez jejich vyplnění. Tím jsme chtěli docílit větší návratnosti dotazníku, protože nutnost psaní by mohla některé respondenty odradit a vyplňování by mohli ukončit.

Úvodní část dotazníku obsahuje představení autorky, cíle a účelu dotazníku. Dále je zde uveden přibližný časový úsek potřebný k vyplnění dotazníku a informování o anonymitě získaných dat. V neposlední řadě je zde poděkování za vyplnění. Dotazník je dále rozdělen do pěti okruhů:

Okruh postoj vůči genderovým rolím je zaměřen na postoje studentů vůči rozdělení rolí v domácnosti. Zahraniční výzkumy ukazují, že tradičnější postoje vůči genderovému dělení rolí v domácnosti jsou prediktorem negativnějších postojů vůči novým formám rodinného uspořádání, například právě homoparentalitě. Proto jsme se rozhodli prozkoumat, jaké názory mají k tomuto tématu studenti sociální pedagogiky, kdy jsme jim nabídli pět výroků. Tento okruh slouží zároveň jako okruh zahřívací, který respondenty uvede do tématu a způsobu kladení otázek. Předpokládáme totiž, že většina respondentů bude mít jasnější názor na rozdělení rolí muže a ženy v domácnosti než na problematiku výchovy dětí homosexuálními páry.

Okruh postoj vůči homoparentalitě je již zaměřen přímo na postoje vůči homoparentálnímu rodičovství. Nejprve je uvedeno čtrnáct výroků, které prozkoumávají názory na vývoj dětí v homoparentálních rodinách. V další sadě otázek bylo uvedeno sedm různých rodinných struktur a respondenti měli na stupnici od 1 do 5 ohodnotit, která

rodinná struktura je nejvhodnější pro výchovu dítěte. Další sada obsahuje dalších sedm výroků, které prozkoumávají názory na manželská a rodinná práva homosexuálních párů. Rovněž jsme se respondentů ptali, který typ homoparentální rodinné struktury považují za nejvhodnější. Dále jsme se v otevřené otázce dotazovali, zda spatřují nějaká negativa nebo pozitiva toho, že dítě vyrůstá v homoparentální rodině.

Okruh rodina očima respondentů má podobu otevřené otázky, kdy jsme respondenty požádali, aby vlastními slovy popsali, co je rodina.

Okruh téma sexuálních menšin ve výuce zjišťuje, zda je v rámci studia sociální pedagogiky probírána problematika sexuálních menšin obecně.

Okruh demografický byl zařazen na konec dotazníku a zjišťujeme zde některé údaje o respondentech, jako je věk, pohlaví, sexuální orientace, víra. V neposlední řadě se ptáme na školu, ročník studia a studovaný obor – tato otázka byla filtrační, jelikož do výzkumu byli zařazeni pouze studenti sociální pedagogiky. Kompletní znění dotazníku je v příloze jako Příloha č.1.

4.2 Výběr vzorku

Jelikož naším cílem je prozkoumat postoje studentů oboru Sociální pedagogika, jako cílovou skupinu jsme zvolili studenty sociální pedagogiky ve všech formách (prezenční, kombinované), typech (bakalářské, magisterské) a ročnících studia. Studovaný obor byl vedle plnoletosti jediné kritérium výběru vzorku. Jako nejvhodnější k rekrutování respondentů jsme vyhodnotili záměrný výběr. Sběr dat probíhal od června 2021 do dubna 2022.

Nejprve jsme si připravili soupis vysokých škol, které realizují studijní obor Sociální pedagogika. Z jejich webových stránek jsme získali kontakty na pracovníky jednotlivých škol, které jsme následně oslovili s prosbou o sdílení dotazníku. Ačkoliv školy z důvodu GDPR nemohou poskytovat emailové adresy studentů, velká část škol nám vyšla vstříc a dotazník studentům přeposlala. Z Masarykovy univerzity nám přišla nabídka, že dotazník nasdílí do interního systému k tomu určenému. Školy, které sdílení dotazníků nepodporují, nás většinou odkázaly na sociální sítě, zpravidla facebookové skupiny, kde jsme tedy dotazník se svolením správce daných skupin v několika vlnách sdíleli. Rovněž jsme oslovili studenty na Univerzitě Hradec Králové. Zde jsme si připravili soupis všech studentů, studující požadovaný obor, a to prostřednictvím funkcionality „studenti“ ve studijním informačním systému. Takto jsme získali jmenný

seznam aktivních (tj. studujících) studentů, kterým jsme následně jednotlivě přes školní e-mail administrovali dotazník.

5 Analýza dat

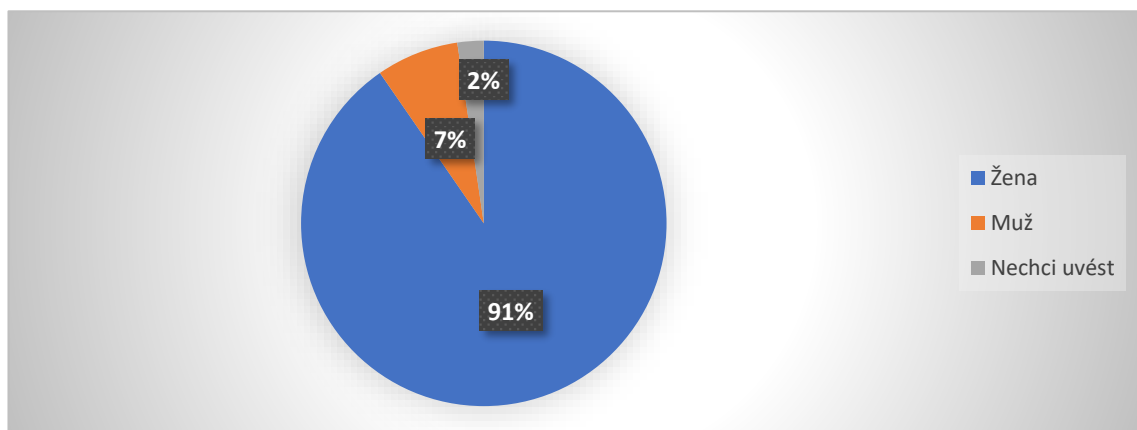
Dotazník vyplnilo celkem 750 respondentů. Jelikož jsme jako cílovou skupinu měli stanovené studenty Sociální pedagogiky, případně sociální pedagogiky se zaměřením nebo v kombinaci s jiným oborem, vyřadili jsme následně ze souboru všechny respondenty, kteří uvedli jiný než tento obor, a to i v případě, kdy se jednalo o příbuzný obor (např. sociální práce). Výsledný soubor tedy tvoří 603 studentů Sociální pedagogiky.

Analýzu jsme provedli za pomoci programu Excel, kdy jsme nejprve graficky zpracovali jednotlivé odpovědi respondentů. Vzhledem k množství škálových otázek jsme pro větší přehlednost tabulky četností jednotlivých otázek zařadili do příloh jako Přílohu č.2. Následně jsme analyzovali, zda existují rozdíly v postojích mezi muži a ženami a také mezi věřícími a nevěřícími. Zde jsme nejprve v programu Excel připravili tabulky četností a vypočítali průměr a směrodatnou odchylku pro jednotlivé škálové otázky. Výpočet jsme provedli tak, že možnost souhlasím měla hodnotu 4 a možnost nesouhlasím hodnotu 1. Čím vyšší číslo, tím více respondent s daným výrokiem souhlasí. Následně jsme za pomoci statistického Mann Whitney U testu provedli testování hypotéz. Tento test je vhodný pro testování ordinálních proměnných a nominálních proměnných, což je právě náš případ. Dále jsme také zjišťovali, zda existuje souvislost mezi postoji k genderovému dělení rolí v domácnosti a postoji k homoparentalitě, kterou jsme ověřovali pomocí Spearmanova koeficientu pořadové korelace, který umožňuje porovnávat korelace u ordinálních proměnných.

Okruh demografický⁵: pohlaví

Při analýze dle pohlaví jsme zjistili, že 91 % našeho vzorku tvoří ženy a 7 % muži. V případě, že respondent v době vyplňování dotazníku procházel změnou pohlaví, měl dle pokynu uvést své budoucí pohlaví. Zbýlých 2 % respondentů si nepřálo své pohlaví uvést. V této sekci jsme záměrně nezařadili možnost „jiné“, jelikož pohlavím rozumíme biologické pohlaví, nikoliv gender. Rozložení podle pohlaví znázorňuje Graf 1.

Ačkoliv se na první pohled může zdát, že je v našem souboru nepoměrné zastoupení žen vůči mužům, tento efekt je způsoben tím, že společenskovědní obory a zejména obory sociální a pedagogické studuje výrazně více žen než mužů. Podle údajů ČSÚ studuje pedagogické a sociální obory téměř 5x více žen než mužů (2019).

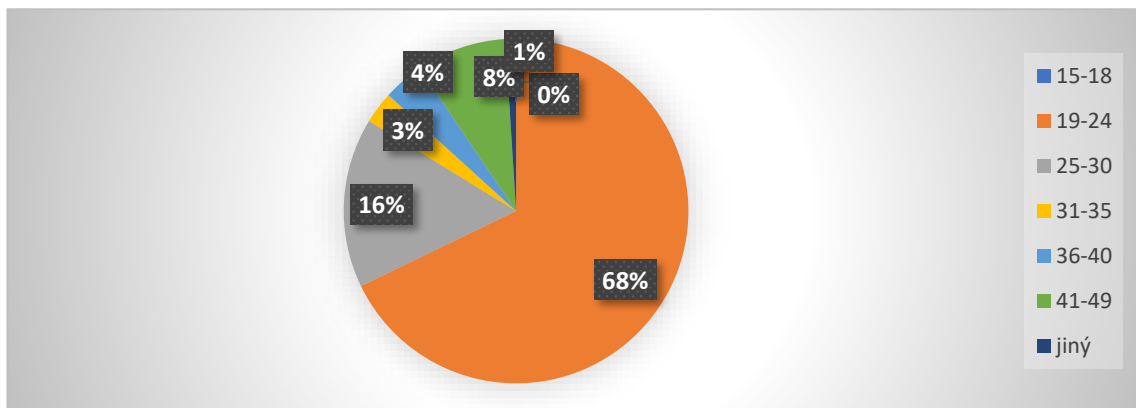
Graf 1 - Pohlaví respondentů

⁵ Demografický okruh byl v dotazníku jako poslední část, ale pro větší přehlednost jsme jeho analýzu zařadili na začátek

Okruh demografický: věk

Z hlediska věku je nejpočetnější skupinou kategorie 19-24 let, která tvoří 68 % vzorku. Druhou nejpočetnější skupinou je kategorie 25-30 let, která představuje 16 % vzorku a 41-49, která tvoří 8 % vzorku. Zbylé věkové kategorie jsou zastoupeny méně, kdy kategorie 31-35 let tvoří 3 %, 36-40 let tvoří 4 %. 1 % pak uvedlo věk nad 49 let.

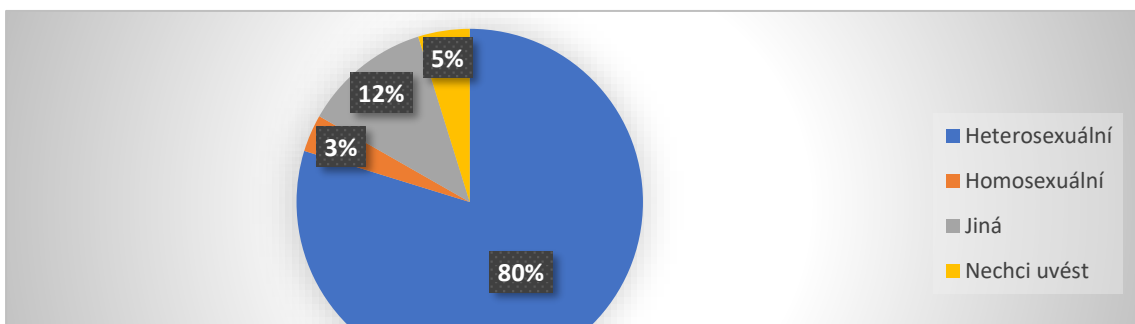
Toto rozložení je dáno povahou výzkumného souboru, kteří tvoří studenti, kdy nejvíce studentů nalézáme právě do 24 let věku. Poměrně výrazné zastoupení vyšších věkových kategorií můžeme vysvětlit tím, že existuje určitá část lidí, kteří si potřebují doplnit vzdělání kvůli zákonným požadavkům na kvalifikaci určitých profesí např. dle Zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů (361/2003 Sb.) nebo Zákona o sociálních službách (108/2006 Sb.).

Graf 2 - Věk respondentů

Okruh demografický: sexuální orientace

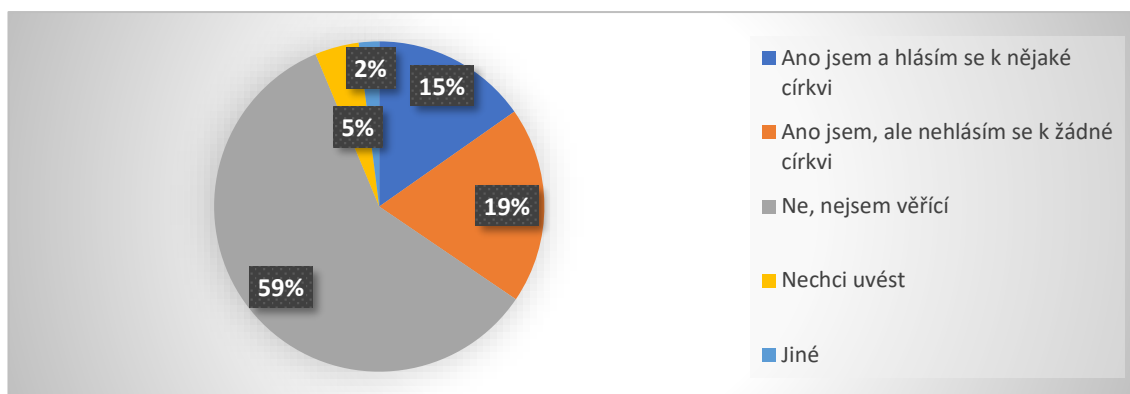
Dále jsme se respondentů ptali na jejich sexuální orientaci. Dle předpokladů je nejvíce zastoupena heterosexuální orientace, která představuje 80 % souboru. Homosexuální orientace tvoří 3 %. 12 % respondentů má jinou než heterosexuální nebo homosexuální orientaci (nejčastěji bisexuální, dále pansexuální, asexuální a jiné) a 5 % respondentů si nepřálo svoji orientaci vůbec uvést.

Graf 3 - Sexuální orientace respondentů

Okruh demografický: víra

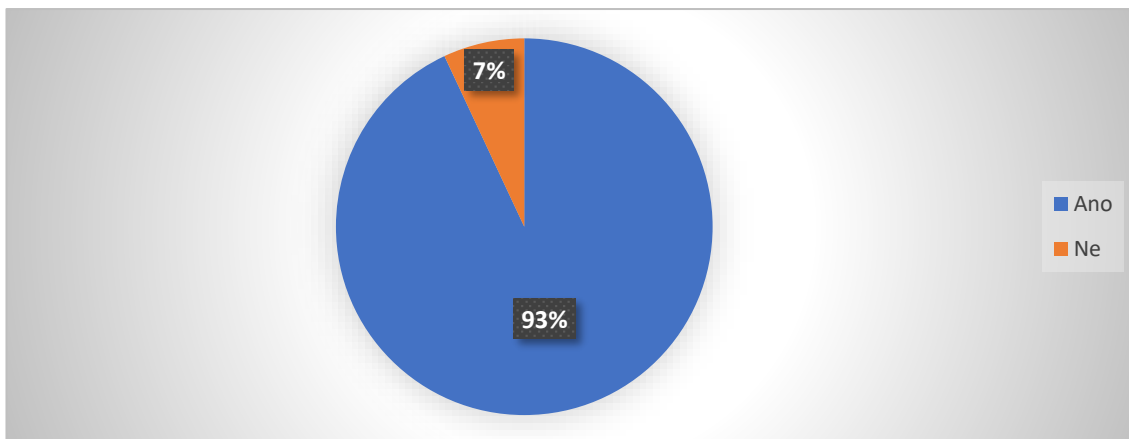
Respondentů jsme se dále ptali, zda jsou nebo nejsou věřící. Řada výzkumů ukazuje, že věřící lidé mají negativnější postoje vůči sexuálním menšinám, proto jsme zjišťovali i tuto charakteristiku. Většina respondentů (59 %) se identifikovala jako nevěřící, druhou nejpočetnější skupinou jsou lidé, kteří v něco věří, ale nejsou členy žádné uznané církve (19 %). Řada lidí totiž sice má víru v Boha či jiné nadpřirozené síly, ale zároveň nechtějí, aby jim někdo v otázkách a způsobech víry cokoli určoval, jako tomu je v institucionalizovaných církvích. Tento stav podporují i výsledky sčítání lidu z roku 2021, kdy ubylo lidí, kteří se hlásí k institucionalizovaným církvím, a naopak přibylo lidí, kteří se považují za věřící, ale nehlásí se k žádné konkrétní církvi. Věřících, kteří se hlásí k některé z uznaných církví pak bylo v našem vzorku celkem 15 %. Jelikož otázka víry může být považována za citlivou, nabídli jsme respondentům i možnost nechci uvést, kterou využilo 5 % respondentů.

Graf 4 - Víra respondentů

Okruh demografický: osobní znalost homosexuálně orientované osoby

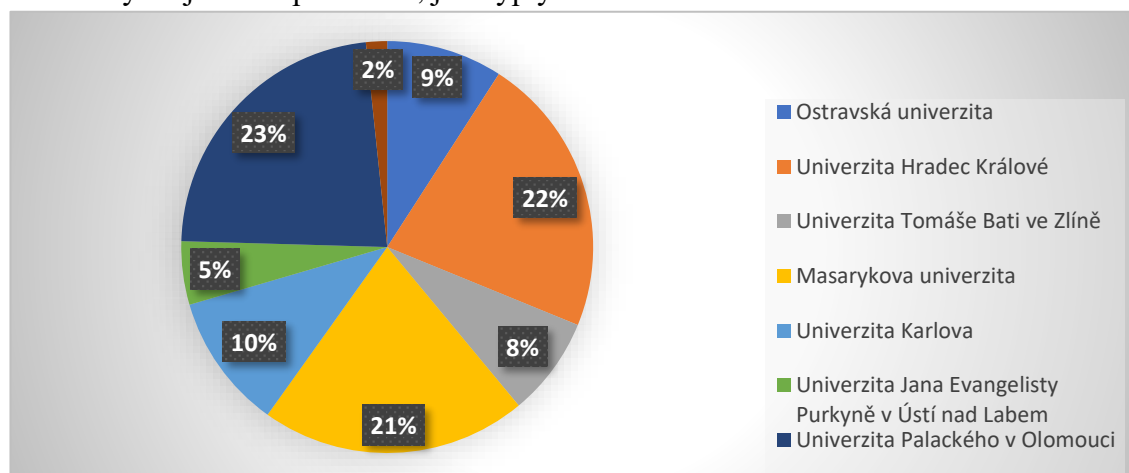
Studentů jsme se dále dotazovali, zda osobně znají homosexuálně orientovaného jedince. Výzkumy naznačují, že lidé, kteří znají někoho, kdo se identifikuje jako homosexuál, mají vůči této skupině pozitivnější postoje než lidé, kteří nikoho takového osobně neznají. Ukázalo se, že téměř všichni naši respondenti znají někoho, kdo se identifikuje jako homosexuál, celkem se jedná o 93 % respondentů. Zbýlý počet respondentů si není vědom, že by znal někoho homosexuálního.

Graf 5 - Osobní znalost homosexuálně orientované osoby

Okruh demografický: vysoká škola

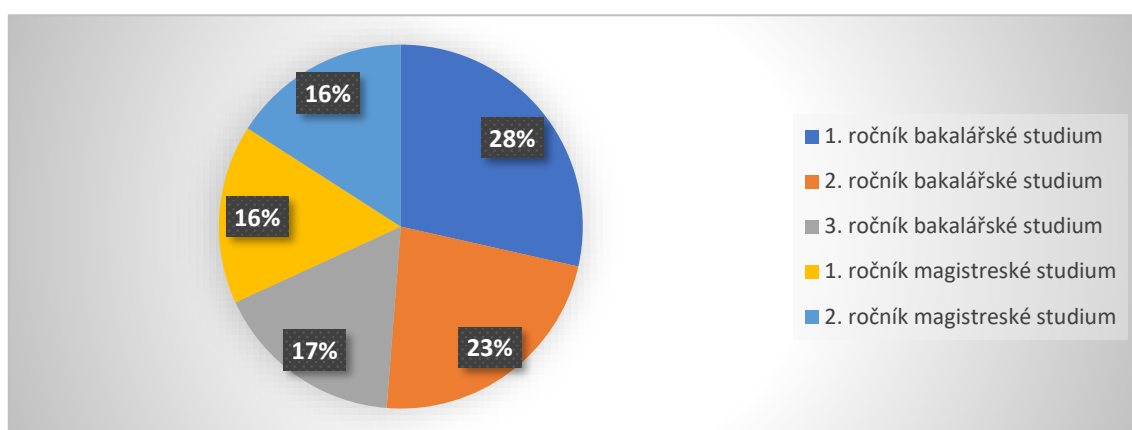
Respondentů jsme se také ptali na univerzitu, na které studují, abychom získali představu o zastoupení jednotlivých vysokých škol, které v ČR realizují obor Sociální pedagogika. Nejvyšší zastoupení má Univerzita Palackého v Olomouci (23 %), následována Univerzitou Hradec Králové (22 %) a Masarykovou univerzitou (21 %). Ostatní univerzity mají zastoupení nižší, jak vyplývá z Grafu 6.

Graf 6 - Vysoká škola respondentů

Okruh demografický: typ a ročník studia

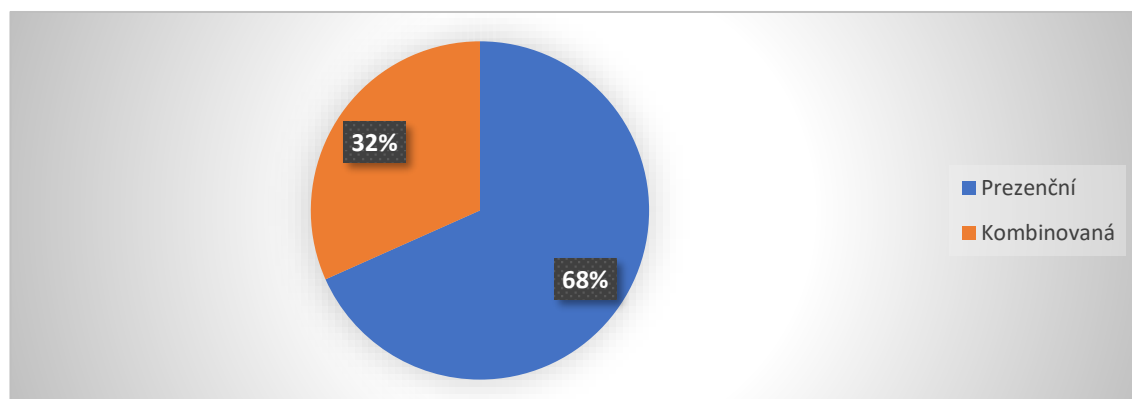
V další sadě otázek jsme se dotazovali na typ a ročník studia respondentů, abychom získali lepší představu o našem vzorku. Nejvíce zastoupen byl první ročník bakalářského studia (28 %), následovaný druhým (23 %) a třetím (17 %) ročníkem bakalářského studia. První a druhý ročník magisterského studia získal shodně 16 % respondentů. Toto rozložení je logické vzhledem k faktu, že nejvíce studentů bývá v prvních ročnících bakalářského studia a tento počet postupně klesá s tím, jak část studentů nedokončuje studium. Podle dostupných údajů nedokončí bakalářské studium pedagogických fakult zhruba 40 % studentů, nejvíce studentů odchází během prvního ročníku (Boček, 2018).

Graf 7 - Typ a ročník studia respondentů

Okruh demografický: forma studia

Jelikož se výsledným souborem mohli stát studenti jak prezenční, tak kombinované formy studia, zajímal nás i poměr studentů podle formy studia. Podle očekávání bylo nejvíce studentů v prezenční formě studia, konkrétně 68 %, studenti kombinovaného studia tvořili 32 %.

Graf 8 - Forma studia respondentů

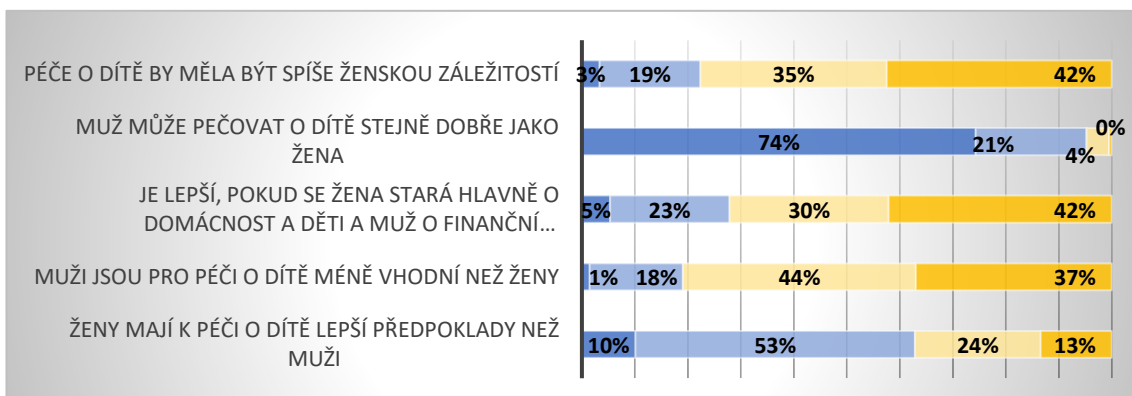
Okruh postoj vůči genderovým rolím

Úvodní část dotazníku byla zaměřena na postoje vůči genderovým rolím v rodině. Zjišťovali jsme, zda studenti preferují „tradiční“ dělení rolí na ženu pečovatelku a muže živitele rodiny. Ukazuje se, že právě tyto tradiční postoje k dělbě práce predikují negativní postoje k netradičním rodinným strukturám, jako jsou homoparentální rodiny.

Zjistili jsme, že více jak polovina našich respondentů, tj. 63 % celkově souhlasí s tvrzením, že ženy mají k péči o dítě lepší předpoklady než muži. Jak však můžeme vidět v Grafu 9, značná část respondentů (53 %) zvolila možnost spíše souhlasím, což indikuje, že k tomuto výroku nemají zcela jasně vyhraněný názor. Pouze 19 % respondentů pak považuje muže za méně vhodné pro péči o dítě, naopak 81 % je toho názoru, že muži jsou pro péči o dítě minimálně stejně vhodné jako ženy a 95 % souhlasí s tvrzením, že muž může o dítě pečovat stejně dobře jako žena.

Poměrně jasně se respondenti vyjádřili k tradičnímu rozdělení rolí v rodině. Pouze 28 % si myslí, že je lepší, aby se žena starala hlavně o domácnost a muž o finanční zabezpečení rodiny, naopak s tímto výrokem celkově nesouhlasí 72 % respondentů. Z Grafu 9 je patrné, že míra nesouhlasu nad částečným nesouhlasem je vyšší, což znamená že respondenti mají k tomu výroku poměrně vyhraněný názor. Velmi podobně vyšly výsledky na otázku, zda by péče o dítě měla být spíše ženskou záležitostí. S tím celkově nesouhlasí 77 %. Opět je míra nesouhlasu nad částečným nesouhlasem vyšší, tedy respondenti mají na tento výrok vyhraněný názor.

Výsledky tedy ukazují, že ačkoliv si většina studentů myslí, že ženy mají k péči o děti lepší předpoklady než muži, zároveň to podle nich není důvod, proč by žena měla být hlavní pečovatelkou. Naopak naši respondenti z větší části souhlasí s tím, že i muž může poskytovat dítěti stejně kvalitní péči jako žena a nemyslí si, že by péče o dítě měla být především ženskou záležitostí.

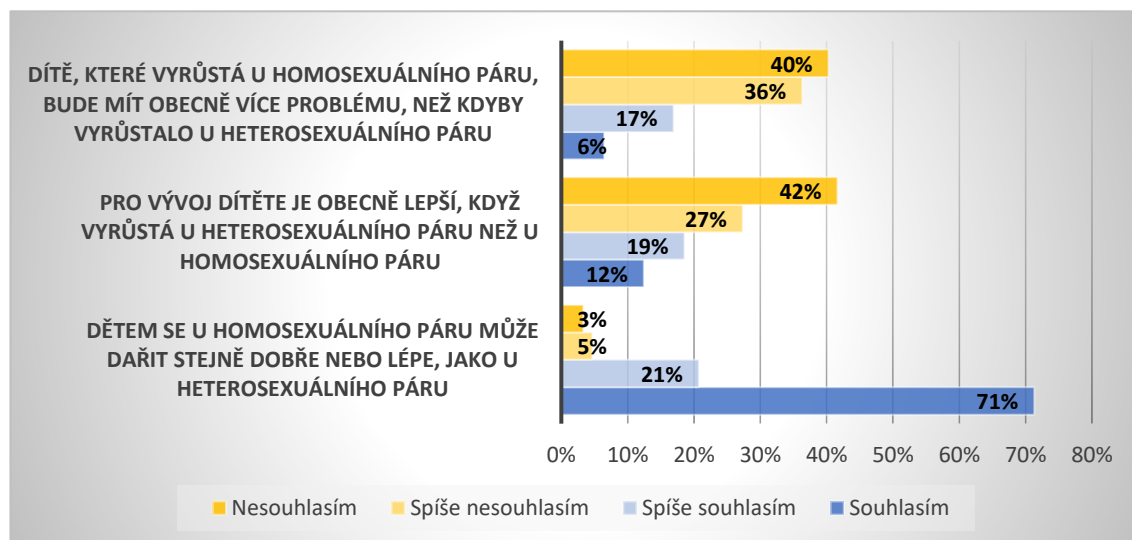

Graf 9 - Genderové role

Okruh postoj vůči homoparentalitě: očekávaný nepříznivý vliv

V další části dotazníku jsme se již zaměřovali na samotné postoje studentů k rodičovství homosexuálních párů. Zjišťovali jsme, zda studenti očekávají u dětí, které vyrůstají u homosexuálních párů, více problémů. Většina, tj 76 % respondentů si nemyslí, že by samotný fakt, že dítě vyrůstá u homosexuálního páru, zvýšil pravděpodobnost problémů. Naopak souhlas s tímto výrokem projevilo celkem 23 % respondentů.

V dalším výroku jsme se respondentů ptali, zda si myslí, že je pro vývoj dítěte obecně lepší, pokud vyrůstá u heterosexuálního páru. Většina respondentů s tímto výrokem nesouhlasí, celkem nesouhlas vyjádřilo 69 %, souhlas projevilo celkem 31 % respondentů. Pokud porovnáme výsledky s předchozí odpovědí, můžeme si všimnout, že ačkoliv 76 % respondentů neočekává vyšší výskyt problémů v důsledku vyrůstání u homosexuálního páru, následně si pouze 69 % nemyslí, že by pro dítě bylo obecně lepší vyrůstat u heterosexuálního páru. To naznačuje určitou existenci heteronormativity, která heterosexuální rodinné struktury implicitně připisuje lepší kvalitu než homosexuální rodinné struktury. Téměř všichni respondenti (92 %) pak souhlasí, že homosexuální páry mohou vytvořit stejně kvalitní prostředí pro dítě, jako páry heterosexuální.

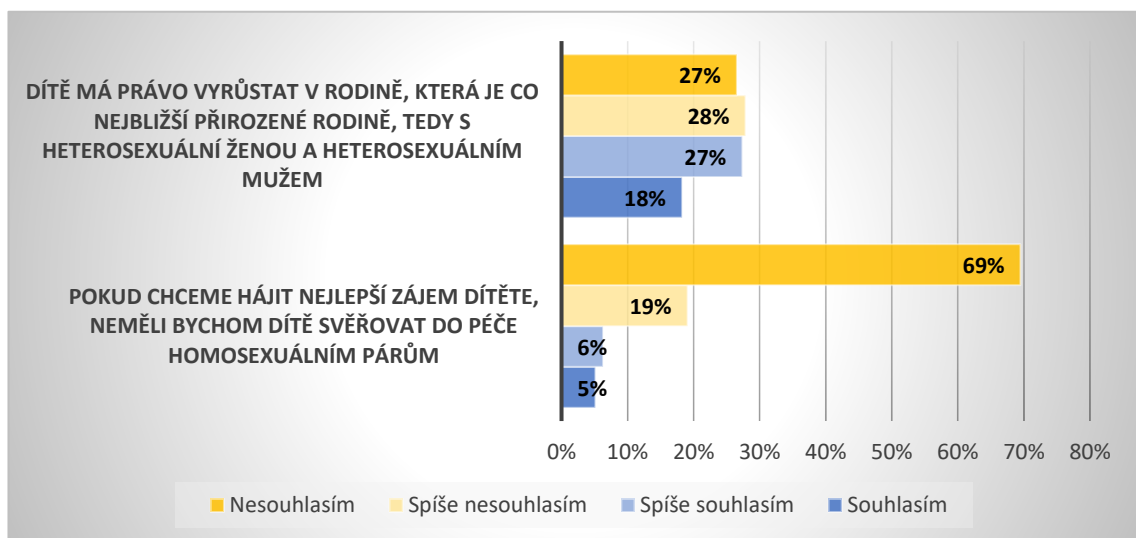

Graf 10 - Očekávaný nepříznivý vliv

Okruh postoj vůči homoparentalitě: přirozenost homoparentální rodiny

Jedním z častých argumentů proti výchově dětí homosexuálními páry je nepřirozenost této struktury a právo dítěte na přirozenou rodinu. V dalším úseku jsme se tedy ptali, zda má dítě právo vyrůstat v rodině, která je co neblíže přirozené rodině, tedy s heterosexuální ženou a heterosexuálním mužem. Odpovědi na tuto otázku byly velmi vyrovnané. Nesouhlas vyjádřilo celkem 55 % respondentů, souhlas s právem na přirozenou rodinu pak celkově vyjádřilo 45 % respondentů. Z Grafu 11 je však patrné, že s tímto výrokem rozhodně nesouhlasí více respondentů, než s ním rozhodně souhlasí (27 % ku 18 %) což indikuje silnější míru nesouhlasu s tímto tvrzením.

Další otázka zjišťovala postoj studentů k nejlepšímu zájmu dítěte, konkrétně zda výchova dětí v homosexuálním páru je v rozporu s nejlepším zájmem dítěte. Většina, tj. celkem 88 % respondentů si nemyslí, že by péče homosexuálního párů byla v rozporu s nejlepším zájmem dítěte.

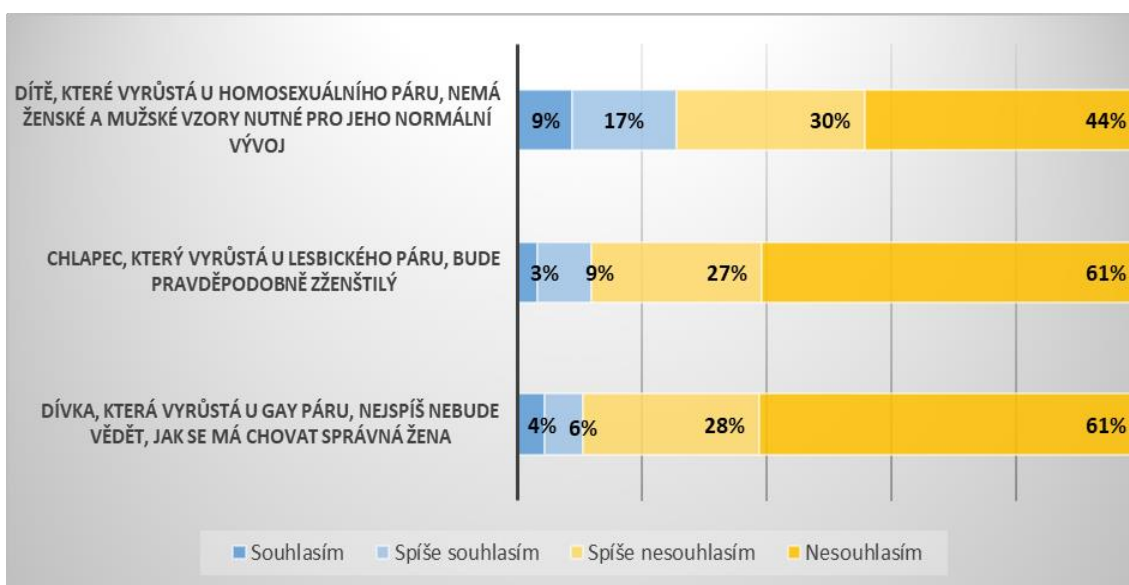
Graf 11 – Přirozenost homoparentální rodiny

Okruh postoj vůči homoparentalitě: genderový vývoj

V další sadě otázek jsme se soustředili na genderový vývoj dětí v homoparentální rodině. Zajímalo nás tedy, zda si respondenti myslí, že dětem vyrůstajícím u homosexuálního páru chybí ženské a mužské vzory. Většina, tj. 74 % respondentů si nemyslí, že by dětem chyběly mužské a ženské vzory, naopak souhlas s tím, že dětem vyrůstajícím u homosexuálních párů chybí mužské a ženské vzory celkově vyjádřilo 26 % respondentů.

V další otázce jsme se ptali specificky na genderový vývoj dítěte v lesbické rodině. Konkrétně nás zajímalo, zda si studenti myslí, že chlapec, který vyrůstá u lesbického páru, bude zženštilý z důvodů chybějícího mužského vzoru. Většina, tj. 88 % s výrokem celkově nesouhlasí, zatímco celkový souhlas vyjádřilo celkově pouze 12 % studentů. Analogicky s přechozí otázkou jsme se ptali, zda dívka, která vyrůstá u gay páru, nebude vědět, jak se má chovat správná žena. Výsledky byly velmi podobné, jako u předešlé otázky. Většina, tj. 89 % celkově nesouhlasí s výrokem, celkový souhlas pak vyjádřilo 10 %.

Celkově můžeme pozorovat, že dva konkrétní příklady chybějícího genderového vzoru budí silnější míru nesouhlasu s možným vlivem na vývoj dítěte než obecná otázka genderového vývoje. Z Grafu 12 je také patrné, že rozhodný nesouhlas ve všech třech škálách převyšuje míru částečného nesouhlasu, zatímco naopak míra rozhodného souhlasu je u všech tří škál nižší než míra částečného souhlasu. To nám indikuje, že respondenti, kteří s výrokem nesouhlasí jsou také o svém postoji silně přesvědčení, zatímco respondenti, kteří souhlasí, projevují ve svém postoji určitou dávku nejistoty.

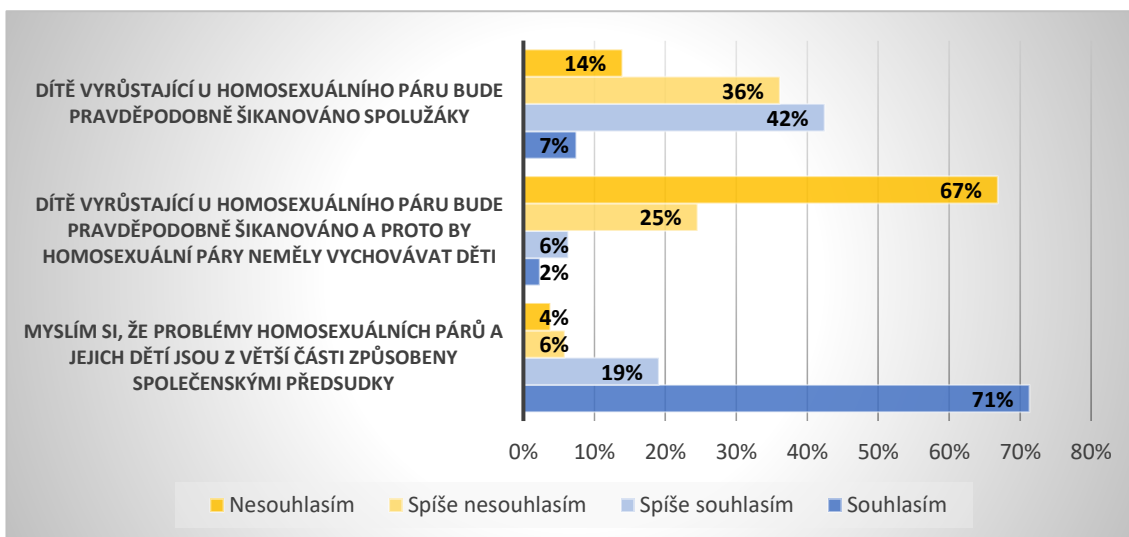

Graf 12 – Očekávaný genderový vývoj dětí v homoparentální rodině

Okruh postoj vůči homoparentalitě: reakce sociálního okolí

Jednou z nejčastějších obav, která v souvislosti s výchovou dětí homosexuálními páry panuje je, že tyto děti budou čelit šikaně od sociálního okolí, zejména ze strany vrstevníků. V našem průzkumu byly výsledky půl napůl, kdy polovina respondentů skutečně očekává riziko šikany a polovina riziko šikany neočekává. Z grafu je nicméně patrné, že s tímto výrokem rozhodně nesouhlasí 2x více respondentů, než s ním rozhodně souhlasí (14 % ku 7 %) což naznačuje, že respondenti jsou silněji přesvědčeni, že dětem zvýšené riziko šikany kvůli jejich netradiční rodinné struktuře nehrozí.

Otázku šikany jsme dále rozvíjeli, když jsme se respondentů ptali, zda možnou šikanu vnímají důvod, proč nespřítelovat dítě do péče homosexuálním párům. Zde byly výsledky jednoznačné. Téměř všichni, tj. 92 % se shodli, že možné riziko šikany není důvod, proč by homosexuální páry neměli vychovávat děti. Naopak šikanu jako důvod, proč homosexuálům děti raději nespřítelovat vidí 8 % respondentů. Poslední otázka tohoto okruhu zjišťovala, zda si respondenti myslí, že problémy homosexuálních párů a jejich dětí jsou z větší části způsobeny společenskými předsudky. Téměř všichni, tj. 90 % se shodlo, že společenské předsudky jsou z větší části původcem problémů homosexuálních párů a jejich dětí.

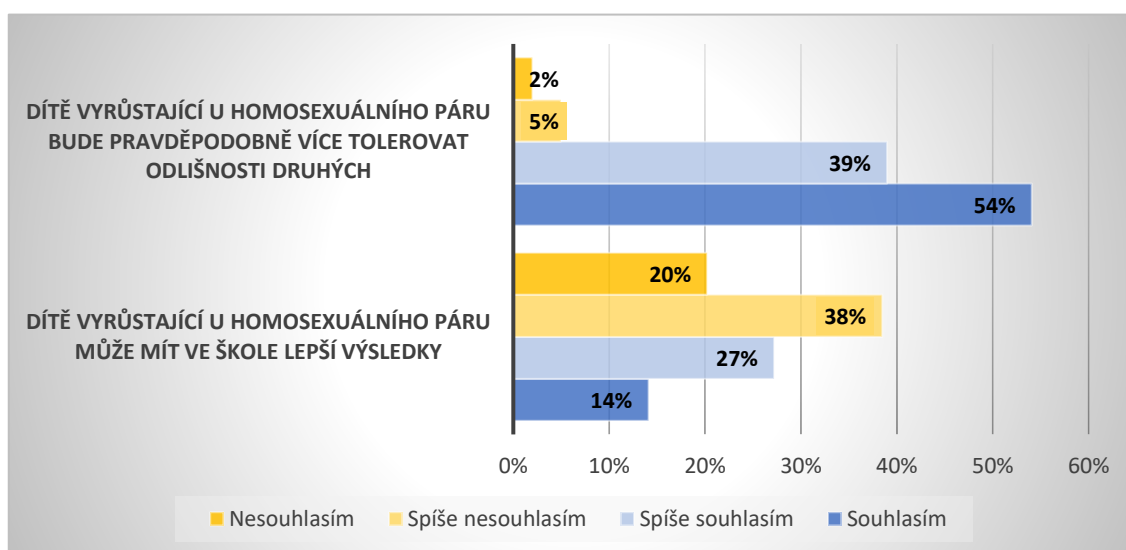

Graf 13 - Reakce sociálního okolí

Okruh postoj vůči homoparentalitě: očekávaný příznivý vliv

V další sadě otázek jsme se zaměřovali na některé pozitivní aspekty spojené s výchovou dětí v homoparentální rodině. Zjišťovali jsme, zda si respondenti myslí, že dítě, které vyrůstá u homosexuálního páru, bude více tolerovat odlišnosti druhých. Některé výzkumy naznačují, že díky odlišné rodinné struktuře jsou děti vyrůstající v homoparentální rodině více tolerantní k odlišnostem druhých. S tímto tvrzením celkově souhlasí téměř všichni respondenti, tj. 93 %, zatímco celkově nesouhlasí 7 % respondentů.

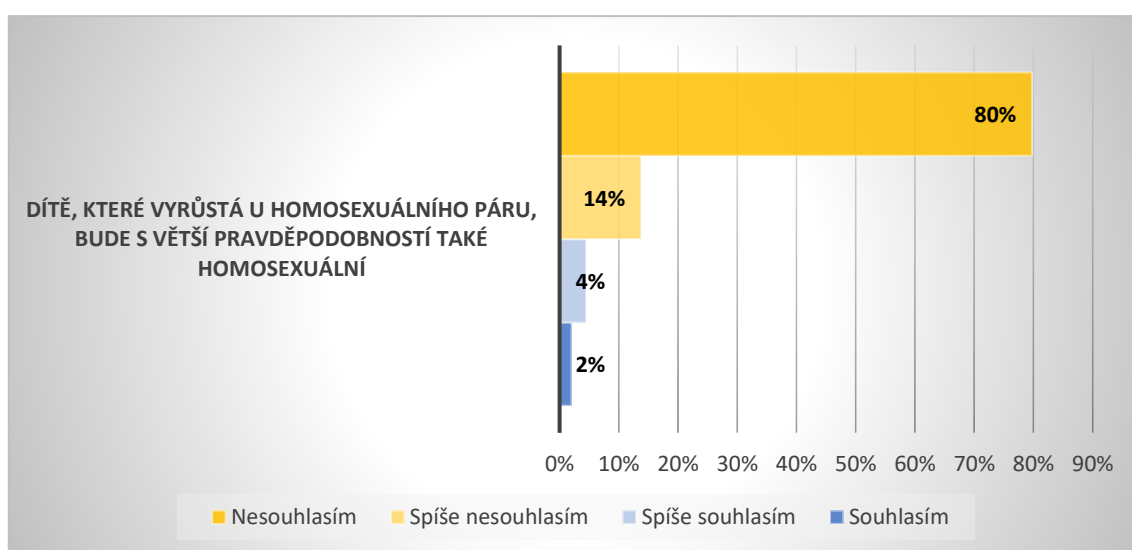
Některé studie ukazují, že děti vyrůstající u homosexuálních párů dosahují lepších akademických výsledků, což se někdy připisuje vyšší motivovanosti těchto párů k péči o dítě. Proto jsme se ptali, zda respondenti očekávají lepší školní výsledky u dětí homosexuálních párů. Na rozdíl od přechozí otázky jsou zde výsledky vyrovnanější, kdy většina, tj. 58 % respondentů lepší výsledky neočekává, zatímco 41 % očekává, že by děti homosexuálních párů mohly ve škole dosahovat lepších výsledků.

Graf 14 - Pozitivní vliv výchovy homosexuálními páry

Okruh postoj vůči homoparentalitě: etiologie homosexuality

Další otázka byla zaměřena na etiologii homosexuality. Existují dvě teorie vzniku homosexuality. První je genetická, podle které je homosexuální orientace vrozená, a tudíž neměnná a neovlivnitelná. Naproti tomu environmentální teorie předpokládá, že na vznik homosexuality má vliv sociální prostředí, a tudíž že se jedná o proměnlivou a ovlivnitelnou proměnou. Ptali jsme se tedy, zda respondenti věří, že dítě, které vyrůstá u homosexuálního páru bude s větší pravděpodobností také homosexuální. Výsledky jasně ukazují, že většina, tj. 94 % studentů nevěří, že by na sexuální orientaci mělo vliv sociální okolí a rodinná struktura. Vliv rodinné struktury na orientaci očekává 6 % respondentů.

Graf 15 - Etiologie homosexuality

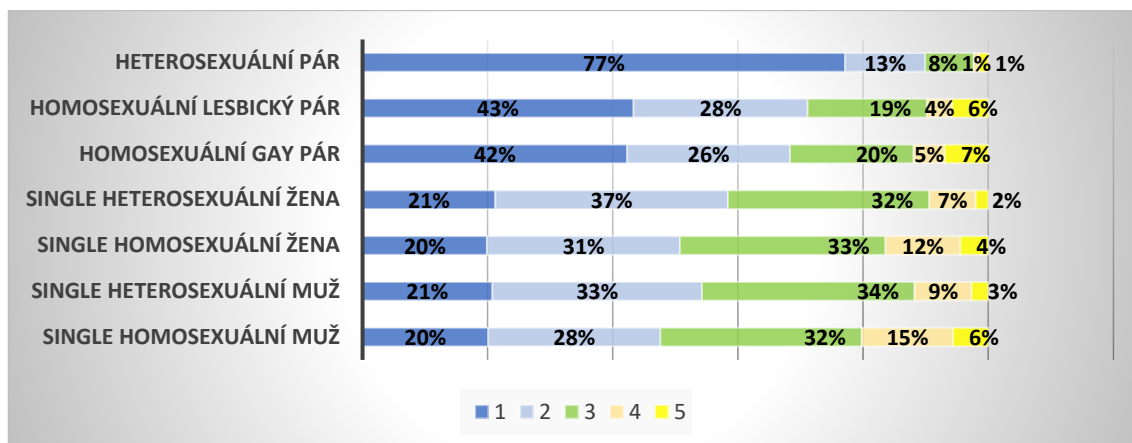
Okruh postoj vůči homoparentalitě: hodnocení rodinné struktury

V dalším úseku otázek nás zajímalo, jak respondenti hodnotí jednotlivé typy rodinných struktur. Nabídli jsme jim celkem 7 rodinných struktur a požádali jsme je, aby každou ohodnotili jako ve škole od 1 do 5 podle toho, jak moc je podle nich vhodná pro výchovu dítěte. V Tabulce 1 jsou zachyceny absolutní četnosti a následně vypočítané průměrné hodnocení. Z dat je patrné, že nejlepší hodnocení získal heterosexuální typ rodiny, z Grafu 16 je pak zřejmé, že tento typ považuje za nejvhodnější 77 % respondentů, což je téměř 2x více respondentů, než získal homosexuální gay a lesbický pár a zhruba 4x více než získaly single struktury. Z tohoto výsledku je zřejmá jasná preference tradiční heterosexuální rodinné struktury jako modelu, který má nejlepší standard na výchovu dětí. Poměrně zajímavé je výsledné hodnocení gay a lesbického páru, které získaly téměř totožné hodnocení. Nejhorše hodnocené jsou single rodinné struktury, kdy homosexuální jsou hodnocené hůře než heterosexuální a muži hůře než ženy. Nejhorše hodnocenou rodinnou strukturou byl single homosexuální muž.

Hodnocení	Heterosexuální pár	Homosexuální lesbický pár	Homosexuální gay pár	Single heterosexuální žena	Single homosexuální žena	Single heterosexuální muž	Single homosexuální muž
1	465	261	255	128	120	125	121
2	77	168	157	224	186	202	166
3	47	115	119	194	198	205	194
4	5	24	30	45	72	55	88
5	9	35	42	12	27	16	34
Vážený průměr	1,4	2	2,1	2,3	2,5	2,4	2,6

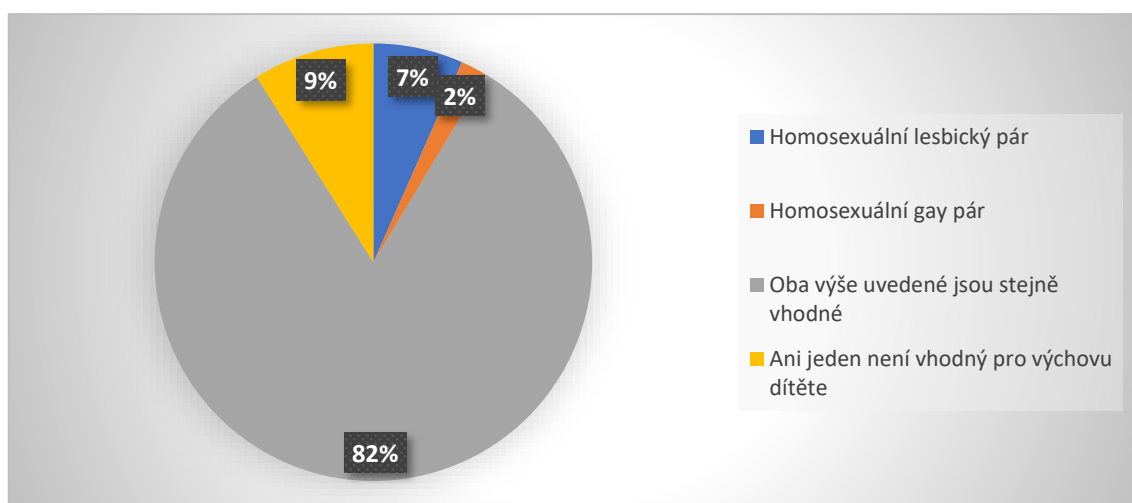
Tabulka 1 - Hodnocení rodinné struktury

Z Grafu 16 je patrné, že homosexuální rodinné struktury získaly větší počet negativních hodnocení (známka 5) než heterosexuální struktury což indikuje, že tyto struktury u části respondentů vyvolávají silný odpor.

Graf 16 - Hodnocení rodinné struktury

Dále jsme se blíže zajímali hodnocením homoparentální rodinné struktury. Zajímalo nás, zda studenti některý typ homoparentální rodiny hodnotí pozitivněji. Výzkumy naznačují, že gay otcovství je oproti lesbickému mateřství více stigmatizováno zejména proto, že není obvyklé, aby muž zastával roli hlavního pečovatele. Proto je lesbické mateřství pro mnoho lidí přijatelnější než gay otcovství. Nicméně naše výsledky ukázaly, že studenti sociální pedagogiky příliš mezi těmito dvěma typy rodičovských struktur nerozlišují. Většina tj. 82 % shledává oba tyto typy jako stejně vhodné pro výchovu dítěte. Menší část respondentů si naopak myslí, že ani jeden z těchto typů rodiny není pro výchovu dítěte vhodný, celkem se takto vyjádřilo 9 % respondentů. Lesbický pár jako nejlepší strukturu hodnotí 7 % respondentů a jen 2 % respondentů takto hodnotí gay pár.

Graf 17 - Hodnocení homoparentální rodinné struktury

Okruh postoj vůči homoparentalitě: pozitiva a negativa homoparentální rodiny

V následující otevřené otázce jsme zjišťovali, zda studenti shledávají nějaká pozitiva nebo negativa toho, že dítě vyrůstá v homoparentální rodinné struktuře. Jako pozitivum byla nejčastěji zmiňována tolerance k odlišnostem druhých lidí, která pramení z toho, že dítě samo vyrůstá v rodině, která se odlišuje toho, co je považováno za běžné a normální. Jako negativum pak byla nejčastěji zmíněná šikana a nepochopení od okolí.

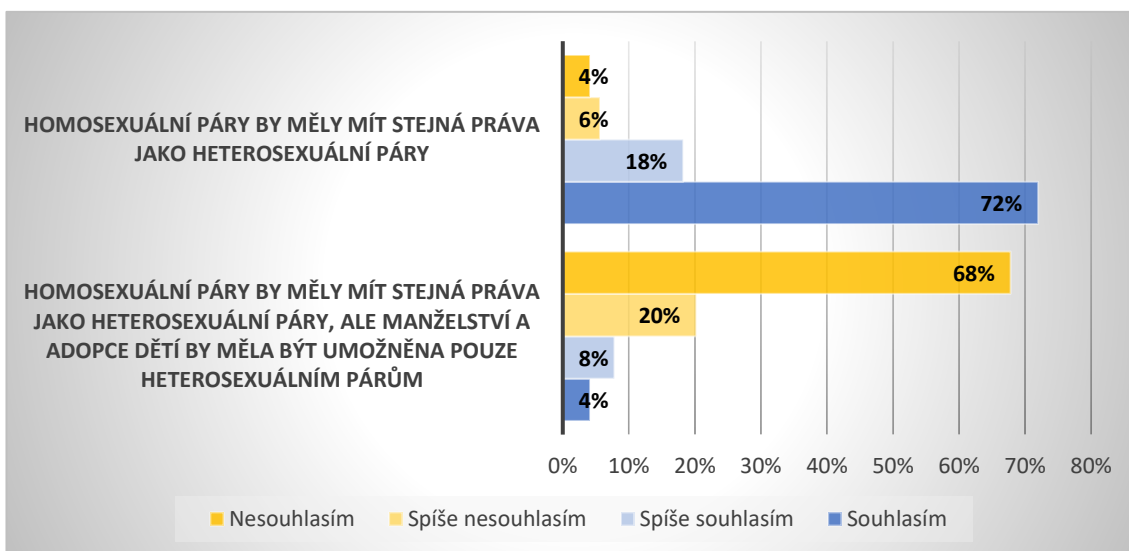
Okruh rodina očima respondentů

V otevřené otázce jsme respondenty požádali, aby se vlastními slovy pokusili popsat, co je rodina. Ačkoliv je totiž rodina naší každodenní součástí, její definice není jednotná a lze ji pojímat různými způsoby. V otázce homoparentálních rodin je otázka definice rodiny klíčová, protože častým argumentem proti rodičovství homosexuálních párů je, že dítě potřebuje stabilní rodinu, kterou představuje pouze muž a žena a že homosexuální páry roli rodiny plnit nemohou (Clarke, 2001; Horák, Kudrna a Weidenhoffer, 2018). Zajímalo nás, jaký pohled na to mají studenti Sociální pedagogiky. Tato otázka byla nepovinná, to znamená, že respondent na ní nemusel odpovídat. Nicméně většina respondentů na otázku odpověděla, konkrétně to bylo 534 respondentů. Podobně jako Edwards a Graham (2007) jsme identifikovali 3 kategorie definic: definice založené na struktuře, které se soustředili na to „kdo“ tvoří rodinu. Zde se nejčastěji objevovalo tvrzení, že rodina je muž, žena a jejich děti. Dále definice založené na „funkci“ rodiny, které rodinu nedefinují podle toho „kdo“ tvoří rodinu, ale „jaká“ je rodina. Tyto definice byly nejčastější a nejvíce akcentován byl pocit bezpečí, který rodina vytváří. Dále pak byl důraz kladen na pocit lásky, jistoty a porozumění. Poslední okruh tvoří definice založené na sdílené realitě, podle kterých rodinu tvoří ti, kteří se za rodinu považují.

Okruh postoj vůči homoparentalitě: manželská a rodinná práva homosexuálních párů

V dalším okruhu jsme se respondentů ptali na postoj vůči některým právům homosexuálních párů. V současné době totiž homosexuální páry nedisponují některými právy, například nemohou uzavřít manželství nebo společně osvojit dítě. Většina, tj. 90 % si myslí, že by homosexuální páry měli mít stejná práva, jako heterosexuální, zbývajících 10 % respondentů by homosexuálním párům stejná práva nepřiznalo.

V další otázce jsme rozvíjeli otázku předešlou. Ve veřejném prostoru se objevují postoje, které sice na jednu stranu mají vůči homosexuálním párům přiznat některá práva, ale zároveň jiná práva jim přiznat nechtějí. Jedná se zejména o institut manželství a adopci, které mají silnou symbolickou hodnotu. Diskuse, zda tyto instituty, které jsou apriori vnímané jako heterosexuální, přiznat i homosexuálním párům, budí silné emoce. Respondentů jsme se tedy ptali, zda by přiznali homosexuálům stejná práva, s výjimkou manželství a adopce dětí. Výsledky ukazují, že 88 % studentů sociální pedagogiky je proti tomu, aby homosexuálním párům byla přiznána pouze ta práva, která se netýkají symbolických institutů manželství a rodičovství. Naproti tomu 12 % studentů by homosexuálům přiznala pouze některá práva, která se netýkají manželství a adopce.

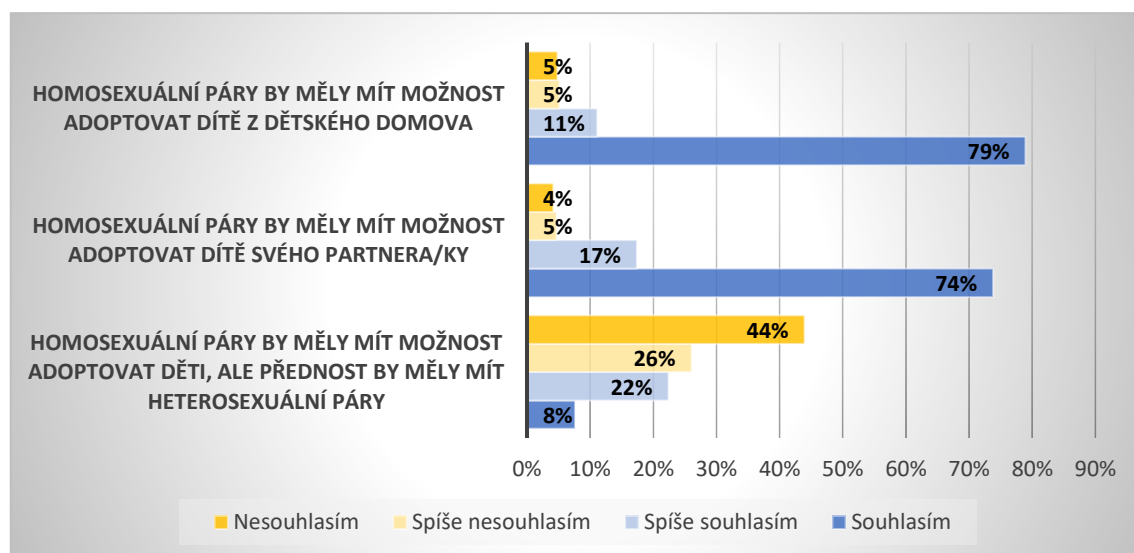

Graf 18 - Práva homosexuálních párů

Dále jsme zjišťovali postoje studentů k různým možnostem adopce. Nejprve jsme se ptali, zda by homosexuální páry měly mít možnost adoptovat dítě z dětského domova. Pro tuto možnost bylo 90 % respondentů. Rovněž jsme zjišťovali postoje k adopci dítěte

partnera/ky, tzv. přisvojení. S přisvojením by souhlasilo celkově 91 %. Ve srovnání s možností adopce dítěte z dětského domova se zde snížil poměr respondentů, kteří rozhodně souhlasí (79 % ku 74 %), což naznačuje slabší míru souhlasu s přisvojením oproti adopci. To je poměrně zajímavé, protože přisvojení by mohlo leckdy pouze potvrdit stav, který už fakticky funguje, proto by se dal očekávat silnější souhlas. Nicméně respondenti mají zřejmě pozitivnější postoje k adopci dítěte z dětského domova, které žádnou rodinu nemá.

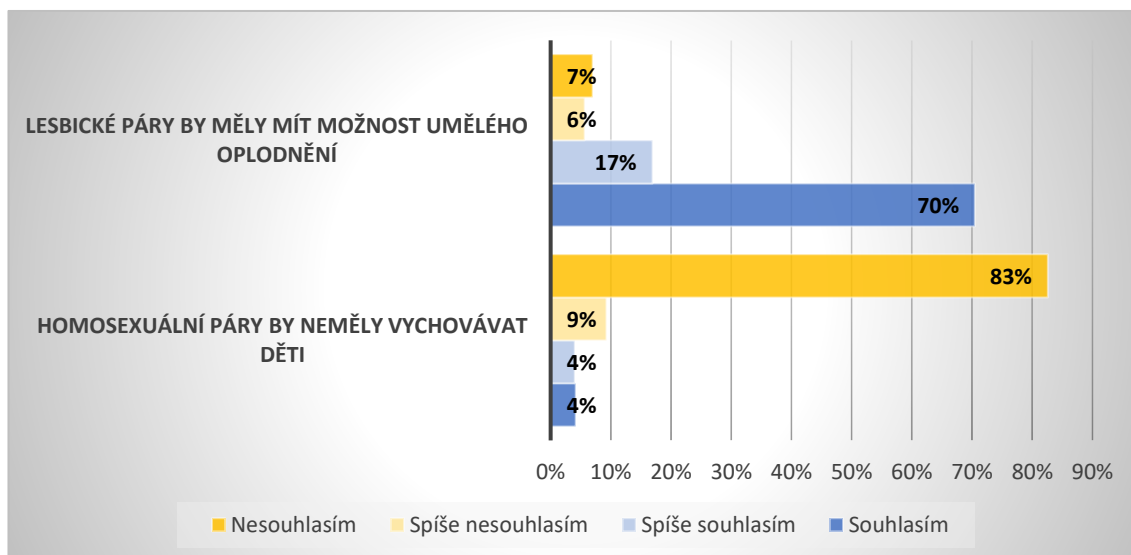
Dále jsme blíže zkoumali, zda by podle studentů sociální pedagogiky měly mít při adopci přednost heterosexuální páry. Mezi podporovateli adopcí dětí totiž zaznívá, že je lepší, pokud má dítě alespoň nějakou (rozuměno homosexuální) rodinu než žádnou. Toto tvrzení však v sobě skrývá heterosexismus, který skrytě implikuje, že nejlepší rodina je heteroparentální a pokud tato není dostupná, tak až poté je přijatelná rodina homoparentální. Přednost by heterosexuální páry měly mít podle 30 % respondentů.

Graf 19 - Adopce dětí homosexuálními páry

Dále jsme zjišťovali, zda by studenti umožnili lesbickým párům možnost umělého oplodnění. Zatímco v některých zemích je umělé oplodnění lesbickým párům přístupné, v Česku je umělé oplodnění chápáno jako léčba neplodnosti, a proto není umožněno ani lesbickým párům ani single ženám, ale pouze heterosexuálním párům. Výsledky ukázaly, že většina, tj. 87 % by lesbičkám tuto možnost umožnila, naopak proti pak bylo 13 %. Zajímavé je, že poměr rozhodného nesouhlasu s umělým oplodněním převážil poměr částečného nesouhlasu (7 % ku 6 %), což indikuje, že část lidí může být vyhraněna proti umělému oplodnění jako takovému.

Poslední otázka tohoto okruhu zjišťovala, kolik studentů je toho názoru, že by homosexuální páry vůbec neměly vychovávat děti. Myslí si to 8 % studentů, většina, tj. 92 % si myslí opak. Tyto výsledky naznačují, že studenti jsou poměrně příznivě nakloněni tomu, aby homosexuální páry tvořily rodiny, kde budou společně vychovávat děti.

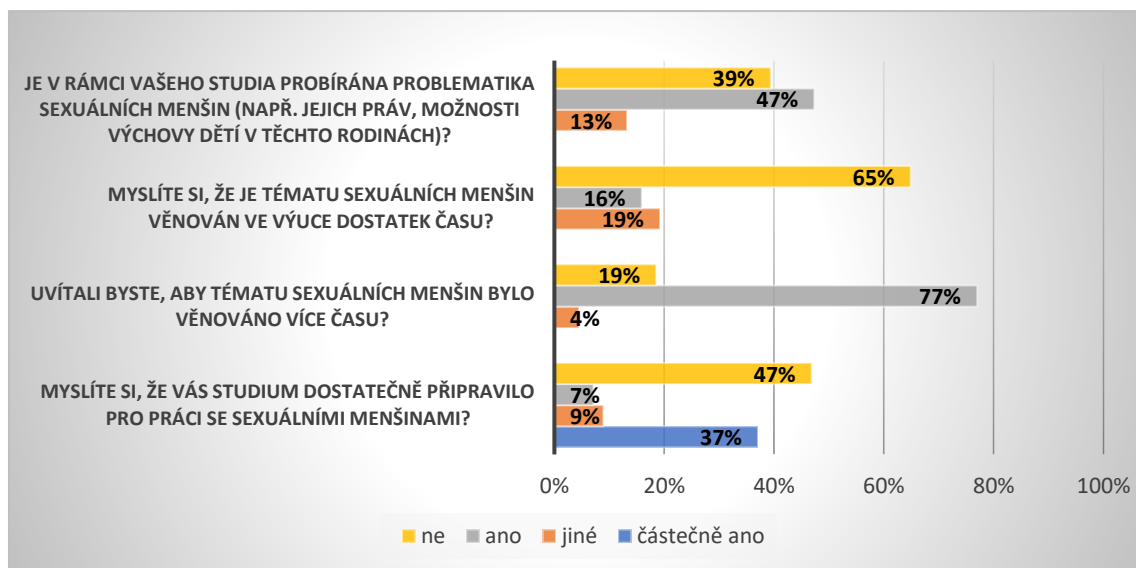
Graf 20 - Výchova dětí homosexuálními páry

Okruh Téma sexuálních menšin v rámci studia

V předposledním okruhu jsme zjišťovali, zda je v rámci studia sociální pedagogiky věnována pozornost sexuálním menšinám. Záměrně jsme se ptali na sexuální menšiny obecně, a nikoliv pouze na homoparentalitu, protože s touto problematikou souvisí širší škála souvislostí a respondent by tak nemusel vědět, jak odpovídat. Naše výsledky ukázaly, že v téměř polovině případů se problematika sexuálních menšin probírá v rámci studia, 39 % respondentů naopak uvedlo, že tato problematika není řešena. 13 % respondentů zvolilo možnost jiné, nejčastěji tuto možnost volili studenti prvního ročníku bakalářského studia, kteří v textovém poli upřesnili, že se s touto problematikou zatím nesešli, což ovšem nemusí znamenat, že se s ní ještě nesečkají v průběhu studia.

Dále nás zajímalo, zda je problematika podle studentů probírána dostatečně. Zjistili jsme, že ačkoli se téměř polovina studentů s problematikou sexuálních menšin v rámci studia potkala, pouze 1/5 má pocit, že je tato problematika probírána dostatečně. Téměř 3/4 studentů by pak uvítalo, aby bylo problematice věnováno více času.

Poslední položka z tohoto okruhu zjišťovala, zda se studenti cítí připravení k práci se sexuálními menšinami, například právě homoparentálními rodinami. Zjistili jsme, že takřka polovina studentů se necítí být připravená, konkrétně se takto vyjádřilo 47 % respondentů. 7 % se pak cítí připraveno a 37 % se cítí připraveno pouze částečně.

Graf 21 – Téma sexuálních menšin v rámci studia

5.1 Postoje mužů a žen vůči homoparentalitě

Některé předešlé výzkumy ukazují, že se liší postoje mužů a žen vůči homosexuálům a výchově dětí homosexuálními páry. Zatímco ženy jsou k homosexuálům obecně a k možnosti výchovy dětí těmito páry poměrně tolerantní, muži naopak zauímají spíše negativní postoj.

V této části budeme zjišťovat, zda existují rozdíly v postojích mužů a žen i u studentů oboru sociální pedagogika. Můžeme totiž očekávat, že muži i ženy, kteří jsou studenty sociální pedagogiky by mohli být díky studovanému oboru tolerantnější k diverzitě a neobvyklým rodinným strukturám a že se jejich názory na danou problematiku lišit nebudou.

Položka 1: Dítě, které vyrůstá u homosexuálního páru, bude mít obecně více problému, než kdyby vyrůstalo u heterosexuálního páru

Ženy:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	28	5 %	1,8	0,87
<i>Spíše souhlasím</i>	89	16 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	203	37 %		
<i>Nesouhlasím</i>	225	41 %		
Muži:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	8	18 %	2,2	1,09
<i>Spíše souhlasím</i>	10	23 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	13	30 %		
<i>Nesouhlasím</i>	13	30 %		

Tabulka 2 - Dítě, které vyrůstá u homosexuálního páru, bude mít obecně více problému, než kdyby vyrůstalo u heterosexuálního páru

Z Tabulky je patrné, že muži více než ženy souhlasí s tvrzením, že dítě, které vyrůstá u homosexuálního páru, bude mít obecně více problému, než kdyby vyrůstalo u heterosexuálního páru. Nyní budeme testovat, zda pozorovaný rozdíl v hodnocení je statisticky signifikantní.

H₀: Postoje mužů a žen v otázce „Dítě, které vyrůstá u homosexuálního páru, bude mít obecně více problému, než kdyby vyrůstalo u heterosexuálního páru“ se neliší.

H_A: Postoje mužů a žen v otázce „Dítě, které vyrůstá u homosexuálního páru, bude mít obecně více problému, než kdyby vyrůstalo u heterosexuálního páru“ se liší.

Následně jsme použili Mann-Whitney U Test, kdy jsme zjistili p-hodnotu 0.008271. Jelikož p-hodnota < α , zamítáme H₀ a přijímáme H_A. Tedy na hladině významnosti 5 %

byl zjištěn statisticky významný rozdíl mezi ženami a muži v otázce „*Dítě, které vyrůstá u homosexuálního páru, bude mít obecně více problému, než kdyby vyrůstalo u heterosexuálního páru.*“

Položka 2: Pro vývoj dítěte je obecně lepší, když vyrůstá u heterosexuálního páru než u homosexuálního páru

Ženy:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	59	11 %	2	1,02
<i>Spíše souhlasím</i>	100	18 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	152	28 %		
<i>Nesouhlasím</i>	234	43 %		
Muži:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	13	30 %	2,5	1,19
<i>Spíše souhlasím</i>	11	25 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	8	18 %		
<i>Nesouhlasím</i>	12	27 %		

Tabulka 3 - Pro vývoj dítěte je obecně lepší, když vyrůstá u heterosexuálního páru než u homosexuálního páru

Z Tabulky je patrné, že muži více než ženy souhlasí s tvrzením, že pro vývoj dítěte je obecně lepší, když vyrůstá u heterosexuálního páru než u homosexuálního páru. Nyní budeme testovat, zda pozorovaný rozdíl v hodnocení je statisticky signifikantní.

H₀: Postoje mužů a žen v otázce „Pro vývoj dítěte je obecně lepší, když vyrůstá u heterosexuálního páru než u homosexuálního páru“ se neliší.

H_A: Postoje mužů a žen v otázce „Pro vývoj dítěte je obecně lepší, když vyrůstá u heterosexuálního páru než u homosexuálního páru“ se liší.

Následně jsme použili Mann-Whitney U Test, kdy jsme zjistili p-hodnotu 0.000986. Jelikož p-hodnota < α , zamítáme H₀ a přijímáme H_A. Tedy na hladině významnosti 5 % byl zjištěn statisticky významný rozdíl mezi ženami a muži v otázce „*Pro vývoj dítěte je obecně lepší, když vyrůstá u heterosexuálního páru než u homosexuálního páru.*“

Položka 3: Dětem se u homosexuálního páru může dařit stejně dobře nebo lépe, jako u heterosexuálního páru

Ženy:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	397	73 %	3,6	0,7
<i>Spíše souhlasím</i>	109	20 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	23	4 %		

<i>Nesouhlasím</i>	16	3 %		
Muži:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	25	57 %	3,3	0,79
<i>Spíše souhlasím</i>	13	30 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	5	11 %		
<i>Nesouhlasím</i>	1	2 %		

Tabulka 4 - Dětem se u homosexuálního páru může dařit stejně dobře nebo lépe, jako u heterosexuálního páru

Z Tabulky je patrné, že muži méně než ženy souhlasí s tvrzením, že dětem se u homosexuálního páru může dařit stejně dobře nebo lépe, jako u heterosexuálního páru. Nyní budeme testovat, zda pozorovaný rozdíl v hodnocení je statisticky signifikantní.

H_0 : Postoje mužů a žen v otázce „Dětem se u homosexuálního páru může dařit stejně dobře nebo lépe, jako u heterosexuálního páru“ se neliší.

H_A : Postoje mužů a žen v otázce „Dětem se u homosexuálního páru může dařit stejně dobře nebo lépe, jako u heterosexuálního páru“ se liší.

Následně jsme použili Mann-Whitney U Test, kdy jsme zjistili p-hodnotu 0.02182. Jelikož p-hodnota $< \alpha$, zamítáme H_0 a přijímáme H_A . Tedy na hladině významnosti 5 % byl zjištěn statisticky významný rozdíl mezi ženami a muži v otázce „Dětem se u homosexuálního páru může dařit stejně dobře nebo lépe, jako u heterosexuálního páru.“

Položka 4: Dítě má právo vyrůstat v rodině, která je co nejbližší přirozené rodině, tedy s heterosexuální ženou a heterosexuálním mužem

Ženy:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	93	17 %	2,3	1,05
<i>Spíše souhlasím</i>	151	28 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	154	28 %		
<i>Nesouhlasím</i>	147	27 %		
Muži:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	14	32 %	2,7	1,11
<i>Spíše souhlasím</i>	12	27 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	10	23 %		
<i>Nesouhlasím</i>	8	18 %		

Tabulka 5 - Dítě má právo vyrůstat v rodině, která je co nejbližší přirozené rodině, tedy s heterosexuální ženou a heterosexuálním mužem

Z Tabulky je patrné, že muži více než ženy souhlasí s tvrzením, že dítě má právo vyrůstat v rodině, která je co nejbližší přirozené rodině, tedy s heterosexuální ženou a

heterosexuálním mužem. Nyní budeme testovat, zda pozorovaný rozdíl v hodnocení je statisticky signifikantní.

H_0 : Postoje mužů a žen v otázce „Dítě má právo vyrůstat v rodině, která je co nejbližší přirozené rodině, tedy s heterosexuální ženou a heterosexuálním mužem“ se neliší.

H_A : Postoje mužů a žen v otázce „Dítě má právo vyrůstat v rodině, která je co nejbližší přirozené rodině, tedy s heterosexuální ženou a heterosexuálním mužem“ se liší.

Následně jsme použili Mann-Whitney U Test, kdy jsme zjistili p-hodnotu 0.02603. Jelikož p-hodnota $< \alpha$, zamítáme H_0 a přijímáme H_A . Tedy na hladině významnosti 5 % byl zjištěn statisticky významný rozdíl mezi ženami a muži v otázce „Dítě má právo vyrůstat v rodině, která je co nejbližší přirozené rodině, tedy s heterosexuální ženou a heterosexuálním mužem.“

Položka 5: Pokud chceme hájit nejlepší zájem dítěte, neměli bychom dítě svěřovat do péče homosexuálním párům

Ženy:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	26	5 %	1,5	0,81
<i>Spíše souhlasím</i>	32	6 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	106	19 %		
<i>Nesouhlasím</i>	381	70 %		
Muži:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	2	5 %	1,5	0,88
<i>Spíše souhlasím</i>	5	11 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	7	16 %		
<i>Nesouhlasím</i>	30	68 %		

Tabulka 6 - Pokud chceme hájit nejlepší zájem dítěte, neměli bychom dítě svěřovat do péče homosexuálním párům

Z Tabulky je patrné, že muži stejně jako ženy nesouhlasí s tvrzením, že pokud chceme hájit nejlepší zájem dítěte, neměli bychom dítě svěřovat do péče homosexuálním párům. Nyní budeme testovat, zda skutečně neexistuje rozdíl v postojích mužů a žen k této otázce.

H_0 : Postoje mužů a žen v otázce „Pokud chceme hájit nejlepší zájem dítěte, neměli bychom dítě svěřovat do péče homosexuálním párům“ se neliší.

H_A : Postoje mužů a žen v otázce „Pokud chceme hájit nejlepší zájem dítěte, neměli bychom dítě svěřovat do péče homosexuálním párům“ se liší.

Následně jsme použili Mann-Whitney U Test, kdy jsme zjistili p-hodnotu 0.6971. Jelikož $p\text{-hodnota} > \alpha$, přijímáme H_0 a zamítáme H_A . Tedy na hladině významnosti 5 % nebyl zjištěn statisticky významný rozdíl mezi ženami a muži v otázce „*Pokud chceme hájit nejlepší zájem dítěte, neměli bychom dítě svěřovat do péče homosexuálním párům.*“

Položka 6: Dítě, které vyrůstá u homosexuálního páru, nemá ženské a mužské vzory nutné pro jeho normální vývoj

Ženy:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	45	8 %	1,9	0,96
<i>Spíše souhlasím</i>	87	16 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	168	31 %		
<i>Nesouhlasím</i>	245	45 %		
Muži:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	6	14 %	2,2	1,07
<i>Spíše souhlasím</i>	12	27 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	11	25 %		
<i>Nesouhlasím</i>	15	34 %		

Tabulka 7 - Dítě, které vyrůstá u homosexuálního páru, nemá ženské a mužské vzory nutné pro jeho normální vývoj

Z Tabulky je patrné, že muži více než ženy souhlasí s tvrzením, že dítě, které vyrůstá u homosexuálního páru, nemá ženské a mužské vzory nutné pro jeho normální vývoj. Nyní budeme testovat, zda pozorovaný rozdíl v hodnocení je statisticky signifikantní.

H_0 : *Postoje mužů a žen v otázce „Dítě, které vyrůstá u homosexuálního páru, nemá ženské a mužské vzory nutné pro jeho normální vývoj“ se neliší.*

H_A : *Postoje mužů a žen v otázce „Dítě, které vyrůstá u homosexuálního páru, nemá ženské a mužské vzory nutné pro jeho normální vývoj“ se liší.*

Následně jsme použili Mann-Whitney U Test, kdy jsme zjistili p-hodnotu 0.04131. Jelikož $p\text{-hodnota} < \alpha$, zamítáme H_0 a přijímáme H_A . Tedy na hladině významnosti 5 % byl zjištěn statisticky významný rozdíl mezi ženami a muži v otázce „*Dítě, které vyrůstá u homosexuálního páru, nemá ženské a mužské vzory nutné pro jeho normální vývoj.*“

Položka 7: Chlapec, který vyrůstá u lesbického páru, bude pravděpodobně zženštilý

Ženy:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	14	3 %	1,5	0,76
<i>Spíše souhlasím</i>	48	9 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	146	27 %		
<i>Nesouhlasím</i>	337	62 %		

Muži:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	3	7 %	1,7	0,89
<i>Spíše souhlasím</i>	4	9 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	16	36 %		
<i>Nesouhlasím</i>	21	48 %		

Tabulka 8 - Chlapec, který vyrůstá u lesbického páru, bude pravděpodobně zženštilý

Z Tabulky je patrné, že muži mírně více než ženy souhlasí s tvrzením, že chlapec, který vyrůstá u lesbického páru, bude pravděpodobně zženštilý. Nyní budeme testovat, zda pozorovaný rozdíl v hodnocení je statisticky signifikantní.

H₀: Postoje mužů a žen v otázce „Chlapec, který vyrůstá u lesbického páru, bude pravděpodobně zženštilý“ se neliší.

H_A: Postoje mužů a žen v otázce „Chlapec, který vyrůstá u lesbického páru, bude pravděpodobně zženštilý“ se liší.

Následně jsme použili Mann-Whitney U Test, kdy jsme zjistili p-hodnotu 0.06343. Jelikož p-hodnota > α , přijímáme H₀ a zamítáme H_A. Tedy na hladině významnosti 5 % nebyl zjištěn statisticky významný rozdíl mezi ženami a muži v otázce „Chlapec, který vyrůstá u lesbického páru, bude pravděpodobně zženštilý.“

Položka 8: Dívka, která vyrůstá u gay páru, nejspíš nebude vědět, jak se má chovat správná žena

Ženy:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	20	4 %	1,5	0,78
<i>Spíše souhlasím</i>	37	7 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	149	27 %		
<i>Nesouhlasím</i>	339	62 %		
Muži:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	4	9 %	1,7	0,9
<i>Spíše souhlasím</i>	1	2 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	18	41 %		
<i>Nesouhlasím</i>	21	48 %		

Tabulka 9 - Dívka, která vyrůstá u gay páru, nejspíš nebude vědět, jak se má chovat správná žena

Z Tabulky je patrné, že muži mírně více než ženy souhlasí s tvrzením, že dívka, která vyrůstá u gay páru, nejspíš nebude vědět, jak se má chovat správná žena. Nyní budeme testovat, zda pozorovaný rozdíl v hodnocení je statisticky signifikantní.

H_0 : *Postoje mužů a žen v otázce „Dívka, která vyrůstá u gay páru, nejspíš nebude vědět, jak se má chovat správná žena“ se neliší.*

H_A : *Postoje mužů a žen v otázce „Dívka, která vyrůstá u gay páru, nejspíš nebude vědět, jak se má chovat správná žena“ se liší.*

Následně jsme použili Mann-Whitney U Test, kdy jsme zjistili p-hodnotu 0.07749. Jelikož p -hodnota $> \alpha$, přijímáme H_0 a zamítáme H_A . Tedy na hladině významnosti 5 % nebyl zjištěn statisticky významný rozdíl mezi ženami a muži v otázce „Dívka, která vyrůstá u gay páru, nejspíš nebude vědět, jak se má chovat správná žena.“

Položka 9: Dítě, které vyrůstá u homosexuálního páru, bude s větší pravděpodobností také homosexuální

Ženy:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	8	1 %	1,3	0,6
<i>Spíše souhlasím</i>	21	4 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	73	13 %		
<i>Nesouhlasím</i>	443	81 %		
Muži:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	2	5 %	1,5	0,9
<i>Spíše souhlasím</i>	6	14 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	7	16 %		
<i>Nesouhlasím</i>	29	66 %		

Tabulka 10 - Dítě, které vyrůstá u homosexuálního páru, bude s větší pravděpodobností také homosexuální

Z Tabulky je patrné, že muži mírně více než ženy souhlasí s tvrzením, že dítě, které vyrůstá u homosexuálního páru, bude s větší pravděpodobností také homosexuální. Nyní budeme testovat, zda pozorovaný rozdíl v hodnocení je statisticky signifikantní.

H_0 : *Postoje mužů a žen v otázce „Dítě, které vyrůstá u homosexuálního páru, bude s větší pravděpodobností také homosexuální“ se neliší.*

H_A : *Postoje mužů a žen v otázce „Dítě, které vyrůstá u homosexuálního páru, bude s větší pravděpodobností také homosexuální“ se liší.*

Následně jsme použili Mann-Whitney U Test, kdy jsme zjistili p-hodnotu 0.007117. Jelikož p -hodnota $< \alpha$, zamítáme H_0 a přijímáme H_A . Tedy na hladině významnosti 5 % byl zjištěn statisticky významný rozdíl mezi ženami a muži v otázce „Dítě, které vyrůstá u homosexuálního páru, bude s větší pravděpodobností také homosexuální.“

Položka 10: Dítě vyrůstající u homosexuálního páru bude pravděpodobně šikanováno spolužáky

Ženy:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	33	6 %	2,4	0,8
<i>Spíše souhlasím</i>	229	42 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	207	38 %		
<i>Nesouhlasím</i>	76	14 %		
Muži:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	10	23 %	2,7	0,96
<i>Spíše souhlasím</i>	20	45 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	8	18 %		
<i>Nesouhlasím</i>	6	14 %		

Tabulka 11 - Dítě vyrůstající u homosexuálního páru bude pravděpodobně šikanováno spolužáky

Z Tabulky je patrné, že muži více než ženy souhlasí s tvrzením, že dítě vyrůstající u homosexuálního páru bude pravděpodobně šikanováno spolužáky. Nyní budeme testovat, zda pozorovaný rozdíl v hodnocení je statisticky signifikantní.

H₀: Postoje mužů a žen v otázce „Dítě vyrůstající u homosexuálního páru bude pravděpodobně šikanováno spolužáky“ se neliší.

H_A: Postoje mužů a žen v otázce „Dítě vyrůstající u homosexuálního páru bude pravděpodobně šikanováno spolužáky“ se liší.

Následně jsme použili Mann-Whitney U Test, kdy jsme zjistili p-hodnotu 0.00414. Jelikož p-hodnota < α , zamítáme H₀ a přijímáme H_A. Tedy na hladině významnosti 5 % byl zjištěn statisticky významný rozdíl mezi ženami a muži v otázce „Dítě vyrůstající u homosexuálního páru bude pravděpodobně šikanováno spolužáky.“

Položka 11: Dítě vyrůstající u homosexuálního páru bude pravděpodobně šikanováno, a proto by homosexuální páry neměly vychovávat děti

Ženy:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	9	2 %	1,4	0,68
<i>Spíše souhlasím</i>	34	6 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	135	25 %		
<i>Nesouhlasím</i>	367	67 %		
Muži:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	3	7 %	1,5	0,88
<i>Spíše souhlasím</i>	2	5 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	10	23 %		
<i>Nesouhlasím</i>	29	66 %		

Tabulka 12 - Dítě vyrůstající u homosexuálního páru bude pravděpodobně šikanováno, a proto by homosexuální páry neměly vychovávat děti

Z Tabulky je patrné, že muži mírně více než ženy souhlasí s tvrzením, že dítě vyrůstající u homosexuálního páru bude pravděpodobně šikanováno spolužáky, a proto by homosexuální páry neměly vychovávat děti. Nyní budeme testovat, zda pozorovaný rozdíl v hodnocení je statisticky signifikantní.

H₀: Postoje mužů a žen v otázce „Dítě vyrůstající u homosexuálního páru bude pravděpodobně šikanováno, a proto by homosexuální páry neměly vychovávat děti“ se neliší.

H_A: Postoje mužů a žen v otázce „Dítě vyrůstající u homosexuálního páru bude pravděpodobně šikanováno, a proto by homosexuální páry neměly vychovávat děti“ se liší.

Následně jsme použili Mann-Whitney U Test, kdy jsme zjistili p-hodnotu 0.7081. Jelikož $p\text{-hodnota} > \alpha$, přijímáme H_0 a zamítáme H_A . Tedy na hladině významnosti 5 % nebyl zjištěn statisticky významný rozdíl mezi ženami a muži v otázce „Dítě vyrůstající u homosexuálního páru bude pravděpodobně šikanováno, a proto by homosexuální páry neměly vychovávat děti.“

Položka 12: Dítě vyrůstající u homosexuálního páru bude pravděpodobně více tolerovat odlišnosti druhých

Ženy:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	303	56 %	3,5	0,65
<i>Spíše souhlasím</i>	210	39 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	24	4 %		
<i>Nesouhlasím</i>	8	1 %		
Muži:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	17	39 %	3,1	0,84
<i>Spíše souhlasím</i>	21	48 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	3	7 %		
<i>Nesouhlasím</i>	3	7 %		

Tabulka 13 - Dítě vyrůstající u homosexuálního páru bude pravděpodobně více tolerovat odlišnosti druhých

Z Tabulky je patrné, že muži více než ženy nesouhlasí s tvrzením, že dítě vyrůstající u homosexuálního páru bude pravděpodobně více tolerovat odlišnosti druhých. Nyní budeme testovat, zda pozorovaný rozdíl v hodnocení je statisticky signifikantní.

H₀: Postoje mužů a žen v otázce „Dítě vyrůstající u homosexuálního páru bude pravděpodobně více tolerovat odlišnosti druhých“ se neliší.

H_A: Postoje mužů a žen v otázce „Dítě vyrůstající u homosexuálního páru bude pravděpodobně více tolerovat odlišnosti druhých“ se liší.

Následně jsme použili Mann-Whitney U Test, kdy jsme zjistili p-hodnotu 0.01417. Jelikož p-hodnota < α , zamítáme H₀ a přijímáme H_A. Tedy na hladině významnosti 5 % byl zjištěn statisticky významný rozdíl mezi ženami a muži v otázce „Dítě vyrůstající u homosexuálního páru bude pravděpodobně více tolerovat odlišnosti druhých.“

Položka 13: Dítě vyrůstající u homosexuálního páru může mít ve škole lepší výsledky

Ženy:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	77	14 %	2,4	0,95
<i>Spíše souhlasím</i>	151	28 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	214	39 %		
<i>Nesouhlasím</i>	103	19 %		
Muži:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	7	16 %	2,1	1,06
<i>Spíše souhlasím</i>	8	18 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	15	34 %		
<i>Nesouhlasím</i>	14	32 %		

Tabulka 14 - Dítě vyrůstající u homosexuálního páru může mít ve škole lepší výsledky

Z Tabulky je patrné, že muži více než ženy nesouhlasí s tvrzením, že dítě vyrůstající u homosexuálního páru může mít ve škole lepší výsledky. Nyní budeme testovat, zda pozorovaný rozdíl v hodnocení je statisticky signifikantní.

H₀: Postoje mužů a žen v otázce „Dítě vyrůstající u homosexuálního páru může mít ve škole lepší výsledky“ se neliší.

H_A: Postoje mužů a žen v otázce „Dítě vyrůstající u homosexuálního páru může mít ve škole lepší výsledky“ se liší.

Následně jsme použili Mann-Whitney U Test, kdy jsme zjistili p-hodnotu 0.1667. Jelikož p-hodnota > α , přijímáme H₀ a zamítáme H_A. Tedy na hladině významnosti 5 % nebyl zjištěn statisticky významný rozdíl mezi ženami a muži v otázce „Dítě vyrůstající u homosexuálního páru může mít ve škole lepší výsledky.“

Položka 14: Myslím si, že problémy homosexuálních párů a jejich dětí jsou z větší části způsobeny společenskými předsudky

Ženy:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	395	72 %	3,6	0,73
<i>Spíše souhlasím</i>	103	19 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	30	6 %		
<i>Nesouhlasím</i>	17	3 %		
Muži:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	28	64 %	3,3	0,92
<i>Spíše souhlasím</i>	9	20 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	4	9 %		
<i>Nesouhlasím</i>	3	7 %		

Tabulka 15 - *Myslím si, že problémy homosexuálních párů a jejich dětí jsou z větší části způsobeny společenskými předsudky*

Z Tabulky je patrné, že muži více než ženy nesouhlasí s tvrzením, že problémy homosexuálních párů a jejich dětí jsou z větší části způsobeny společenskými předsudky. Nyní budeme testovat, zda pozorovaný rozdíl v hodnocení je statisticky signifikantní.

H_0 : *Postoje mužů a žen v otázce „Myslím si, že problémy homosexuálních párů a jejich dětí jsou z větší části způsobeny společenskými předsudky“ se neliší.*

H_A : *Postoje mužů a žen v otázce „Myslím si, že problémy homosexuálních párů a jejich dětí jsou z větší části způsobeny společenskými předsudky“ se liší.*

Následně jsme použili Mann-Whitney U Test, kdy jsme zjistili p-hodnotu 0.1546. Jelikož $p\text{-hodnota} > \alpha$, přijímáme H_0 a zamítáme H_A . Tedy na hladině významnosti 5 % nebyl zjištěn statisticky významný rozdíl mezi ženami a muži v otázce „Myslím si, že problémy homosexuálních párů a jejich dětí jsou z větší části způsobeny společenskými předsudky.“

Položka 15: Homosexuální páry by měly mít stejná práva jako heterosexuální páry

Ženy:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	400	73 %	3,6	0,76
<i>Spíše souhlasím</i>	95	17 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	30	6 %		
<i>Nesouhlasím</i>	20	4 %		
Muži:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	27	61 %	3,4	0,82
<i>Spíše souhlasím</i>	12	27 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	3	7 %		
<i>Nesouhlasím</i>	2	5 %		

Tabulka 16 - *Homosexuální páry by měly mít stejná práva jako heterosexuální páry*

Z Tabulky je patrné, že muži mírně více než ženy nesouhlasí s tvrzením, že homosexuální páry by měly mít stejná práva jako heterosexuální páry. Nyní budeme testovat, zda pozorovaný rozdíl v hodnocení je statisticky signifikantní.

H₀: Postoje mužů a žen v otázce „Homosexuální páry by měly mít stejná práva jako heterosexuální páry“ se neliší.

H_A: Postoje mužů a žen v otázce „Homosexuální páry by měly mít stejná práva jako heterosexuální páry“ se liší.

Následně jsme použili Mann-Whitney U Test, kdy jsme zjistili p-hodnotu 0.1046. Jelikož p-hodnota > α , přijímáme H₀ a zamítáme H_A. Tedy na hladině významnosti 5 % nebyl zjištěn statisticky významný rozdíl mezi ženami a muži v otázce „Homosexuální páry by měly mít stejná práva jako heterosexuální páry.“

Položka 16: Homosexuální páry by měly mít stejná práva jako heterosexuální páry, ale manželství a adopce dětí by měla být umožněna pouze heterosexuálním párům

Ženy:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	21	4 %	1,5	0,8
<i>Spíše souhlasím</i>	43	8 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	111	20 %		
<i>Nesouhlasím</i>	370	68 %		
Muži:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	4	9 %	1,6	0,99
<i>Spíše souhlasím</i>	4	9 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	8	18 %		
<i>Nesouhlasím</i>	28	64 %		

Tabulka 17 - Homosexuální páry by měly mít stejná práva jako heterosexuální páry, ale manželství a adopce dětí by měla být umožněna pouze heterosexuálním párům

Z Tabulky je patrné, že muži mírně více než ženy souhlasí s tvrzením, že homosexuální páry by měly mít stejná práva jako heterosexuální páry, ale manželství a adopce dětí by měla být umožněna pouze heterosexuálním párům. Nyní budeme testovat, zda pozorovaný rozdíl v hodnocení je statisticky signifikantní.

H₀: Postoje mužů a žen v otázce „Homosexuální páry by měly mít stejná práva jako heterosexuální páry, ale manželství a adopce dětí by měla být umožněna pouze heterosexuálním párům“ se neliší.

H_A : *Postoje mužů a žen v otázce „Homosexuální páry by měly mít stejná práva jako heterosexuální páry, ale manželství a adopce dětí by měla být umožněna pouze heterosexuálním párům“ se liší.*

Následně jsme použili Mann-Whitney U Test, kdy jsme zjistili p-hodnotu 0.4086. Jelikož $p\text{-hodnota} > \alpha$, přijímáme H_0 a zamítáme H_A . Tedy na hladině významnosti 5 % nebyl zjištěn statisticky významný rozdíl mezi ženami a muži v otázce „Homosexuální páry by měly mít stejná práva jako heterosexuální páry, ale manželství a adopce dětí by měla být umožněna pouze heterosexuálním párům.“

Položka 17: Homosexuální páry by měly mít možnost adoptovat dítě z dětského domova

Ženy:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	439	81 %	3,7	0,74
<i>Spíše souhlasím</i>	57	10 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	28	5 %		
<i>Nesouhlasím</i>	21	4 %		
Muži:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	30	68 %	3,3	1,02
<i>Spíše souhlasím</i>	7	16 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	2	5 %		
<i>Nesouhlasím</i>	5	11 %		

Tabulka 18 - Homosexuální páry by měly mít možnost adoptovat dítě z dětského domova

Z Tabulky je patrné, že muži více než ženy nesouhlasí s tvrzením, že by homosexuální páry měly mít možnost adoptovat dítě z dětského domova. Nyní budeme testovat, zda pozorovaný rozdíl v hodnocení je statisticky signifikantní.

H_0 : *Postoje mužů a žen v otázce „Homosexuální páry by měly mít možnost adoptovat dítě z dětského domova“ se neliší.*

H_A : *Postoje mužů a žen v otázce „Homosexuální páry by měly mít možnost adoptovat dítě z dětského domova“ se liší.*

Následně jsme použili Mann-Whitney U Test, kdy jsme zjistili p-hodnotu 0.04093. Jelikož $p\text{-hodnota} < \alpha$, zamítáme H_0 a přijímáme H_A . Tedy na hladině významnosti 5 % byl zjištěn statisticky významný rozdíl mezi ženami a muži v otázce „Homosexuální páry by měly mít možnost adoptovat dítě z dětského domova.“

Položka 18: Homosexuální páry by měly mít možnost adoptovat dítě svého partnera/ky

Ženy:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	412	76 %	3,6	0,72
<i>Spíše souhlasím</i>	90	17 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	25	5 %		
<i>Nesouhlasím</i>	18	3 %		
Muži:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	26	59 %	3,3	0,94
<i>Spíše souhlasím</i>	12	27 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	2	5 %		
<i>Nesouhlasím</i>	4	9 %		

Tabulka 19 - Homosexuální páry by měly mít možnost adoptovat dítě svého partnera/ky

Z Tabulky je patrné, že muži více než ženy nesouhlasí s tvrzením, že by homosexuální páry měly mít možnost adoptovat dítě svého partnera/ky. Nyní budeme testovat, zda pozorovaný rozdíl v hodnocení je statisticky signifikantní.

H₀: Postoje mužů a žen v otázce „Homosexuální páry by měly mít možnost adoptovat dítě svého partnera/ky“ se neliší.

H_A: Postoje mužů a žen v otázce „Homosexuální páry by měly mít možnost adoptovat dítě svého partnera/ky“ se liší.

Následně jsme použili Mann-Whitney U Test, kdy jsme zjistili p-hodnotu 0.01475. Jelikož p-hodnota < α , zamítáme H₀ a přijímáme H_A. Tedy na hladině významnosti 5 % byl zjištěn statisticky významný rozdíl mezi ženami a muži v otázce „Homosexuální páry by měly mít možnost adoptovat dítě svého partnera/ky.“

Položka 19: Lesbické páry by měly mít možnost umělého oplodnění

Ženy:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	391	72 %	3,5	0,86
<i>Spíše souhlasím</i>	90	17 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	30	6 %		
<i>Nesouhlasím</i>	34	6 %		
Muži:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	27	61 %	3,3	0,99
<i>Spíše souhlasím</i>	9	20 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	4	9 %		
<i>Nesouhlasím</i>	4	9 %		

Tabulka 20 - Lesbické páry by měly mít možnost umělého oplodnění

Z Tabulky je patrné, že muži mírně více než ženy nesouhlasí s tvrzením, že lesbické páry by měly mít možnost umělého oplodnění. Nyní budeme testovat, zda pozorovaný rozdíl v hodnocení je statisticky signifikantní.

H_0 : *Postoje mužů a žen v otázce „Lesbické páry by měly mít možnost umělého oplodnění“ se neliší.*

H_A : *Postoje mužů a žen v otázce „Lesbické páry by měly mít možnost umělého oplodnění“ se liší.*

Následně jsme použili Mann-Whitney U Test, kdy jsme zjistili p-hodnotu 0.1313. Jelikož $p\text{-hodnota} > \alpha$, přijímáme H_0 a zamítáme H_A . Tedy na hladině významnosti 5 % nebyl zjištěn statisticky významný rozdíl mezi ženami a muži v otázce „Lesbické páry by měly mít možnost umělého oplodnění.“

Položka 20: Homosexuální páry by měly mít možnost adoptovat děti, ale přednost by měly mít heterosexuální páry

Ženy:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	42	8 %	1,9	0,98
<i>Spíše souhlasím</i>	118	22 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	149	27 %		
<i>Nesouhlasím</i>	236	43 %		
Muži:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	3	7 %	1,9	1,03
<i>Spíše souhlasím</i>	12	27 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	7	16 %		
<i>Nesouhlasím</i>	22	50 %		

Tabulka 21 - Homosexuální páry by měly mít možnost adoptovat děti, ale přednost by měly mít heterosexuální páry

Z Tabulky je patrné, že muži stejně jako ženy nesouhlasí s tvrzením, že homosexuální páry by měly mít možnost adoptovat děti, ale přednost by měly mít heterosexuální páry. Nyní budeme testovat, zda skutečně neexistuje rozdíl v postojích mužů a žen k této otázce.

H_0 : *Postoje mužů a žen v otázce „Homosexuální páry by měly mít možnost adoptovat děti, ale přednost by měly mít heterosexuální páry“ se neliší.*

H_A : *Postoje mužů a žen v otázce „Homosexuální páry by měly mít možnost adoptovat děti, ale přednost by měly mít heterosexuální páry“ se liší.*

Následně jsme použili Mann-Whitney U Test, kdy jsme zjistili p-hodnotu 0.7542. Jelikož $p\text{-hodnota} > \alpha$, přijímáme H_0 a zamítáme H_A . Tedy na hladině významnosti 5 % nebyl zjištěn statisticky významný rozdíl mezi ženami a muži v otázce „*Homosexuální páry by měly mít možnost adoptovat děti, ale přednost by měly mít heterosexuální páry.*“

Položka 21: Homosexuální páry by neměly vychovávat děti

Ženy:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	20	4 %	1,3	0,7
<i>Spíše souhlasím</i>	20	4 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	51	9 %		
<i>Nesouhlasím</i>	454	83 %		
Muži:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	3	7 %	1,4	0,87
<i>Spíše souhlasím</i>	2	5 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	5	11 %		
<i>Nesouhlasím</i>	34	77 %		

Tabulka 22 - Homosexuální páry by neměly vychovávat děti

Z Tabulky je patrné, že muži mírně více než ženy souhlasí s tvrzením, že homosexuální páry by neměly vychovávat děti. Nyní budeme testovat, zda pozorovaný rozdíl v hodnocení je statisticky signifikantní.

H₀: Postoje mužů a žen v otázce „Homosexuální páry by neměly vychovávat děti“ se neliší.

H_A: Postoje mužů a žen v otázce „Homosexuální páry by neměly vychovávat děti“ se liší.

Následně jsme použili Mann-Whitney U Test, kdy jsme zjistili p-hodnotu 0.286. Jelikož $p\text{-hodnota} > \alpha$, přijímáme H_0 a zamítáme H_A . Tedy na hladině významnosti 5 % nebyl zjištěn statisticky významný rozdíl mezi ženami a muži v otázce „*Homosexuální páry by neměly vychovávat děti.*“

Shrnutí výsledků

Zjistili jsme statisticky významný rozdíl v postojích mužů a žen u položek č. 1, 2, 3, 4, 6, 9, 10, 12, 17, 18. Naopak rozdíl nebyl zaznamenán u položek č. 5, 7, 8, 11, 13, 14, 15, 16, 19, 20, 21. Rozdíly byly zaznamenány zejména u položek, které hodnotily vývoj dětí v homoparentální rodině, kdy muži, spíše než ženy, očekávali negativní vývoj, a u adopcí.

5.2 Postoje věřících a nevěřících vůči homoparentalitě

Některé předešlé výzkumy ukazují, že se liší postoje věřících a nevěřících vůči homosexuálům a výchově dětí homosexuálními páry. Zatímco nevěřící jsou k homosexuálům obecně a k možnosti výchovy dětí těmito páry poměrně tolerantní, věřící lidé naopak zaujímají spíše negativní postoj.

V této části budeme zjišťovat, zda existují rozdíly v postojích věřících a nevěřících i u studentů oboru sociální pedagogika. Můžeme totiž očekávat, že věřící i nevěřící studenti, kteří jsou studenty sociální pedagogiky by mohli být díky studovanému oboru tolerantnější k diverzitě a neobvyklým rodinným strukturám a že se jejich názory na danou problematiku lišit nebudou.

Položka 1: Dítě, které vyrůstá u homosexuálního páru, bude mít obecně více problému, než kdyby vyrůstalo u heterosexuálního páru

Věřící:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	10	11 %	2,2	0,89
<i>Spíše souhlasím</i>	24	26 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	31	34 %		
<i>Nesouhlasím</i>	27	29 %		
Nevěřící:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	14	4 %	1,8	0,85
<i>Spíše souhlasím</i>	60	17 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	126	35 %		
<i>Nesouhlasím</i>	157	44 %		

Tabulka 23 - Dítě, které vyrůstá u homosexuálního páru, bude mít obecně více problému, než kdyby vyrůstalo u heterosexuálního páru

Z Tabulky je patrné, že věřící více souhlasí s tvrzením, že děti vyrůstající u homosexuálních páru budou mít více problémů než děti vyrůstající u heterosexuálních párů. Nyní budeme testovat, zda pozorovaný rozdíl v hodnocení je statisticky signifikantní.

H₀: Postoje věřících a nevěřících v otázce „Dítě, které vyrůstá u homosexuálního páru, bude mít obecně více problému, než kdyby vyrůstalo u heterosexuálního páru“ se neliší.

H_A: Postoje věřících a nevěřících v otázce „Dítě, které vyrůstá u homosexuálního páru, bude mít obecně více problému, než kdyby vyrůstalo u heterosexuálního páru“ se liší.

Následně jsme použili Mann-Whitney U Test, kdy jsme zjistili p-hodnotu 0.0007081. Jelikož p-hodnota < α , zamítáme H₀ a přijímáme H_A. Tedy na hladině významnosti 5 % byl zjištěn statisticky významný rozdíl mezi nevěřícími a věřícími v otázce „Dítě, které

vyrůstá u homosexuálního páru, bude mít obecně více problému, než kdyby vyrůstalo u heterosexuálního páru.“

Položka 2: Pro vývoj dítěte je obecně lepší, když vyrůstá u heterosexuálního páru než u homosexuálního páru

Věřící:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	27	29 %	2,5	1,17
<i>Spíše souhlasím</i>	16	17 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	25	27 %		
<i>Nesouhlasím</i>	24	26 %		
Nevěřící:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	28	8 %	1,8	0,97
<i>Spíše souhlasím</i>	60	17 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	99	28 %		
<i>Nesouhlasím</i>	170	48 %		

Tabulka 24 - Pro vývoj dítěte je obecně lepší, když vyrůstá u heterosexuálního páru než u homosexuálního páru

Z Tabulky je patrné, že věřící více souhlasí s tvrzením, že pro vývoj dítěte je obecně lepší, když vyrůstá u heterosexuální než homosexuálního páru. Nyní budeme testovat, zda pozorovaný rozdíl v hodnocení je statisticky signifikantní.

H₀: Postoje věřících a nevěřících v otázce „Pro vývoj dítěte je obecně lepší, když vyrůstá u heterosexuálního páru než u homosexuálního páru“ se neliší.

H_A: Postoje věřících a nevěřících v otázce „Pro vývoj dítěte je obecně lepší, když vyrůstá u heterosexuálního páru než u homosexuálního páru“ se liší.

Následně jsme použili Mann-Whitney U Test, kdy jsme zjistili p-hodnotu 0.000089. Jelikož p-hodnota < α , zamítáme H₀ a přijímáme H_A. Tedy na hladině významnosti 5 % byl zjištěn statisticky významný rozdíl mezi nevěřícími a věřícími v otázce „Pro vývoj dítěte je obecně lepší, když vyrůstá u heterosexuálního páru než u homosexuálního páru.“

Položka 3: Dětem se u homosexuálního páru může dařit stejně dobře nebo lépe, jako u heterosexuálního páru

Věřící:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	48	52 %	3,3	0,92
<i>Spíše souhlasím</i>	29	32 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	8	9 %		
<i>Nesouhlasím</i>	7	8 %		
Nevěřící:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	281	79 %	3,7	0,59

<i>Spíše souhlasím</i>	59	17 %
<i>Spíše nesouhlasím</i>	12	3 %
<i>Nesouhlasím</i>	5	1 %

Tabulka 25 - Dětem se u homosexuálního páru může dařit stejně dobře nebo lépe, jako u heterosexuálního páru

Z Tabulky je patrné, že věřící více nesouhlasí s tvrzením, že dětem se u homosexuálního páru může dařit stejně dobře nebo lépe, jako u heterosexuálního páru. Nyní budeme testovat, zda pozorovaný rozdíl v hodnocení je statisticky signifikantní.

H₀: Postoje věřících a nevěřících v otázce „Dětem se u homosexuálního páru může dařit stejně dobře nebo lépe, jako u heterosexuálního páru“ se neliší.

H_A: Postoje věřících a nevěřících v otázce „Dětem se u homosexuálního páru může dařit stejně dobře nebo lépe, jako u heterosexuálního páru“ se liší.

Následně jsme použili Mann-Whitney U Test, kdy jsme zjistili p-hodnotu 0.00009974. Jelikož p-hodnota < α , zamítáme H₀ a přijímáme H_A. Tedy na hladině významnosti 5 % byl zjištěn statisticky významný rozdíl mezi nevěřícími a věřícími v otázce „Dětem se u homosexuálního páru může dařit stejně dobře nebo lépe, jako u heterosexuálního páru.“

Položka 4: Dítě má právo vyrůstat v rodině, která je co nejbližší přirozené rodině, tedy s heterosexuální ženou a heterosexuálním mužem

Věřící:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	37	40 %	2,8	1,14
<i>Spíše souhlasím</i>	16	17 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	24	26 %		
<i>Nesouhlasím</i>	15	16 %		
Nevěřící:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	43	12 %	2,2	1,02
<i>Spíše souhlasím</i>	100	28 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	99	28 %		
<i>Nesouhlasím</i>	115	32 %		

Tabulka 26 - Dítě má právo vyrůstat v rodině, která je co nejbližší přirozené rodině, tedy s heterosexuální ženou a heterosexuálním mužem

Z Tabulky je patrné, že věřící více souhlasí s tvrzením, že dítě má právo vyrůstat v rodině, která je co nejbližší přirozené rodině, tedy s heterosexuální ženou a heterosexuálním mužem. Nyní budeme testovat, zda pozorovaný rozdíl v hodnocení je statisticky signifikantní.

H_0 : Postoje věřících a nevěřících v otázce „Dítě má právo vyrůstat v rodině, která je co nejbližší přirozené rodině, tedy s heterosexuální ženou a heterosexuálním mužem“ se neliší.

H_A : Postoje věřících a nevěřících v otázce „Dítě má právo vyrůstat v rodině, která je co nejbližší přirozené rodině, tedy s heterosexuální ženou a heterosexuálním mužem“ se liší.

Následně jsme použili Mann-Whitney U Test, kdy jsme zjistili p-hodnotu 0.000002733. Jelikož p-hodnota $< \alpha$, zamítáme H_0 a přijímáme H_A . Tedy na hladině významnosti 5 % byl zjištěn statisticky významný rozdíl mezi nevěřícími a věřícími v otázce „Dítě má právo vyrůstat v rodině, která je co nejbližší přirozené rodině, tedy s heterosexuální ženou a heterosexuálním mužem.“

Položka 5: Pokud chceme hájit nejlepší zájem dítěte, neměli bychom dítě svěřovat do péče homosexuálním párům

Věřící:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	12	13 %	1,9	1,07
<i>Spiše souhlasím</i>	12	13 %		
<i>Spiše nesouhlasím</i>	24	26 %		
<i>Nesouhlasím</i>	44	48 %		
Nevěřící:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	8	2 %	1,3	0,68
<i>Spiše souhlasím</i>	19	5 %		
<i>Spiše nesouhlasím</i>	60	17 %		
<i>Nesouhlasím</i>	270	76 %		

Tabulka 27 - Pokud chceme hájit nejlepší zájem dítěte, neměli bychom dítě svěřovat do péče homosexuálním párům

Z Tabulky je patrné, že věřící více souhlasí s tvrzením, že pokud chceme hájit nejlepší zájem dítěte, neměli bychom dítě svěřovat do péče homosexuálním párům. Nyní budeme testovat, zda pozorovaný rozdíl v hodnocení je statisticky signifikantní.

H_0 : Postoje věřících a nevěřících v otázce „Pokud chceme hájit nejlepší zájem dítěte, neměli bychom dítě svěřovat do péče homosexuálním párům“ se neliší.

H_A : Postoje věřících a nevěřících v otázce „Pokud chceme hájit nejlepší zájem dítěte, neměli bychom dítě svěřovat do péče homosexuálním párům“ se liší.

Následně jsme použili Mann-Whitney U Test, kdy jsme zjistili p-hodnotu 0.000001971. Jelikož p-hodnota $< \alpha$, zamítáme H_0 a přijímáme H_A . Tedy na hladině významnosti 5 % byl zjištěn statisticky významný rozdíl mezi nevěřícími a věřícími v otázce „Pokud

chceme hájit nejlepší zájem dítěte, neměli bychom dítě svěřovat do péče homosexuálním párům.“

Položka 6: Dítě, které vyrůstá u homosexuálního páru, nemá ženské a mužské vzory nutné pro jeho normální vývoj

Věřící:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	21	23 %	2,3	1,19
<i>Spiše souhlasím</i>	17	18 %		
<i>Spiše nesouhlasím</i>	20	22 %		
<i>Nesouhlasím</i>	34	37 %		
Nevěřící:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	17	5 %	1,7	0,87
<i>Spiše souhlasím</i>	50	14 %		
<i>Spiše nesouhlasím</i>	116	32 %		
<i>Nesouhlasím</i>	174	49 %		

Tabulka 28 - Dítě, které vyrůstá u homosexuálního páru, nemá ženské a mužské vzory nutné pro jeho normální vývoj

Z Tabulky je patrné, že věřící více souhlasí s tvrzením, že dítě, které vyrůstá u homosexuálního páru, nemá ženské a mužské vzory nutné pro jeho normální vývoj. Nyní budeme testovat, zda pozorovaný rozdíl v hodnocení je statisticky signifikantní.

H₀: Postoje věřících a nevěřících v otázce „Dítě, které vyrůstá u homosexuálního páru, nemá ženské a mužské vzory nutné pro jeho normální vývoj“ se neliší.

H_A: Postoje věřících a nevěřících v otázce „Dítě, které vyrůstá u homosexuálního páru, nemá ženské a mužské vzory nutné pro jeho normální vývoj“ se liší.

Následně jsme použili Mann-Whitney U Test, kdy jsme zjistili p-hodnotu 0.0001987. Jelikož p-hodnota < α , zamítáme H₀ a přijímáme H_A. Tedy na hladině významnosti 5 % byl zjištěn statisticky významný rozdíl mezi nevěřícími a věřícími v otázce „Dítě, které vyrůstá u homosexuálního páru, nemá ženské a mužské vzory nutné pro jeho normální vývoj.“

Položka 7: Chlapec, který vyrůstá u lesbického páru, bude pravděpodobně zženštilý

Věřící:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	5	5 %	1,8	0,9
<i>Spiše souhlasím</i>	15	16 %		
<i>Spiše nesouhlasím</i>	29	32 %		
<i>Nesouhlasím</i>	43	47 %		
Nevěřící:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	4	1 %	1,4	0,67

<i>Spíše souhlasím</i>	24	7 %
<i>Spíše nesouhlasím</i>	91	25 %
<i>Nesouhlasím</i>	238	67 %

Tabulka 29 - *Chlapec, který vyrůstá u lesbického páru, bude pravděpodobně zženštilý*

Z Tabulky je patrné, že věřící více souhlasí s tvrzením, že chlapec, který vyrůstá u lesbického páru, bude pravděpodobně zženštilý. Nyní budeme testovat, zda pozorovaný rozdíl v hodnocení je statisticky signifikantní.

H_0 : *Postoje věřících a nevěřících v otázce „Chlapec, který vyrůstá u lesbického páru, bude pravděpodobně zženštilý“ se neliší.*

H_A : *Postoje věřících a nevěřících v otázce „Chlapec, který vyrůstá u lesbického páru, bude pravděpodobně zženštilý“ se liší.*

Následně jsme použili Mann-Whitney U Test, kdy jsme zjistili p-hodnotu 0.00006338. Jelikož p-hodnota $< \alpha$, zamítáme H_0 a přijímáme H_A . Tedy na hladině významnosti 5 % byl zjištěn statisticky významný rozdíl mezi nevěřícími a věřícími v otázce „Chlapec, který vyrůstá u lesbického páru, bude pravděpodobně zženštilý.“

Položka 8: Dívka, která vyrůstá u gay páru, nejspíš nebude vědět, jak se má chovat správná žena

Věřící:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	4	4 %	1,8	0,88
<i>Spíše souhlasím</i>	16	17 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	29	32 %		
<i>Nesouhlasím</i>	43	47 %		
Nevěřící:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	9	3 %	1,4	0,68
<i>Spíše souhlasím</i>	13	4 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	97	27 %		
<i>Nesouhlasím</i>	238	67 %		

Tabulka 30 - *Dívka, která vyrůstá u gay páru, nejspíš nebude vědět, jak se má chovat správná žena*

Z Tabulky je patrné, že věřící více souhlasí s tvrzením, že dívka, která vyrůstá u gay páru, nejspíš nebude vědět, jak se má chovat správná žena. Nyní budeme testovat, zda pozorovaný rozdíl v hodnocení je statisticky signifikantní.

H_0 : *Postoje věřících a nevěřících v otázce „Dívka, která vyrůstá u gay páru, nejspíš nebude vědět, jak se má chovat správná žena“ se neliší.*

H_A : *Postoje věřících a nevěřících v otázce „Dívka, která vyrůstá u gay páru, nejspíš nebude vědět, jak se má chovat správná žena“ se liší.*

Následně jsme použili Mann-Whitney U Test, kdy jsme zjistili p-hodnotu 0.00004469. Jelikož p-hodnota $< \alpha$, zamítáme H_0 a přijímáme H_A . Tedy na hladině významnosti 5 % byl zjištěn statisticky významný rozdíl mezi nevěřícími a věřícími v otázce „*Dívka, která vyrůstá u gay páru, nejspíš nebude vědět, jak se má chovat správná žena.*“

Položka 9: Dítě, které vyrůstá u homosexuálního páru, bude s větší pravděpodobností také homosexuální

Věřící:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	5	5 %	1,5	0,85
<i>Spíše souhlasím</i>	6	7 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	20	22 %		
<i>Nesouhlasím</i>	61	66 %		
Nevěřící:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	3	1 %	1,2	0,54
<i>Spíše souhlasím</i>	14	4 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	38	11 %		
<i>Nesouhlasím</i>	302	85 %		

Tabulka 31 - Dítě, které vyrůstá u homosexuálního páru, bude s větší pravděpodobností také homosexuální

Z Tabulky je patrné, že věřící více souhlasí s tvrzením, že dítě, které vyrůstá u homosexuálního páru, bude s větší pravděpodobností také homosexuální. Nyní budeme testovat, zda pozorovaný rozdíl v hodnocení je statisticky signifikantní.

H₀: Postoje věřících a nevěřících v otázce „Dítě, které vyrůstá u homosexuálního páru, bude s větší pravděpodobností také homosexuální“ se neliší.

H_A: Postoje věřících a nevěřících v otázce „Dítě, které vyrůstá u homosexuálního páru, bude s větší pravděpodobností také homosexuální“ se liší.

Následně jsme použili Mann-Whitney U Test, kdy jsme zjistili p-hodnotu 0.00005454. Jelikož p-hodnota $< \alpha$, zamítáme H_0 a přijímáme H_A . Tedy na hladině významnosti 5 % byl zjištěn statisticky významný rozdíl mezi nevěřícími a věřícími v otázce „*Dítě, které vyrůstá u homosexuálního páru, bude s větší pravděpodobností také homosexuální.*“

Položka 10: Dítě vyrůstající u homosexuálního páru bude pravděpodobně šikanováno spolužáky

Věřící:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	5	5 %	2,5	0,73
<i>Spíše souhlasím</i>	46	50 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	33	36 %		

<i>Nesouhlasím</i>	8	9 %		
Nevěřící:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	23	6 %	2,4	0,94
<i>Spíše souhlasím</i>	149	42 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	130	36 %		
<i>Nesouhlasím</i>	55	15 %		

Tabulka 32 - Dítě vyrůstající u homosexuálního páru bude pravděpodobně šikanováno spolužáky

Z Tabulky je patrné, že věřící mírně více souhlasí s tvrzením, že dítě vyrůstající u homosexuálního páru bude pravděpodobně šikanováno spolužáky. Nyní budeme testovat, zda pozorovaný rozdíl v hodnocení je statisticky signifikantní.

H₀: Postoje věřících a nevěřících v otázce „Dítě vyrůstající u homosexuálního páru bude pravděpodobně šikanováno spolužáky“ se neliší.

H_A: Postoje věřících a nevěřících v otázce „Dítě vyrůstající u homosexuálního páru bude pravděpodobně šikanováno spolužáky“ se liší.

Následně jsme použili Mann-Whitney U Test, kdy jsme zjistili p-hodnotu 0.1689. Jelikož p-hodnota > α , přijímáme H₀ a zamítáme H_A. Tedy na hladině významnosti 5 % nebyl zjištěn statisticky významný rozdíl mezi nevěřícími a věřícími v otázce „Dítě vyrůstající u homosexuálního páru bude pravděpodobně šikanováno spolužáky.“

Položka 11: Dítě vyrůstající u homosexuálního páru bude pravděpodobně šikanováno, a proto by homosexuální páry neměly vychovávat děti

Věřící:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	3	3 %	1,7	0,84
<i>Spíše souhlasím</i>	13	14 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	28	30 %		
<i>Nesouhlasím</i>	48	52 %		
Nevěřící:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	3	1 %	1,3	0,62
<i>Spíše souhlasím</i>	18	5 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	79	22 %		
<i>Nesouhlasím</i>	257	72 %		

Tabulka 33 - Dítě vyrůstající u homosexuálního páru bude pravděpodobně šikanováno, a proto by homosexuální páry neměly vychovávat děti

Z Tabulky je patrné, že věřící více souhlasí s tvrzením, že dítě vyrůstající u homosexuálního páru bude pravděpodobně šikanováno, a proto by homosexuální páry

neměly vychovávat děti. Nyní budeme testovat, zda pozorovaný rozdíl v hodnocení je statisticky signifikantní.

H₀: Postoje věřících a nevěřících v otázce „Dítě vyrůstající u homosexuálního páru bude pravděpodobně šikanováno, a proto by homosexuální páry neměly vychovávat děti“ se neliší.

H_A: Postoje věřících a nevěřících v otázce „Dítě vyrůstající u homosexuálního páru bude pravděpodobně šikanováno, a proto by homosexuální páry neměly vychovávat děti“ se liší.

Následně jsme použili Mann-Whitney U Test, kdy jsme zjistili p-hodnotu 0.00007688. Jelikož p-hodnota < α , zamítáme H₀ a přijímáme H_A. Tedy na hladině významnosti 5 % byl zjištěn statisticky významný rozdíl mezi nevěřícími a věřícími v otázce „Dítě vyrůstající u homosexuálního páru bude pravděpodobně šikanováno, a proto by homosexuální páry neměly vychovávat děti.“

Položka 12: Dítě vyrůstající u homosexuálního páru bude pravděpodobně více tolerovat odlišnosti druhých

Věřící:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	36	39 %	3,2	0,77
<i>Spíše souhlasím</i>	43	47 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	10	11 %		
<i>Nesouhlasím</i>	3	3 %		
Nevěřící:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	209	59 %	3,5	0,6
<i>Spíše souhlasím</i>	132	37 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	14	4 %		
<i>Nesouhlasím</i>	2	1 %		

Tabulka 34 - Dítě vyrůstající u homosexuálního páru bude pravděpodobně více tolerovat odlišnosti druhých

Z Tabulky je patrné, že věřící více nesouhlasí s tvrzením, že dítě vyrůstající u homosexuálního páru bude pravděpodobně více tolerovat odlišnosti druhých. Nyní budeme testovat, zda pozorovaný rozdíl v hodnocení je statisticky signifikantní.

H₀: Postoje věřících a nevěřících v otázce „Dítě vyrůstající u homosexuálního páru bude pravděpodobně více tolerovat odlišnosti druhých“ se neliší.

H_A: Postoje věřících a nevěřících v otázce „Dítě vyrůstající u homosexuálního páru bude pravděpodobně více tolerovat odlišnosti druhých“ se liší.

Následně jsme použili Mann-Whitney U Test, kdy jsme zjistili p-hodnotu 0.0001494. Jelikož p-hodnota $< \alpha$, zamítáme H_0 a přijímáme H_A . Tedy na hladině významnosti 5 % byl zjištěn statisticky významný rozdíl mezi nevěřícími a věřícími v otázce „*Dítě vyrůstající u homosexuálního páru bude pravděpodobně více tolerovat odlišnosti druhých.*“

Položka 13: Dítě vyrůstající u homosexuálního páru může mít ve škole lepší výsledky

Věřící:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	13	14 %	2,3	0,98
<i>Spíše souhlasím</i>	22	24 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	36	39 %		
<i>Nesouhlasím</i>	21	23 %		
Nevěřící:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	48	13 %	2,4	0,94
<i>Spíše souhlasím</i>	110	31 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	132	37 %		
<i>Nesouhlasím</i>	67	19 %		

Tabulka 35 - Dítě vyrůstající u homosexuálního páru může mít ve škole lepší výsledky

Z Tabulky je patrné, že věřící mírně více nesouhlasí s tvrzením, že dítě vyrůstající u homosexuálního páru může mít ve škole lepší výsledky. Nyní budeme testovat, zda pozorovaný rozdíl v hodnocení je statisticky signifikantní.

H_0 : *Postoje věřících a nevěřících v otázce „Dítě vyrůstající u homosexuálního páru může mít ve škole lepší výsledky“ se neliší.*

H_A : *Postoje věřících a nevěřících v otázce „Dítě vyrůstající u homosexuálního páru může mít ve škole lepší výsledky“ se liší.*

Následně jsme použili Mann-Whitney U Test, kdy jsme zjistili p-hodnotu 0.3392. Jelikož p-hodnota $> \alpha$, přijímáme H_0 a zamítáme H_A . Tedy na hladině významnosti 5 % nebyl zjištěn statisticky významný rozdíl mezi nevěřícími a věřícími v otázce „*Dítě vyrůstající u homosexuálního páru může mít ve škole lepší výsledky.*“

Položka 14: Myslím si, že problémy homosexuálních párů a jejich dětí jsou z větší části způsobeny společenskými předsudky

Věřící:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	54	59 %	3,2	1,06
<i>Spíše souhlasím</i>	17	18 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	10	11 %		
<i>Nesouhlasím</i>	11	12 %		
Nevěřící:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	264	74 %	3,7	0,64

<i>Spíše souhlasím</i>	73	20 %
<i>Spíše nesouhlasím</i>	13	4 %
<i>Nesouhlasím</i>	7	2 %

Tabulka 36 - *Myslím si, že problémy homosexuálních párů a jejich dětí jsou z větší části způsobeny společenskými předsudky*

Z Tabulky je patrné, že věřící více nesouhlasí s tvrzením, že problémy homosexuálních párů a jejich dětí jsou z větší části způsobeny společenskými předsudky. Nyní budeme testovat, zda pozorovaný rozdíl v hodnocení je statisticky signifikantní.

H₀: Postoje věřících a nevěřících v otázce „Myslím si, že problémy homosexuálních párů a jejich dětí jsou z větší části způsobeny společenskými předsudky“ se neliší.

H_A: Postoje věřících a nevěřících v otázce „Myslím si, že problémy homosexuálních párů a jejich dětí jsou z větší části způsobeny společenskými předsudky“ se liší.

Následně jsme použili Mann-Whitney U Test, kdy jsme zjistili p-hodnotu 0.0003947. Jelikož p-hodnota < α , zamítáme H₀ a přijímáme H_A. Tedy na hladině významnosti 5 % byl zjištěn statisticky významný rozdíl mezi nevěřícími a věřícími v otázce „Myslím si, že problémy homosexuálních párů a jejich dětí jsou z větší části způsobeny společenskými předsudky.“

Položka 15: Homosexuální páry by měly mít stejná práva jako heterosexuální páry

Věřící:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	46	50 %	3,2	1,01
<i>Spíše souhlasím</i>	24	26 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	13	14 %		
<i>Nesouhlasím</i>	9	10 %		
Nevěřící:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	284	80 %	3,7	0,65
<i>Spíše souhlasím</i>	52	15 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	12	3 %		
<i>Nesouhlasím</i>	9	3 %		

Tabulka 37 - *Homosexuální páry by měly mít stejná práva jako heterosexuální páry*

Z Tabulky je patrné, že věřící více nesouhlasí s tvrzením, že homosexuální páry by měly mít stejná práva jako heterosexuální páry. Nyní budeme testovat, zda pozorovaný rozdíl v hodnocení je statisticky signifikantní.

H₀: Postoje věřících a nevěřících v otázce „Homosexuální páry by měly mít stejná práva jako heterosexuální páry“ se neliší.

H_A: Postoje věřících a nevěřících v otázce „Homosexuální páry by měly mít stejná práva jako heterosexuální páry“ se liší.

Následně jsme použili Mann-Whitney U Test, kdy jsme zjistili p-hodnotu 0.00000000017. Jelikož p-hodnota $< \alpha$, zamítáme H_0 a přijímáme H_A . Tedy na hladině významnosti 5 % byl zjištěn statisticky významný rozdíl mezi nevěřícími a věřícími v otázce „*Homosexuální páry by měly mít stejná práva jako heterosexuální páry.*“

Položka 16: Homosexuální páry by měly mít stejná práva jako heterosexuální páry, ale manželství a adopce dětí by měla být umožněna pouze heterosexuálním párům

Věřící:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	7	8 %	1,8	0,97
<i>Spíše souhlasím</i>	14	15 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	24	26 %		
<i>Nesouhlasím</i>	47	51 %		
Nevěřící:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	10	3 %	1,4	0,72
<i>Spíše souhlasím</i>	20	6 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	66	18 %		
<i>Nesouhlasím</i>	261	73 %		

Tabulka 38 - Homosexuální páry by měly mít stejná práva jako heterosexuální páry, ale manželství a adopce dětí by měla být umožněna pouze heterosexuálním párům

Z Tabulky je patrné, že věřící více souhlasí s tvrzením, že homosexuální páry by měly mít stejná práva jako heterosexuální páry, ale manželství a adopce dětí by měla být umožněna pouze heterosexuálním párům. Nyní budeme testovat, zda pozorovaný rozdíl v hodnocení je statisticky signifikantní.

H₀: Postoje věřících a nevěřících v otázce „Homosexuální páry by měly mít stejná práva jako heterosexuální páry, ale manželství a adopce dětí by měla být umožněna pouze heterosexuálním párům“ se neliší.

H_A: Postoje věřících a nevěřících v otázce „Homosexuální páry by měly mít stejná práva jako heterosexuální páry, ale manželství a adopce dětí by měla být umožněna pouze heterosexuálním párům“ se liší.

Následně jsme použili Mann-Whitney U Test, kdy jsme zjistili p-hodnotu 0.00001352. Jelikož p-hodnota $< \alpha$, zamítáme H_0 a přijímáme H_A . Tedy na hladině významnosti 5 % byl zjištěn statisticky významný rozdíl mezi nevěřícími a věřícími v otázce „*Homosexuální páry by měly mít stejná práva jako heterosexuální páry, ale manželství a adopce dětí by měla být umožněna pouze heterosexuálním párům.*“

Položka 17: Homosexuální páry by měly mít možnost adoptovat dítě z dětského domova

Věřící:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	57	62 %	3,3	1,05
<i>Spíše souhlasím</i>	14	15 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	11	12 %		
<i>Nesouhlasím</i>	10	11 %		
Nevěřící:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	308	86 %	3,8	0,59
<i>Spíše souhlasím</i>	31	9 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	11	3 %		
<i>Nesouhlasím</i>	7	2 %		

Tabulka 39 - Homosexuální páry by měly mít možnost adoptovat dítě z dětského domova

Z Tabulky je patrné, že věřící více nesouhlasí s tvrzením, že homosexuální páry by měly mít možnost adoptovat dítě z dětského domova. Nyní budeme testovat, zda pozorovaný rozdíl v hodnocení je statisticky signifikantní.

H₀: Postoje věřících a nevěřících v otázce „Homosexuální páry by měly mít možnost adoptovat dítě z dětského domova“ se neliší.

H_A: Postoje věřících a nevěřících v otázce „Homosexuální páry by měly mít možnost adoptovat dítě z dětského domova“ se liší.

Následně jsme použili Mann-Whitney U Test, kdy jsme zjistili p-hodnotu 0.0000000024. Jelikož p-hodnota < α , zamítáme H₀ a přijímáme H_A. Tedy na hladině významnosti 5 % byl zjištěn statisticky významný rozdíl mezi nevěřícími a věřícími v otázce „Homosexuální páry by měly mít možnost adoptovat dítě z dětského domova.“

Položka 18: Homosexuální páry by měly mít možnost adoptovat dítě svého partnera/ky

Věřící:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	56	61 %	3,3	1
<i>Spíše souhlasím</i>	19	21 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	8	9 %		
<i>Nesouhlasím</i>	9	10 %		
Nevěřící:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	282	79 %	3,7	0,6
<i>Spíše souhlasím</i>	58	16 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	11	3 %		
<i>Nesouhlasím</i>	6	2 %		

Tabulka 40 - Homosexuální páry by měly mít možnost adoptovat dítě svého partnera/ky

Z Tabulky je patrné, že věřící více nesouhlasí s tvrzením, že homosexuální páry by měly mít možnost adoptovat dítě svého partnera/ky. Nyní budeme testovat, zda pozorovaný rozdíl v hodnocení je statisticky signifikantní.

H₀: Postoje věřících a nevěřících v otázce „Homosexuální páry by měly mít možnost adoptovat dítě svého partnera/ky“ se neliší.

H_A: Postoje věřících a nevěřících v otázce „Homosexuální páry by měly mít možnost adoptovat dítě svého partnera/ky“ se liší.

Následně jsme použili Mann-Whitney U Test, kdy jsme zjistili p-hodnotu 0.00006793. Jelikož p-hodnota $< \alpha$, zamítáme H_0 a přijímáme H_A . Tedy na hladině významnosti 5 % byl zjištěn statisticky významný rozdíl mezi nevěřícími a věřícími v otázce „Homosexuální páry by měly mít možnost adoptovat dítě svého partnera/ky.“

Položka 19: Lesbické páry by měly mít možnost umělého oplodnění

Věřící:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	42	46 %	2,9	1,19
<i>Spíše souhlasím</i>	17	18 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	15	16 %		
<i>Nesouhlasím</i>	18	20 %		
Nevěřící:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	281	79 %	3,7	0,7
<i>Spíše souhlasím</i>	52	15 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	12	3 %		
<i>Nesouhlasím</i>	12	3 %		

Tabulka 41 - Lesbické páry by měly mít možnost umělého oplodnění

Z Tabulky je patrné, že věřící více nesouhlasí s tvrzením, že lesbické páry by měly mít možnost umělého oplodnění. Nyní budeme testovat, zda pozorovaný rozdíl v hodnocení je statisticky signifikantní.

H₀: Postoje věřících a nevěřících v otázce „Lesbické páry by měly mít možnost umělého oplodnění“ se neliší.

H_A: Postoje věřících a nevěřících v otázce „Lesbické páry by měly mít možnost umělého oplodnění“ se liší.

Následně jsme použili Mann-Whitney U Test, kdy jsme zjistili p-hodnotu 0.0000000000034. Jelikož p-hodnota $< \alpha$, zamítáme H_0 a přijímáme H_A . Tedy na hladině významnosti 5 % byl zjištěn statisticky významný rozdíl mezi nevěřícími a věřícími v otázce „Lesbické páry by měly mít možnost umělého oplodnění.“

Položka 20: Homosexuální páry by měly mít možnost adoptovat děti, ale přednost by měly mít heterosexuální páry

Věřící:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	12	13 %	2,2	1,03
<i>Spíše souhlasím</i>	25	27 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	27	29 %		
<i>Nesouhlasím</i>	28	30 %		
Nevěřící:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	23	6 %	1,8	0,97
<i>Spíše souhlasím</i>	74	21 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	84	24 %		
<i>Nesouhlasím</i>	176	49 %		

Tabulka 42 - Homosexuální páry by měly mít možnost adoptovat děti, ale přednost by měly mít heterosexuální páry

Z Tabulky je patrné, že věřící více souhlasí s tvrzením, že homosexuální páry by měly mít možnost adoptovat děti, ale přednost by měly mít heterosexuální páry. Nyní budeme testovat, zda pozorovaný rozdíl v hodnocení je statisticky signifikantní.

H₀: Postoje věřících a nevěřících v otázce „Homosexuální páry by měly mít možnost adoptovat děti, ale přednost by měly mít heterosexuální páry“ se neliší.

H_A: Postoje věřících a nevěřících v otázce „Homosexuální páry by měly mít možnost adoptovat děti, ale přednost by měly mít heterosexuální páry“ se liší.

Následně jsme použili Mann-Whitney U Test, kdy jsme zjistili p-hodnotu 0.00078. Jelikož p-hodnota $< \alpha$, zamítáme H_0 a přijímáme H_A . Tedy na hladině významnosti 5 % byl zjištěn statisticky významný rozdíl mezi nevěřícími a věřícími v otázce „Homosexuální páry by měly mít možnost adoptovat děti, ale přednost by měly mít heterosexuální páry.“

Položka 21: Homosexuální páry by neměly vychovávat děti

Věřící:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	10	11 %	1,7	1,06
<i>Spíše souhlasím</i>	11	12 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	8	9 %		
<i>Nesouhlasím</i>	63	68 %		
Nevěřící:	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	8	2 %	1,2	0,57
<i>Spíše souhlasím</i>	6	2 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	30	8 %		
<i>Nesouhlasím</i>	313	88 %		

Tabulka 43 - Homosexuální páry by neměly vychovávat děti

Z Tabulky je patrné, že věřící více souhlasí s tvrzením, že homosexuální páry by neměly vychovávat děti. Nyní budeme testovat, zda pozorovaný rozdíl v hodnocení je statisticky signifikantní.

H₀: Postoje věřících a nevěřících v otázce „Homosexuální páry by neměly vychovávat děti“ se neliší.

H_A: Postoje věřících a nevěřících v otázce „Homosexuální páry by neměly vychovávat děti“ se liší.

Následně jsme použili Mann-Whitney U Test, kdy jsme zjistili p-hodnotu 0.0000019. Jelikož p-hodnota $< \alpha$, zamítáme H₀ a přijímáme H_A. Tedy na hladině významnosti 5 % byl zjištěn statisticky významný rozdíl mezi nevěřícími a věřícími v otázce „Homosexuální páry by neměly vychovávat děti.“

Shrnutí výsledků

Zjistili jsme statisticky významný rozdíl v postojích věřících a nevěřících u položek č. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, naopak rozdíl nebyl zaznamenán u položek č. 10 a 13.

5.3 Vliv genderových rolí na postoje vůči homoparentalitě

Některé předešlé výzkumy ukazují, že se liší postoje vůči homosexuálům a výchově dětí homosexuálními páry v závislosti na postojích vůči rozdělení rolí v domácnosti. V této části budeme zjišťovat, zda existuje vztah mezi postoji vůči rozdělení rolí v domácnosti a postoji k výchově dětí homosexuálními páry. K testování vztahu použijeme Spearmanův koeficient pořadové korelace pro testování vztahu mezi ordinálními proměnnými. Výsledky jsou znázorněny v Tabulce 44. Interpretaci naměřených hodnot jsme uskutečnili podle těchto kritérií: 0,01 – 0,09 triviální, žádná 0,10 – 0,29 nízká až střední 0,30 – 0,49 střední až podstatná 0,50 – 0,69 podstatná až velmi silná 0,70 – 0,89 velmi silná 0,90 – 0,99 téměř perfektní.

SPEARMANŮV KOEFICIENT POŘADOVÉ KORELACE	Je lepší, pokud se žena stará hlavně o domácnost a děti a muž o finanční zabezpečení rodiny	Péče o dítě by měla být spíše ženskou záležitostí
Dítě, které vyrůstá u homosexuálního páru, bude mít obecně více problémů, než kdyby vyrůstalo u heterosexuálního páru	0,383 , p <0,001	0,382 p <0,001
Pro vývoj dítěte je obecně lepší, když vyrůstá u heterosexuálního páru než u homosexuálního páru	0,491 p <0,001	0,525 p <0,001
Dětem se u homosexuálního páru může dařit stejně dobře nebo lépe, jako u heterosexuálního páru	-0,379 p <0,001	-0,432 p <0,001
Dítě má právo vyrůstat v rodině, která je co nejbližší přirozené rodině, tedy s heterosexuální ženou a heterosexuálním mužem	0,416 p <0,001	0,435 p <0,001
Pokud chceme hájit nejlepší zájem dítěte, neměli bychom dítě svěřovat do péče homosexuálním párům	0,426 p <0,001	0,448 p <0,001
Dítě, které vyrůstá u homosexuálního páru, nemá ženské a mužské vzory nutné pro jeho normální vývoj	0,443 p <0,001	0,502 p <0,001
Chlapec, který vyrůstá u lesbického páru, bude pravděpodobně zženštilý	0,443 p <0,001	0,502 p <0,001
Dívka, která vyrůstá u gay páru, nejspíš nebude vědět, jak se má chovat správná žena	0,436 p <0,001	0,494 p <0,001
Dítě, které vyrůstá u homosexuálního páru, bude s větší pravděpodobností také homosexuální	0,317 p <0,001	0,341 p <0,001
Dítě vyrůstající u homosexuálního páru bude pravděpodobně šikanováno spolužáky	0,169 p <0,001	0,202 p <0,001
Dítě vyrůstající u homosexuálního páru bude pravděpodobně šikanováno, a proto by homosexuální páry neměly vychovávat děti	0,407 p <0,001	0,455 p <0,001
Dítě vyrůstající u homosexuálního páru bude pravděpodobně více tolerovat odlišnosti druhých	-0,168 p <0,001	-0,165 p <0,001
Dítě vyrůstající u homosexuálního páru může mít ve škole lepší výsledky	-0,079 p <0,001	-0,0656 p = 0.166
Myslím si, že problémy homosexuálních párů a jejich dětí jsou z větší části způsobeny společenskými předsudky	-0,299 p <0,001	-0,343 p <0,001

Tabulka 44 - Spearmanův koeficient pořadové korelace

Z výsledků je zřejmé, že u velké části položek jsme zjistili, že spolu korelují na střední až velmi silné úrovni, tedy že existuje vztah mezi postoji k dělbě rolí v domácnosti a postoji vůči homoparentalitě mezi studenty sociální pedagogiky.

Nejsilněji spolu korelují položky, které zjišťují postoje vlivu homoparentality na genderový vývoj dítěte a položky, které hodnotí negativní vliv homoparentálního rodičovství. Nejslabší korelace pak nalzáme u položek hodnotící pozitivní vliv homoparentality a možnou šikanu od spolužáků.

6 Diskuse

Okruh postoj vůči genderovým rolím

První část dotazníku byla zaměřena na postoje studentů vůči genderovému rozdělení rolí v rodině. Tento okruh měl zahřívací funkci, kdy měl studenty uvést do tématu a připravit je na způsob kladení otázek, zejména na chybějící střední hodnotu. Zároveň jsme tento okruh zařadili, abychom mohli zjistit, zda existuje souvislost mezi postoji vůči rozdělení rolí v domácnosti a postoji k homoparentalitě u studentů sociální pedagogiky. Ukazuje se totiž, že lidé, kteří mají tradičnější postoje vůči genderovým rolím mají negativnější postoje vůči homoparentalitě (Costa a Davies, 2012; Di Battista, Paolini a Pivetti, 2020). K testování jsme použili dvě z pěti genderových otázek, které se ptají přímo na rozdělení rolí v domácnosti, které jsme následně testovali se čtrnácti škálovými otázkami týkající se postojů vůči vlivu výchovy dětí homosexuálními páry. Skutečně jsme zjistili, že zde existuje korelace, kdy nejsilnější vztah byl nalezen u otázek, které se týkaly negativního vlivu homoparentality na dítě a otázek, které zvažovaly přirozenost heterosexuální rodinné struktury. Nejslabší korelace pak byla u otázek, které hodnotily pozitivní vliv výchovy homosexuálními páry. To znamená, že studenti, kteří zastávají tradičnější postoje také spíše očekávají negativní důsledky výchovy dětí homosexuálními páry a také připisují vyšší kvality heterosexuálnímu rodičovskému páru.

Okruh postoj vůči homoparentalitě: očekávaný nepříznivý vliv

Dále jsme zkoumali již samotné postoje studentů vůči možnému negativnímu vlivu výchovy dětí homosexuálními páry. První výzkumy vlivu homoparentality na dítě byly iniciovány potřebami soudů, které rozhodovaly o svěření dětí do péče rozvedených homosexuálních matek. Očekávalo se totiž, že by tyto matky mohly trpět psychickými poruchami, což by následně mohlo poškodit vývoj dětí. Proto jsme se studentů ptali, zda si myslí, že dítě, které vyrůstá u homosexuálního páru bude mít obecně více problémů, než kdyby vyrůstalo u heterosexuálního páru. Výsledky celkem jednoznačně ukázaly, že studenti nevěří, že by samotný fakt, že dítě je vychováváno homosexuálním párem, bylo zdrojem problémů. Celkem 76 % naopak věří, že dětem u homosexuálních párů vyšší riziko problémů nehrozí, zatímco problémy očekávalo 23 %.

V další otázce nás zajímalo, zda si studenti myslí, že pro vývoj dítěte je obecně lepší, pokud vyrůstá u heterosexuálního než homosexuálního páru. Tato otázka je velmi podobná té předchozí, záměrně jsme zde ale změnili tón otázky. Zatímco v předešlé se

ptáme vyloženě na negativní dopad, zde se ptáme, co je lepší, zda heterosexuální nebo homosexuální rodičovský pár. Je to proto, že autoři předešlých studií upozornili, že otevřená averze vůči sexuálním menšinám je v dnešní společnosti nepřijatelná, to ale neznamená, že by předsudky zcela vymizely (Frias-Navarro a Monderde-i-Bort, 2012; Tušl a kol., 2020). Heterosexismus a heteronormativa, které heterosexuality připisují normalitu a přirozenost, zůstávají stále přítomné. Odpovědi studentů naši domněnku potvrdily. Zatímco v předešlé otázce pouze 23 % studentů očekávalo vyšší míru problémů u dítěte z homoparentální rodiny, následně si celých 31 % myslí, že pro vývoj dítěte je přeci jen lepší vyrůstat u heterosexuálního páru.

Nicméně v další otázce celých 92 % studentů souhlasilo, že se dětem u homosexuálního páru může dařit stejně dobře nebo lépe jako u heterosexuálního páru. Tento postoj potvrzují i výsledky recentních studií, které zkoumaly různé aspekty vývoje dětí. Ukázalo se, že děti homosexuálních párů se ve většině ohledech neliší od dětí heterosexuálních párů a homosexuální páry se svými kvalitami nijak neliší od párů heterosexuálních (Carone a kol., 2018; Carone a kol., 2020; Farr, Forrsel a Patterson, 2010; Farr a kol., 2018; Golombok a kol., 2018; Green a kol., 2019; McConnachie a kol., 2021). Naše výsledky pak potvrzují závěry studií, které ukázaly, že studenti společenských oborů mají obvykle k problematice homoparentality spíše kladné postoje, což může být způsobeno tím, že mají o této problematice větší odborné povědomí a také větší citlivost k lidské diverzitě (Averet a Hedge, 2012; Costa a kol., 2014; Hedge a kol., 2014; Tušl a kol., 2020).

Příčinnou ale může být i to, že tyto obory obvykle studuje vyšší procento žen, které mají k problematice kladnější postoje než muži. Proto jsme se rozhodli prozkoumat, zda existuje rozdíl v postojích studentů a studentek k této problematice. Při porovnání mužů a žen jsme skutečně zjistili, že ženy měly signifikantně kladnější postoje než muži u všech tří otázek. Dále jsme také prozkoumávali, zda se liší názory věřících a nevěřících. Věřící mají obvykle negativnější postoje (Costa a kol., 2014; STEM/MARK, 2015) a nás zajímalo, zda této trend přetrvává i u studentů společenského oboru, jako je Sociální pedagogika. Skutečně jsme zaznamenali, že věřící měli statisticky signifikantně negativnější postoje než nevěřící.

Okruh postojů vůči homoparentalitě: přirozenost homoparentální rodiny

Zatímco rodičovství heterosexuálních párů je vnímáno jako přirozený důsledek biologických daností, a tedy jako přirozený a správný způsob, jak mít a vychovávat dítě,

který nikdo nezpochybnuje, rodičovství homosexuálních párů se tomuto přírodnímu řádu vymyká. Homosexualita obvykle není vnímána jako rovnocenná sexuální orientace, ale spíše jako jakási odchylka od normální heterosexuality. Homoparentalita se tak může jevit jako nepřírozená a méně vhodná pro výchovu dětí (Clarke, 2001; Sloboda, 2016). Proto jsme se v další sadě otázek zajímali, jaký názor k této problematice zaujímají studenti. Ptali jsme se, zda si myslí, že dítě má právo vyrůstat v rodině, která je co nejbližší přirozené rodině, tedy s heterosexuální ženou a heterosexuálním mužem. Výsledky byly velmi vyrovnané, kdy 45 % studentů s výrokem souhlasilo a 55 % nesouhlasilo. Tyto výsledky naznačují, že velká část studentů skutečně považuje heterosexuální rodinu za přirozenou a věří, že dítě má na takovou rodinu právo. To je poměrně důležité zjištění, protože ve skutečnosti existuje mnoho různých struktur, které můžeme označit pojmem rodina. Dítě má právo na lásku a bezpečí které mu rodina má poskytnout nicméně ne vždy je heterosexuální pár tím, kdo tyto požadavky může naplnit. Muži pak signifikantně více než ženy věřili, že je právem dítěte vyrůstat u heterosexuálního páru, stejně tak věřící o tom byli přesvědčení více než nevěřící.

Dále jsme se ptali, zda je v nejlepším zájmu dítěte nesvěřovat ho do péče homosexuálním párům, kdy 88 % studentů s tímto výrokem nesouhlasí, naopak pouze 11 % si myslí, že je v rozporu s nejlepším zájmem dítěte svěřit je do péče homosexuálním párům. Toto zjištění ukazuje, že studenti reflektují, že heterosexuální rodičovský pár nemusí být vždy tím nejlepším prostředím pro dítě, ale že spíše záleží na jiných aspektech, jako je péče a skutečný zájem o dítě. V poslední době toto stanovisko zaujímají i české soudy, které už dokonce v jednom případě uznaly otcovství dvou homosexuálních mužů. Zatímco muži a ženy se v postojích k této otázce nelišili, věřící signifikantně více než nevěřící souhlasili, že je v nejlepším zájmu dítěte ho do péče homosexuálům nesvěřovat.

Okruh postoj vůči homoparentalitě: hodnocení rodinné struktury

Studenti měli dále za úkol ohodnotit známkami jako ve škole různé typy rodinných struktur podle toho, jak moc jsou podle nich vhodné pro výchovu dítěte. Snažili jsme se zjistit, zda studenti budou některé typy rodiny hodnotit lépe pouze na základě jejich struktury, aniž by měli informace o jejich kvalitě a o tom, jak tyto rodiny fungují. Na výběr byl heterosexuální pár, homosexuální gay a lesbický pár, single heterosexuální muž a žena a single homosexuální muž a žena. Ukázalo se, že studenti mají určitou míru heteronormativity, kdy implicitně hodnotili heterosexuální rodičovský pár jako nejlepší prostředí pro výchovu dítěte, celková známka byla 1,4. Druhou nejlépe hodnocenou

strukturou byl lesbický (známka 2) a gay pár (známka 2,1). To ukazuje, že studenti, kromě orientace, upřednostňují výchovu dítěte v páru. Na dalších místech se umístily single struktury, kdy ženy byly hodnocené lépe než muži a heterosexuální jedinci lépe než homosexuální. Nejhůře hodnocenou strukturou byl single homosexuální muž. Jak upozorňují někteří autoři, homosexuální muži mohou při otázkách rodičovství čelit vyšší míře předsudků než homosexuální ženy, protože kromě toho, že mohou být diskriminováni na základě své orientace, jsou mnohdy diskriminováni kvůli představě, že ženy jsou lepší pečovatelky než muži (Nedbálková a Polášková, 2005; Sokolová, 2004). To se potvrdilo i v našem průzkumu, kdy muži byly hodnoceny hůře než ženy.

V další části dotazníku jsme se studentů ptali přímo na homoparentální struktury, kdy nás zajímalo, zda je podle nich lepší gay nebo lesbický pár, případně zda jsou oba stejně vhodné, nebo zda není vhodný ani jeden z nich. Snažili jsme se tak prozkoumat, zda studenti upřednostňují lesbické mateřství kvůli rozšířené představě, že ženy mají k péči o dítě lepší předpoklady než muži. To se potvrdilo jen částečně. Většina studentů je toho názoru, že oba typy homoparentální rodiny jsou stejně vhodné, celkem si to myslí 82 %. Nicméně pokud se podíváme na poměr těch, kteří zvolili lesbickou a těch, kteří gay strukturu, tak skutečně vidíme, že lesbickou jako vhodnější zvolilo více studentů, než zvolilo gay strukturu (7 % ku 2 %).

Okruh postoj vůči homoparentalitě: genderový vývoj

Obavy z možného nesprávného genderového vývoje patří mezi nejvýraznější argumenty proti výchově dětí homosexuálními páry. Existují obavy, že dítěti bude ve výchově chybět vzor ženy nebo muže a že tato absence způsobí problémy při genderové socializaci, tedy při osvojování rolí muže a ženy. Například podle výsledků agentury Stem/mark (2015) vyjadřuje obavy z chybějícího vzoru 44 % Čechů⁶ a pouze 28 % nemá obavy, že by dětem vzor muže a ženy chyběl. Naše výsledky jsou odlišné, kdy naopak obavy vyjádřilo pouze 26 % studentů a 74 % věří, že vzory lze najít i jinde v sociálním okolí nebo zkrátka nepovažují absenci jednoho z pohlaví za rozhodující pro genderovou socializaci. V této otázce jsme opět zjistili genderové rozdíly, kdy muži předvíдали problematiku chybějící vzoru více než ženy, rovněž se opět potvrdilo, že věřící mají postoj negativnější než nevěřící.

⁶ Nicméně v tomto průzkumu měli respondenti i možnost zvolit odpověď „Ani ano, ani ne“, kterou vybralo 29 % z nich, proto je potřeba výsledky porovnávat s určitou rezervou

Dále jsme otázku genderového vývoje rozvíjeli a ptali jsme se specificky na vývoj dítěte v gay a lesbické rodině. Konkrétně nás zajímalo, zda si studenti myslí, že chlapec, který vyrůstá u lesbického páru bude zženštilý a zda dívka, která vyrůstá u gay páru nebude vědět, jak se má chovat správná žena. Výsledky u obou škál byly podobné a vzbudily silnější míru nesouhlasu než předešlá otázka, kdy jsme se ptali na chybějící vzor obecně. To naznačuje, že sice studenti nějaký vliv chybějícího vzoru předpokládají, ale nemusí být nutně takový, jaký jsme jim nabídli. Může se týkat například volby povolání nebo hraček, což nemusí být apriori vnímáno negativně. Rozdíl mezi muži a ženami nebyl zaznamenán, lišily se ale odpovědi věřících a nevěřících.

Celkově můžeme zhodnotit, že studenti nevyjadřují obavy z chybějícího ženského a mužského vzoru, stejně tak výsledky studií, které se zabývaly touto problematikou ukazují, že děti se u homosexuálních párů vyvíjejí očekávaným genderovým způsobem (Carone a kol., 2020; Farr a kol., 2018). Obavy z nesprávného genderového vývoje nejsou podloženy výzkumnými studii a zdá se, že budoucí sociální pedagogové v tomto ohledu disponují určitou znalostí této problematiky

Okruh postoj vůči homoparentalitě: reakce sociálního okolí

Nejvýraznějším argumentem proti rodičovství homosexuálních párů, který se nevztahuje přímo k negativním dopadům rodičovství, ale spíše k negativním reakcím sociálního okolí, je možná šikana dětí vyrůstajících v homoparentálních rodinách. Obavy z toho, že děti homosexuálních párů budou kvůli netradičnímu uspořádání rodiny čelit posměchu vrstevníků, sdílí více než polovina Čechů (Jsme fér, 2020) a náš průzkum ukázal, že i polovina našich respondentů má tyto obavy. Vyšší míra homofobní stigmatizace má skutečně negativní důsledky na vývoj dětí, byla zaznamenána například vyšší míra internalizačních a externalizačních poruch chování (Goldberg a Garcia, 2020; van Gelderen, Bos a Gartrell, 2015). Opět jsme zaznamenali statisticky významnější rozdíly mezi muži a ženami, kdy muži se šikany obávají více než ženy. Zajímavé je, že rozdíl mezi věřícími a nevěřícími nebyl statisticky významný.

Na druhou stranu 92 % studentů nepovažuje možnou šikanu za důvod, proč děti raději do péče homosexuálů nesvěřovat, což naznačuje, že si studenti uvědomují, že by homosexuální páry neměly doplácet na negativní postoje okolí, a že je spíše potřeba proti těmto negativním dopadům aktivně vystupovat a snažit se o to, aby tyto rodiny byly vnímány stejně, jako „tradiční“ heterosexuální rodiny. Navíc výsledky studií ukazují, že děti z netradičních rodinných struktur ve srovnání s dětmi heterosexuálních rodičů nečelí

vyšší míře šikany obecně (Goldberg a Garcia, 2020; Farr a kol., 2016b). V této části jsme nezaznamenali rozdíl mezi muži a ženami, zaznamenali jsme však rozdíl mezi věřícími a nevěřícími, kdy věřící spíše vidí šikanu jako důvod, proč by homosexuální páry neměly vychovávat děti.

Takřka všichni (90 %) se pak shodli, že problémy homosexuálních párů a jejich dětí jsou z větší části způsobeny společenskými předsudky. Tento názor potvrzují i výsledky některých studií, které ukázaly negativní důsledky stigmatizace homosexuálních páru na jejich rodinu. Ukázalo se například, že vyšší míra stigmatizace homosexuálních rodičů vede k jejich horšímu vztahu s dítětem (Farr a Vasquez, 2020), negativnějším rodičovským stylům (Green a kol., 2019) a také, že děti stigmatizovaných rodičů mají vyšší míru poruch chování (Carone a kol., 2018; Golombok a kol., 2018; Green a kol., 2019).

Okruh postoj vůči homoparentalitě: očekávaný příznivý vliv

Určitá část výzkum odhalila, že výchova v homoparentální rodině může vést k určitým pozitivním výsledkům, například, že děti z těchto rodin jsou tolerantnější k odlišnostem druhých. Toho jsou si vědomi i studenti sociální pedagogiky, kteří rovněž věří, že děti z těchto rodin mohou více tolerovat odlišnosti druhých, myslí si to 93 % z nich. Nicméně byl zjištěn rozdíl mezi muži a ženami, kdy ženy očekávají větší toleranci více než muži, stejně tak nevěřící očekávají větší toleranci více než nevěřící.

Rovněž se zjistilo, že děti homosexuálních rodičů dosahují lepších akademických výsledků, což se často připisuje vyšší motivovanosti těchto rodičů do výchovy (Mazrekaj, De Witte a Cabus, 2020). V této otázce si studenti nebyli příliš jistí, větší polovina (58 %) lepší výsledky neočekávala, zatímco menší polovina (41 %) je očekávala, což může naznačovat, že část studentů nemá povědomí o těchto výzkumech nebo si neuvědomuje možné spojení vyšší motivace rodičů a školních výsledků dětí.

Okruh postoj vůči homoparentalitě: etiologie homosexuality

Jedním z možných vysvětlení celkově pozitivních postojů k homoparentálnímu rodičovství je, že studenti sociální pedagogiky nepovažují výchovu homosexuálním párem za rizikový faktor vzniku homosexuality. Výzkumy totiž ukazují, že obecně negativnější postoje vůči rodičovství gay a lesbických párů mají lidé, kteří věří, že homosexualita se dá naučit (Costa a kol., 2014; Navarro a Montere-de-i-bort, 2012). Naši studenti však poměrně jasně vyjádřili, že nevěří, že by rodinné uspořádání mělo vliv na

vznik homosexuality, celkově takto odpovědělo 94 % z nich. Stejně tak řada výzkumů ukazuje, že homosexualita je podmíněna geneticky a rodinné zázemí nemá na její vznik vliv. Výzkumy sice ukazují, že děti z homoparentálních rodin mají více homosexuálních sexuálních zkušeností, nicméně to nic nevyovídá o skutečné orientaci, jako spíše o celkově otevřenějším a tolerantnějším přístupu k lidské diverzitě, kterou tyto lidé díky své netypické rodinné struktuře mají. V našem průzkumu jsme pak zaznamenali signifikantní rozdíl mezi muži a ženami a také mezi věřícími a nevěřícími, kdy muži a věřící se více domnívali, že zde existuje riziko přenosu homosexuality na dítě, což může vysvětlit, proč mají muži a věřící vůči homoparentálnímu rodičovství negativnější postoje než ženy a nevěřící.

Okruh postoj vůči homoparentalitě: manželská a rodinná práva homosexuálních párů

Další okruh byl zaměřen specificky na postoje studentů vůči manželským a rodinným právům homosexuálních párů. Nejprve jsme se ptali, zda by homosexuální páry měly mít stejná práva, jako heterosexuální páry, s čímž souhlasilo 90 % našich respondentů. V další otázce jsme rozvíjeli otázku předešlou. Ve veřejném prostoru se objevují postoje, které sice na jednu stranu mají vůči homosexuálním párům přiznat některá práva, ale zároveň jiná práva jim přiznat nechtějí. Jedná se zejména o institut manželství a adopci, které mají silnou symbolickou hodnotu. Diskuse, zda tyto instituty, které jsou apriori vnímané jako heterosexuální, přiznat i homosexuálním párům, budí silné emoce. Respondentů jsme se tedy ptali, zda by přiznali homosexuálům stejná práva, s výjimkou manželství a adopce dětí, 88 % však bylo proti tomu, aby se těmto párům přiznala pouze ta práva, která nesouvisí se symbolickými instituty manželství a rodičovství. Zatímco muži se signifikantně nelišili od žen, věřící byli signifikantně více proti tomu, aby se homosexuálům přiznala stejná práva jako heterosexuálům a také signifikantně více chtěli nechat institut manželství a výchovy dětí heterosexuálním párům, což nejspíš souvisí s jejich vírou, která těmto institutům obvykle přikládá vysokou hodnotu.

Dále jsme zjišťovali postoje studentů vůči právům adopce, konkrétně jsme je nechali vyjádřit se k adopci dítěte z dětského domova a adopci dítěte partnera. Obě možnosti získaly kladný ohlas (90 % a 91 %), což ukazuje, že studenti mají velmi pozitivní postoje k možnosti adopce dětí homosexuálními páry. Nicméně statisticky signifikantně pozitivnější postoje byly zaznamenány u žen a nevěřících. Dále jsme prozkoumávali, zda by studenti uvítali, aby přednost při adopci měly homosexuální páry.

Tím jsme se snažili opět zjistit, zda studenti připisují heterosexuálním rodičům větší kvality. Skutečně jsme zaznamenali, že téměř 1/3 by uvítala možnost, aby přednost u adopce měli heterosexuální páry, což naznačuje určitou preferenci této struktury, a to zejména u věřících respondentů.

Velká část studentů by také zpřístupnila možnost umělého oplodnění i lesbickým párům, celkem bylo pro 87 % respondentů. Umělé oplodnění je v Česku zatím chápáno jako léčba neplodnosti páru, proto je umožněno pouze heterosexuálním párům, zatímco v zahraničí mají k této službě přístup i single ženy. Zatímco muži a ženy se mezi sebou signifikantně nelišili a jejich postoje byly spíše kladné, věřící byli výrazně proti této možnosti, což ale bude nejspíš souviset s tím, že mohou být proti umělému oplodnění obecně.

Okruh Téma sexuálních menšin v rámci studia

Poslední část dotazníku zjišťovala, zda je v rámci studia Sociální pedagogiky řešena problematika sexuálních menšin a také osobní názory studentů na vlastní připravenost pro práci s těmito skupinami. Jednou z činností sociálního pedagoga je činnost vzdělávací a osvětová, která ve vztahu k homoparentálním rodinám může znamenat pořádání programů, které ostatním přiblíží život těchto rodin a problematiku sexuálních menšin obecně. Sociální pedagogové by měli disponovat znalostmi o specifických problémech, kterým děti z těchto rodin čelí a měli by disponovat znalostmi ohledně diverzity rodinných struktur, měli by ale také být schopni rozeznat stigmatizaci, aby mohli aktivně zasáhnout. Více než 1/3 studentů však vedla, že tato problematika není v rámci jejich vzdělávání vůbec řešena a 1/5 má pocit, že není řešena dostatečně. Pokud mají sociální pedagogové hrát roli zprostředkovatele znalostí o rodinné diverzitě a pomáhat ostatním členům školního týmu v budování prostředí, které bude inkluzivní k sexuálním menšinám, bylo by nejspíš vhodné, aby se problematika sexuálních menšin stala pevnou součástí vzdělávání sociálních pedagogů, vzhledem k tomu, že lze očekávat, že dětí z homoparentálních rodinných struktur bude přibývat. Tento názor nejspíš sdílejí i samotní studenti, kdy takřka 3/4 z nich by uvítalo, aby této problematice byla věnována v rámci studia větší pozornost.

Připravenost pedagogů pro práci se specifickými skupinami lze považovat za zásadní, protože výzkumy ukazují, že klima školy může mít vliv na psychickou pohodu dětí, kdy negativní školní klima koreluje s vyšší mírou šikany a s vyšší mírou internalizačních a externalizačních poruch chování (Goldberg a Garcia, 2020). Ukázalo

se, že téměř polovina studentů se však necítí být dostatečně připravena pro práci se sexuálními menšinami, jako jsou například homosexuální páry a jejich děti. Především výzkumy přitom ukázaly, že i přes celkově pozitivní postoje vůči homoparentálním rodinám se pedagogové nemusí cítit komfortně, pokud s těmito rodinami mají pracovat právě proto, že nevědí, jak k nim přistupovat (Hedge a kol., 2014). To může vést ve výsledku k tomu, že se tyto rodiny a děti z těchto rodin mohou cítit přehlížené a mohou raději skrývat pravou podstatu své rodiny. Proto považujeme za důležité, aby studenti Sociální pedagogiky byli připraveni pro práci se sexuálními menšinami, aby věděli, jakým výzvám tyto skupiny čelí a jakým způsobem je zahrnout do výuky. To může mít i důležitý vedlejší efekt ve formě zlepšení postojů vůči těmto skupinám. Ukazuje se totiž, že pozitivnější postoje k sexuálním menšinám, a právě například k homoparentalitě mají ti, kteří sami někoho takového znají. Tím, že tyto rodiny zviditelníme, můžeme přispět k tomu, že selepší i postoje veřejnosti (žáků, pedagogů, rodičů) k této skupině.

Závěr

Tato diplomová práce se zabývala postoji studentů oboru sociální pedagogika vůči rodičovství homosexuálních párů. Ze studentů tohoto oboru se stávají odborníci, kteří mají ve své praxi možnost pracovat a působit nejen na děti, ale i rodiče, pedagogické pracovníky a také širší veřejnost. Z toho důvodu jsme považovali za důležité prozkoumat jejich názory a postoje vůči této problematice. Proto nás dále zajímalo, zda se studenti cítí připravení pro práci se sexuálními menšinami, jakou jsou homoparentální rodiny.

Práce byla rozdělena na teoretickou a empirickou část. V teoretické části jsme se nejprve zabývali obecně pojmem rodina, popsali jsme přístup různých společenskovedních disciplín k tomuto pojmu a její význam pro jednotlivce i společnost. Popsali jsme některé její funkce a typy a v neposlední řadě jsme věnovali detailnější pozornost významu rodiny pro sociální pedagogiku. V další části teoretické práce pak byla věnována podrobnější pozornost jednomu konkrétnímu typu rodinné struktury, a to homoparentální rodině. Představili jsme závěry recentních studií, které se zabývaly nejrozličnějšími aspekty těchto rodin, zejména vývojem dětí v těchto rodinách. Ačkoliv závěry studií ukazují, že dětem se v tomto typu rodinné struktury vede stejně dobře, jako dětem v „tradiční“ heterosexuální rodinné struktuře, přetrvávají obavy, zda jsou homosexuální páry stejně kvalitními rodiči jako páry heterosexuální. Studie zabývající se postoji vůči homosexuálním jedincům totiž dochází k závěru, že lidé jsou poměrně tolerantní k homosexualitě, ale jakmile se jedná o výchovu dětí, jejich tolerance klesá, přitom stigmatizace homosexuálních párů jako rodičů má negativní důsledky na některé aspekty rodinného života. Dále jsme popsali některé konkrétní oblasti, ve kterých vidíme možnost pro zapojení sociálního pedagoga při práci s homoparentálními rodinami. Poslední část teoretické práce nabídla přehled možností, jak se homosexuální páry mohou stát rodiči.

Empirická část popsala výsledky průzkumu postojů studentů sociální pedagogiky vůči výchově dětí homosexuálními páry a názorům na vlastní odbornou připravenost k práci s tímto typem rodin. K prozkoumání postojů jsme zvolili kvantitativní dotazníkovou metodu. Do průzkumu se zapojilo celkem 603 studentů sociální pedagogiky, nejvíce z Univerzity Palackého, Univerzity Hradec Králové a z Masarykovy univerzity. Zjistili jsme, že většina studentů z našeho vzorku měla vůči homosexuálům jako rodičům kladný postoj. Studenti pozitivně hodnotili schopnost homosexuálních párů být dobrými rodiči a rovněž neočekávali, že by se děti v těchto rodinách potýkaly

s většími problémy než děti v rodinách heterosexuálních rodičů, velmi pozitivně se také vyjadřovali k možnosti adopce dětí homosexuálními páry. I přes tyto velmi kladné postoje však některé otázky odhalily určitou míru heteronormativity, kdy studenti implicitně připisovali vyšší kvalitu tradičnímu heterosexuálnímu páru. Určitou míru problémů pak studenti očekávali ve vztahu k sociálnímu okolí, kdy podle nich hrozí riziko šikany, nicméně to nepovažovali za důvod, proč by homosexuální páry neměly vychovávat děti. Rozdíly byly zaznamenány mezi muži a ženami a také mezi věřícími a nevěřícími, kdy věřící a muži měli postoje negativnější než nevěřící a ženy. Rovněž jsme zjistili, že tradiční pohled na rozdělení genderových rolí pozitivně koreluje s negativnějšími postoji. Z otázek na názory studentů na vlastní odbornou připravenost vyplynulo, že takřka polovina respondentů se nepovažuje za dostatečně připravené pro práci se sexuálními menšinami, jako jsou například homoparentální rodiny. Větší připravenosti by možná pomohlo větší zařazení tematiky sexuálních menšin do kurikula předmětů na vysokých školách, což by uvítalo více než třičtvrtě našich respondentů. Vzhledem k tomu, že sociální pedagogové mají širokou možnost uplatnění a mohou působit na děti, rodiče, pedagogy i širokou veřejnost, považujeme za kruciólní, aby měli aktuální poznatky z dané problematiky a byli schopni odborné práce s danou skupinou. Další výzkumy by tak mohly podrobněji zkoumat otázku, jaká konkrétní témata vztahující se k sexuálním menšinám by studenti uvítali a co by jim pomohlo zlepšit připravenost pro práci se specifickými skupinami, jako jsou právě homoparentální rodiny.

Seznam zdrojů:

- AVERETT, Paige, E., a HEGDE, Archana, 2012. School social work and early childhood student's attitudes toward gay and lesbian families. In: *Teaching in Higher Education* [online]. 17(5), 537-549 [cit. 28.3.2022]. Dostupné z: <http://www.tandfonline.com/action/showCitFormats?doi=10.1080/13562517.2012.658564>
- BAIOCCO, Roberto, ROSATI, Fausta, PISTELLA, Jessica, SALVATI, Marco, CARONE, Nicola, IOVERNO, Salvatore a LAGHI, Fiorenzo, 2020. Attitudes and beliefs of Italian educators and teachers regarding children raised by same-sex parents. In: *Sexuality Research and Social Policy* [online]. 17(2), 229-238 [cit. 28.3.2022]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1007/s13178-019-00386-0>
- BOS, Henny, CARONE, Nicola, ROTHBLUM, Esther D., KOH, Audrey a GARTRELL, Nanette, 2021. Long-term effects of homophobic stigmatization during adolescence on problem behavior in emerging adult offspring of lesbian parents. In: *Journal of Youth and Adolescence* [online]. 50(6), 1114-1125 [cit. 28.3.2022]. Dostupné z: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10964-020-01364-1>
- BUREŠOVÁ, Kateřina, 2020. *Rodičovství a partnerství gayů a leseb v českém právu*. Praha: Sociologický ústav AV ČR. ISBN 978-80-7330-371-6
- CARONE, Nicola, INNOCENZI, Eleonora a LINGIARDI, Vittorio, 2022. Peer Microaggressions and Social Skills among School-Age Children of Sexual Minority Parents through Assisted Reproduction: Moderation via the Child–Teacher Relationship. In: *Journal of Youth and Adolescence* [online]. 1-20 [cit. 2.4.2022]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1007/s10964-022-01588-3>
- CARONE, Nicola, LINGIARDI, Vittorio, CHIRUMBOLO, Antonio, a BAIocco, Roberto, 2018. Italian gay father families formed by surrogacy: Parenting, stigmatization, and children's psychological adjustment. In: *Developmental Psychology* [online]. 54(10), 1904-1916 [cit. 22.11.2021]. Dostupné z: <http://dx.doi.org/10.1037/dev0000571>
- CARONE, Nicola, LINGIARDI, Vittorio, TANZILLI, Annalisa, BOS, Henny MW a BAIocco, Roberto, 2020. Gender development in children with gay, lesbian, and heterosexual parents: Associations with family type and child gender. In: *Journal of Developmental & Behavioral Pediatrics* [online]. 41(1), 38-47 [cit. 5.6.2021]. Dostupné z: [10.1097/DBP.0000000000000726](https://doi.org/10.1097/DBP.0000000000000726)
- CLARKE, Victoria, 2001. What about the children? Arguments against lesbian and gay parenting. In: *Women's Studies International Forum* [online]. ScienceDirect, 24(5), 555-570 [cit. 25.5.2021]. ISSN 0277-5395. Dostupné z: [https://doi.org/10.1016/S0277-5395\(01\)00193-5](https://doi.org/10.1016/S0277-5395(01)00193-5)
- COSTA, Pedro, Alexandre, ALMEIDA, Rute, ANSELMO, Cátia, FERREIRA, André, PEREIRA, Henrique a LEAL, Isabel, 2014. University students' attitudes toward same-sex parenting and gay and

lesbian rights in Portugal. In: *Journal of Homosexuality* [online]. Abingdon: Routledge, 61(12), 1667-1686 [cit. 2.6.2021]. ISSN: 1540-3602. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/00918369.2014.951253>

COSTA, Pedro, Alexandre a DAVIES, Michelle, 2012. Portuguese adolescents' attitudes toward sexual minorities: Transphobia, homophobia, and gender role beliefs. In: *Journal of homosexuality* [online]. Abingdon: Routledge, 59(10), 1424-1442 [cit. 2.6.2021]. ISSN: 1540-3602. Dostupné z: <http://dx.doi.org/10.1080/00918369.2012.724944>

ČADOVÁ, Naděžda, 2020. Postoje českých občanů k partnerství, manželství a rodičovství – únor 2020. In: *Centrum pro výzkum veřejného mínění* [online]. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 25.3.2020 [cit. 12.4.2022]. Dostupné z: <https://cvvm.soc.cas.cz/cz/tiskove-zpravy/ostatni/vztahy-a-zivotni-postoje/5179-postoje-ceskych-obcanu-k-partnerstvi-manzelstvi-a-rodicovstvi-unor-2020>

Český statistický úřad, 2021. *Pohyb obyvatelstva* [online]. [cit. 20.9.2022]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/cri/pohyb-obyvatelstva-rok-2021#:~:text=Ukon%C4%8Den%C3%AD%20od%C4%8D%C3%A1tku%20stolet%C3%AD.>

DI BATTISTA, Silvia, PAOLINI, Daniele a PIVETTI, Monica, 2020. Attitudes toward same-sex parents: Examining the antecedents of parenting ability evaluation. In: *Journal of GLBT Family Studies* [online]. 1-19 [cit. 13.6.2021]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/1550428X.2020.1835596>

DUNOVSKÝ, Jiří, 1999. *Sociální pediatrie: vybrané kapitoly*. Praha: Grada. ISBN 80-7169-254-9.

EDWARDS, Autumn P., a GRAHAM, Elizabeth E., 2009. The relationship between individuals' definitions of family and implicit personal theories of communication. In: *Journal of Family Communication* [online]. 9(4) 191-208 [cit. 29.11.2021]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/15267430903070147>

FARR, Rachel, H., BRUUN, Samuel T., DOSS, Kathleen, M., a PATTERSON, Charlotte J., 2018. Children's gender-typed behavior from early to middle childhood in adoptive families with lesbian, gay, and heterosexual parents. In: *Sex Roles* [online]. 78(7), 528-541 [cit. 7.6.2021]. Dostupné z: <https://link.springer.com/article/10.1007/s11199-017-0812-5>

FARR, Rachel, H., CRAIN, Emily E., OAKLEY, M., K., CASHEN, Krystal K. a GARBER, Karin J., 2016a. Microaggressions, feelings of difference, and resilience among adopted children with sexual minority parents. In: *Journal of Youth and Adolescence* [online]. 45(1) 85-104 [cit. 2.4.2022]. Dostupné z: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10964-015-0353-6>

- FARR, Rachel H., FORSELL, Stephen L. a PATTERSON, Charlotte J., 2010. Parenting and child development in adoptive families: Does parental sexual orientation matter? In: *Applied Developmental Science* [online]. 14(3), 164-178 [cit. 12.5.2021]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/10888691.2010.500958>
- FARR, Rachel, H., OAKLEY, M., K., a OLLEN, Elizabeth, W., 2016b. School experiences of young children and their lesbian and gay adoptive parents. In: *Psychology of Sexual Orientation and Gender Diversity* [online]. 3(4) 442 [cit. 2.4.2022]. Dostupné z: <http://dx.doi.org/10.1037/sgd0000187>
- FARR, Rachel H., a VÁZQUEZ, Cassandra, P., 2020. Stigma experiences, mental health, perceived parenting competence, and parent–child relationships among lesbian, gay, and heterosexual adoptive parents in the United States. In: *Frontiers in psychology* [online]. 11, 445 [cit. 2.4.2022]. Dostupné z: <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpsyg.2020.00445/full>
- FITZPATRICK, Mary A. a WAMBOLDT, Frederick S., 1990. Where Is All Said and Done: Toward an Integration of Intrapersonal and Interpersonal Models of Marital and Family Communication. In: *Communication Research* [online]. 17(4) 421-430 [cit. 29.11.2021]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1177/009365090017004001>
- FRIAS-NAVARRO, Dolores, a MONTERDE-I-BORT, Hector, 2012. A scale on beliefs about children's adjustment in same-sex families: Reliability and validity. In: *Journal of Homosexuality* [online]. 59(9) 1273-1288. [cit. 29.11.2021] Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/00918369.2012.720505>
- GOLDBERG, Abbie E. a GARCIA, Randi, 2020. Community characteristics, victimization, and psychological adjustment among school-aged adopted children with lesbian, gay, and heterosexual parents. In: *Frontiers in psychology* [online]. 11, 372 [cit. 28.3.2022]. Dostupné z: <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpsyg.2020.00372/full>
- GOLOMBOK, Susan, 2017. Parenting in new family forms. In: *Current opinion in Psychology* [online]. 15, 76-80 [cit. 10.6.2021]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2017.02.004>
- GOLOMBOK, Susan, BLAKE, Lucy, SLUTSKY, Jenna, RAFFANELLO, Elizabeth, ROMAN, Gabriela D., a EHRHARDT, Anke, 2018. Parenting and the adjustment of children born to gay fathers through surrogacy. In: *Child Development* [online]. 89(4), 1223-1233 [cit. 16.6.2021]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1111/cdev.12728>
- GREEN, Robert-Jay, RUBIO, Ritchie J., ROTHBLUM, Esther D., BERGMAN, Kim, a KATUZNY, Katie E., 2019. Gay fathers by surrogacy: prejudice, parenting, and well-being of female and male children. In: *Psychology of Sexual Orientation and Gender Diversity* [online]. 6(3), 269-283 [cit. 22.11.2021]. Dostupné z: <http://dx.doi.org/10.1037/sgd0000325>

HARTL, Pavel a HARTLOVÁ, Helena. *Psychologický slovník*. 2. vydání. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-569-1.

HEGDE, Archana, V., AVERETT, Paige, WHITE, PARKER, Carmel a DEESE, Shannon, 2014. Examining preschool teachers' attitudes, comfort, action orientation and preparation to work with children reared by gay and lesbian parents. In: *Early child development and care* [online]. 184(7), 963-976 [cit. 22.11.2022]. Dostupné z: <http://dx.doi.org/10.1080/03004430.2013.845563>

HELUS, Zdeněk, 2007. *Sociální psychologie pro pedagogy*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-1168-3.

HORÁK, David, KUDRNA, Pavel a WEIDENHOFFER, Daniel, 2018. *Analýza RODINA a její obraz v médiích*. [online]. Newton media. [cit. 22.11.2022]. Dostupné z: https://alipro.cz/wp-content/uploads/2019/05/Medi%C3%A1ln%C3%AD-anal%C3%BDza-RODINA_FINAL.pdf

Jsmě fér, 2020. Podpora manželství pro všechny vzrostla na 67 %. Přijetí navíc přinese miliardy do státní kasy. In: *Jsmě fér* [online]. Praha: Jsmě fér, 23.1.2020 [cit. 2022-12-04]. Dostupné z: https://www.jsmefer.cz/podpora_manzelstvi_roste_67_procent

KÖRNEROVÁ, Adéla, 2020. *Možné způsoby výchovy dětí pro homosexuální páry v České republice*. Plzeň. Diplomová práce. Západočeská univerzita v Plzni. Fakulta právnická. Vedoucí práce: JUDr. Ing. Radka Zahradníková, Ph.D., LL.M.

KUVALANKA, Katherine, A., LESLIE, Leigh, A., a RADINA, Rachel, 2014. Coping with sexual stigma: Emerging adults with lesbian parents reflect on the impact of heterosexism and homophobia during their adolescence. In: *Journal of Adolescent Research* [online]. 29(2) 241-270 [cit. 2.4.2022]. Dostupné z: https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0743558413484354?casa_token=wRSIk_pCaIIAAAAA%3AEUg-TDovfneHWPCf_5Wxyoyu6fIV4JSjUNb3fJ3X-IIM5LFVHf84_5bKiXbNgs0VPLiHVsj5R6Sb

MATOUŠEK, Oldřich, 2008. *Slovník sociální práce*. 2. vydání. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-368-0

MAZREKAJ, Deni, WITTE, De, Kristof a CABUS, Sofie, 2020. School outcomes of children raised by same-sex parents: Evidence from administrative panel data. In: *American Sociological Review* [online]. 85(5), 830-856 [cit. 9.6.2021]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1177%2F0003122420957249>

MCCONNACHIE, Anja, L., AYED, Nadia, FOLEY, Sarah, LAMB, Michael, E., JADVA, Vasanti,

MORAVEC, Štěpán, KABELOVÁ, Kristýna, HŮLE, Daniel a ŠŤASTNÁ, Anna, 2015. *Zavedení pozice sociálního pedagoga do škol: Studie proveditelnosti* [online]. Plzeň: Společnost Tady a teď, o.p.s.

Demografické informační centrum, o.s., [cit. 28.3.2022]. Dostupné z: <https://www.smocr.cz/Shared/Clanky/4591/studie-4.pdf>

MPSV, 2016. *Koncepce rodinné politiky* [online]. [cit. 28.3.2022]. Dostupné z: https://www.mpsv.cz/documents/20142/637489/Koncepce_rodinne_politiky_5.1.pdf/962b9139-d5be-20bd-fc73-75e4f249ee71

NEDBÁLKOVÁ, Kateřina a POLÁŠKOVÁ, Eva, 2005. Gay a lesbické rodiny. In HELLER, Daniel;

PROCHÁZKOVÁ, Jana; SOBOTKOVÁ, Irena (ed.). *Psychologické dny 2004: Svět žen a svět mužů: polarita a vzájemné obohacování: sborník příspěvků z konference Psychologické dny, Olomouc 2004*. Olomouc: Universita Palackého v Olomouci. ISBN 80-244-1059-1.

NMS Market Research, 2022. *O homosexuálních partnerstvích by se ve společnosti nemělo mluvit, myslí si víc jak třetina Čechů. Jaká další témata jsou pro nás tabu?* In: *nms.global.cz* [online]. Praha: NMS Market Research, 10.11.2022 [cit. 2022-12-04]. Dostupné z: https://nms.global/wp-content/uploads/2022/11/TZ_Tabu_temata.pdf

PATTERSON, Charlotte J., 2017. Parents' sexual orientation and children's development. In: *Child Development Perspectives* [online]. 11(1), 45-49 [cit. 9.6.2021]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1111/cdep.12207>

PETRUSEK, Miloslav, MAŘÍKOVÁ, Hana a VODÁKOVÁ, Alena, 1996. *Velký sociologický slovník*. Praha: Karolinum. ISBN 80-7184-310-5.

PERRIN, Ellen C., HURLEY, Sean M., MATTERN, Kathryn, FLAVIN, Lila a PINDERHUGHES, Ellen E., 2019. Barriers and stigma experienced by gay fathers and their children. In: *Pediatrics* [online]. 143(2) [cit. 2.4.2022]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1542/peds.2018-0683>

PITOŇÁK, Michal a SPILKOVÁ, Jana, 2016. Homophobic prejudice in Czech youth: a sociodemographic analysis of young people's opinions on homosexuality. In: *Sexuality Research and Social Policy* [online]. 13(3), 215-229 [cit. 17.11.2021]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1007/s13178-015-0215-8>

PLATFORMA PRO ROVNOPRÁVNOST, UZNÁNÍ A DIVERZITU, Z. S., 2016. *České školy pod lupou: výzkum homofobie a transfobie na školách* [online]. Praha: Platforma pro rovnoprávnost, uznání a diverzitu, z. s. ISBN 978-80-88175-03-2 [cit. 17.11.2021]. Dostupné z: https://www.ilga-europe.org/sites/default/files/Attachments/cz_-_proud_final_report.pdf

PROCHÁZKA, Miroslav, 2012. *Sociální pedagogika*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-3470-5.

PRŮCHA, Jan, WALTEROVÁ, Eliška a MAREŠ, Jiří, 2013. *Pedagogický slovník*. 7. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0403-9.

SLOBODA, Zdeněk, 2016. *Dospívání, rodičovství a (homo) sexualita*. Praha: Pasparta. ISBN 978-80-88163-09-1.

SOKOLOVÁ, Věra, 2004. A co děti?...: Gay a lesbické rodičovství. In: *ABC feminizmu* [online]. Brno: Nesehnutí, str. 81-96 [cit. 10.6.2021]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/profile/Vera-Sokolova/publication/323425130_%27A_co_deti%27_Gay_a_lesbicke_rodicovstvi/links/5a956055a6fdccecff0897fc/A-co-det-Gay-a-lesbicke-rodicovstvi.pdf

STEM/MARK, 2015. Polovina Čechů by homosexuálům povolila adoptovat dítě jejich registrovaného partnera. In: *Stemmark* [online]. [cit. 2.6.2021]. Dostupné z: <https://www.stemmark.cz/polovina-cechu-by-homosexualum-povolila-adoptovat-dite-jejich-registrovaneho-partnera/>

ŠABATOVÁ, Anna, 2019. *Být LGBT+ v Česku*. Zkušenosti LGBT+ lidí s předsudky, diskriminací, obtěžováním a násilím z nenávisť [online]. Brno [cit. 17.11.2021]. Dostupné z: <https://www.ochrance.cz/uploads-import/DISKRIMINACE/Vyzkum/Vyzkum-LGBT.pdf>

ŠVESTKOVÁ, Renata, 2019. *Vybrané kapitoly ze sociální pedagogiky pro sociální pracovníky*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zdravotně sociální fakulta. ISBN 978-80-7394-739-2.

TASKER, Fiona a GOLOMBOK, Susan, 2021. Adoptive gay father families: A longitudinal study of children's adjustment at early adolescence. In: *Child development* [online]. 92(1), 425-443 [cit. 9.6.2021]. Dostupné z: <https://srcd.onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/cdev.13442>

TAKÁCS, Judit, SZALMA, Ivett, a BARTUS, Tamás, 2016. Social attitudes toward adoption by same-sex couples in Europe. In: *Archives of sexual behavior* [online]. 45(7): 1787-1798 [cit. 9.6.2021]. Dostupné z: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10508-016-0691-9>

TUŠL, Martin, GATO, Jorge, TASKER, Fiona, a FIGUEROA, Victor, 2020. Czech psychology students' attitudes towards same-sex parenting. In: *Psychology & Sexuality* [online]. 11(3) 243-253 [cit. 9.6.2022]. Dostupné z: <https://eprints.bbk.ac.uk/id/eprint/29511/1/Tusl%2C%20Gato%2C%20Tasker%20%26%20Figueroa%202019%20inpress%20BIRon%20Czech%20Psync%20St%20Attitudes%20same-sex%20parents%20Psycho%26Sexuality.pdf>

ÚŘAD VLÁDY ČR, 2021. *Vládní strategie rovnosti a odstraňování bariér důstojného života LGBTI+ lidí v ČR 2021–2026* [online]. [cit. 21.11.2021]. Dostupné z: <https://alipro.cz/wp-content/uploads/2021/04/Vladni-strategie-rovnosti-a-odstranovani-barier-dustojneho-zivota-LGBTI.pdf>

VAN GELDEREN, Rijn-van, Loes, BOS, Henny, MW a GARTRELL, Nanette, K., 2015. Dutch adolescents from lesbian-parent families: How do they compare to peers with heterosexual parents and what is the impact of homophobic stigmatization? In: *Journal of Adolescence* [online]. 40 65-73 [cit. 28.3.2022]. Dostupné z: https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0140197115000251?casa_token=TJqopaICeD4AAAAA:OiI8qM1heX2EviVhhjzs9iULFPpRDxUF4bLt4CsbazE3nm4pYr9Rx3Tx503cEdPfmBl-ul_h8A

VAN GELDEREN, Loes, GARTRELL, Nanette, BOS, Henny, MW, VAN ROOIJ, Floor, B. a HERMANNNS, Jo, MA., 2012. Stigmatization associated with growing up in a lesbian-parented family: What do adolescents experience and how do they deal with it? In: *Children and Youth Services Review* [online]. 34(5) 999-1006 [cit. 2.4.2022]. Dostupné z: https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0190740912000734?casa_token=rbiSSQjYFs4AAAAA:U7PFIMbo3zMIJutxAG-GkWyvZvMXxPhGn52FqyZp6vLKTYHhkwlcrMd5Ny1fVcHuyYfBxczgfQ#bb0025

VÝROST, Jozef a SLAMĚNÍK, Ivan, ed., 1998. *Aplikovaná sociální psychologie I*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-269-6.

Zákon č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách

Seznam příloh

Příloha č.1: Dotazník

Příloha č.2: Tabulka absolutních a relativních četností

Rodičovství gayů a leseb pohledem studentů Sociální pedagogiky

Dobrý den, ahoj!

jsem Eva Hochová a studuji Sociální pedagogiku na Univerzitě Hradec Králové. Budu Vám opravdu moc vděčná, pokud mi pomůžete s přípravou empirické části mé diplomové práce a vyplníte dotazník, který se týká postojů studentů Sociální pedagogiky vůči rodičovství homosexuálních párů. Vyplňování by Vám mělo zabrat zhruba 10-15 minut a veškerá data jsou samozřejmě anonymní. Sběr dat potrvá do 10.4.2022 Předem Vám moc děkuji!

1 Přečtěte si prosím následující výroky a uveďte, zda s nimi souhlasíte nebo nesouhlasíte:

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď v každém řádku

	Souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Nesouhlasím
Ženy mají k péči o dítě lepší předpoklady než muži				
Muži jsou pro péči o dítě méně vhodní než ženy				
Je lepší, pokud se žena stará hlavně o domácnost a děti a muž o finanční zabezpečení rodiny				
Muž může pečovat o dítě stejně dobře jako žena Péče o dítě by měla být spíše ženskou záležitostí				

2 Přečtěte si prosím následující výroky a uveďte, zda s nimi souhlasíte nebo nesouhlasíte:

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď v každém řádku

	Souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Nesouhlasím
Dítě, které vyrůstá u homosexuálního páru, bude mít obecně více problému, než kdyby vyrůstalo u heterosexuálního páru				
Pro vývoj dítěte je obecně lepší, když vyrůstá u heterosexuálního páru než u homosexuálního páru				
Dětem se u homosexuálního páru může dařit stejně dobře nebo lépe, jako u heterosexuálního páru				
Dítě má právo vyrůstat v rodině, která je co nejbližší přirozené rodině, tedy s heterosexuální ženou a heterosexuálním mužem				
Pokud chceme hájit nejlepší zájem dítěte, neměli bychom dítě svěřovat do péče homosexuálním pářům				

Dítě, které vyrůstá u homosexuálního páru, nemá ženské a mužské vzory nutné pro jeho normální vývoj				
Chlapec, který vyrůstá u lesbického páru, bude pravděpodobně zženštilý				
Dívka, která vyrůstá u gay páru, nejspíš nebude vědět, jak se má chovat správná žena				
Dítě, které vyrůstá u homosexuálního páru, bude s větší pravděpodobností také homosexuální				
Dítě vyrůstající u homosexuálního páru bude pravděpodobně šikanováno spolužáky				
Dítě vyrůstající u homosexuálního páru bude pravděpodobně šikanováno, a proto by homosexuální páry neměly vychovávat děti				
Dítě vyrůstající u homosexuálního páru bude pravděpodobně více tolerovat odlišnosti druhých				
Dítě vyrůstající u homosexuálního páru může mít ve škole lepší výsledky				
Myslím si, že problémy homosexuálních párů a jejich dětí jsou z větší části způsobeny společenskými předsudky				

3 Ohodnoťte prosím následující typy rodiny, podle toho, jak jsou podle Vás vhodné pro výchovu dítěte:

Nápověda k otázce: Ohodnoťte jako ve škole 1 = nejvhodnější, 3 = ani vhodné ani nevhodné, 5 = nejméně vhodné

	1	2	3	4	5
Heterosexuální pár					
Homosexuální lesbický pár					
Homosexuální gay pár					
Single heterosexuální žena					
Single homosexuální žena					
Single heterosexuální muž					
Single homosexuální muž					

4 Pokuste se prosím popsat, co je podle Vás rodina

5 Přečtěte si prosím následující výroky a uveďte, zda s nimi souhlasíte nebo nesouhlasíte:

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď v každém řádku

	Souhlasím	Spíše souhlasím	Spíše nesouhlasím	Nesouhlasím
Homosexuální páry by měly mít stejná práva jako heterosexuální páry				
Homosexuální páry by měly mít stejná práva jako heterosexuální páry, ale manželství a adopce dětí by měla být umožněna pouze heterosexuálním párům				
Homosexuální páry by měly mít možnost adoptovat dítě z dětského domova				
Homosexuální páry by měly mít možnost adoptovat dítě svého partnera/ky				

Lesbické páry by měly mít možnost umělého oplodnění				
Homosexuální páry by měly mít možnost adoptovat děti, ale přednost by měly mít heterosexuální páry				
Homosexuální páry by neměly vychovávat děti				

6 Vyberte prosím typ homosexuální rodiny, který je podle Vás nejvhodnější pro výchovu dítěte:

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď

Homosexuální lesbický pár
Homosexuální gay pár
Oba výše uvedené jsou stejně vhodné
Ani jeden není vhodný pro výchovu dítěte

7 Napadají Vás nějaká pozitiva nebo naopak negativa toho, když dítě vyrůstá u homosexuálně orientovaného páru?

--

8 Je v rámci Vašeho studia probírána problematika sexuálních menšin (např. jejich práv, možnosti výchovy dětí v těchto rodinách)?

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď

Ano
Ne
Jiné...

9 Myslíte si, že je tématu sexuálních menšin věnován ve výuce dostatek času?

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď

Ano
Ne
Jiné...

10 Uvítali byste, aby tématu sexuálních menšin bylo věnováno více času?

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď

Ano
Ne
Jiné...

11 Myslíte si, že Vás studium dostatečně připravilo pro práci se sexuálními menšinami?

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď

Ano
Částečně ano
Ne
Jiné...

12 Jaké je Vaše pohlaví?

Nápověda k otázce: Pokud právě procházíte změnou pohlaví, uveďte Vaše budoucí pohlaví

Žena
Muž

Nechci uvést

13 Jaký je Váš věk?

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď

15-18
19-24
25-30
31-35
36-40
41-49
Jiný...

14 Jste věřící?

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď

Ano jsem a hlásím se k nějaké církvi
Ano jsem, ale nehlásím se k žádné církvi
Ne, nejsem věřící
Nechci uvést
Jiné...

15 Jaká je Vaše sexuální orientace?

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď

Heterosexuální
Homosexuální
Nechci uvést
Jiná...

16 Znáte osobně homosexuálně orientovaného jedince?

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď

Ano
Ne

17 Jaký je obor Vašeho studia?

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď

Sociální pedagogika
Sociální pedagogika v kombinaci s dalším oborem
Jiné...

18 Na jaké škole studujete?

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď

Ostravská univerzita
Univerzita Hradec Králové
Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Masarykova univerzita
Univerzita Karlova
Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem
Univerzita Palackého v Olomouci
Jiná...

19 V jakém typu a ročníku studia právě jste?

Nápověda k otázce: Pokud prodlužujete studium, uveďte nejvyšší uvedený ročník Vašeho typu studia

1. ročník bakalářského studium
2. ročník bakalářského studium

3. ročník bakalářské studium
1. ročník magisterské studium
2. ročník magisterské studium

20 V jaké formě studia studujete?

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď

Prezenční
Kombinovaná

21 Existuje něco, co byste k tématu rádi doplnili?

--

Příloha č.2: Tabulka absolutních a relativních četností

Okruh postoj vůči genderovým rolím				
Ženy mají k péči o dítě lepší předpoklady než muži				
	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	61	10 %	2,6	0,84
<i>Spíše souhlasím</i>	318	53 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	143	24 %		
<i>Nesouhlasím</i>	81	13 %		

Muži jsou pro péči o dítě méně vhodní než ženy				
	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	9	1 %	2	0,76
<i>Spíše souhlasím</i>	106	18 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	265	44 %		
<i>Nesouhlasím</i>	223	37 %		

Je lepší, pokud se žena stará hlavně o domácnost a děti a muž o finanční zabezpečení rodiny				
	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	32	5 %	1,9	0,92
<i>Spíše souhlasím</i>	136	23 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	181	30 %		
<i>Nesouhlasím</i>	254	42 %		

Muž může pečovat o dítě stejně dobře jako žena				
	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	448	74 %	3,7	0,55
<i>Spíše souhlasím</i>	126	21 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	26	4 %		
<i>Nesouhlasím</i>	3	0 %		

Péče o dítě by měla být spíše ženskou záležitostí				
	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	20	3 %	1,8	0,84
<i>Spíše souhlasím</i>	115	19 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	212	35 %		
<i>Nesouhlasím</i>	256	42 %		

Okruh postoj vůči homoparentalitě				
Dítě, které vyrůstá u homosexuálního páru, bude mít obecně více problému, než kdyby vyrůstalo u heterosexuálního páru				
	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	39	6 %	1,9	0,89

<i>Spíše souhlasím</i>	102	17 %
<i>Spíše nesouhlasím</i>	219	36 %
<i>Nesouhlasím</i>	243	40 %

Pro vývoj dítěte je obecně lepší, když vyrůstá u heterosexuálního páru než u homosexuálního páru				
	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	75	12 %	2	1,05
<i>Spíše souhlasím</i>	112	19 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	165	27 %		
<i>Nesouhlasím</i>	251	42 %		

Dětem se u homosexuálního páru může dařit stejně dobře nebo lépe, jako u heterosexuálního páru				
	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	430	71 %	3,6	0,71
<i>Spíše souhlasím</i>	125	21 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	28	5 %		
<i>Nesouhlasím</i>	20	3 %		

Dítě má právo vyrůstat v rodině, která je co nejbližší přirozené rodině, tedy s heterosexuální ženou a heterosexuálním mužem				
	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	110	18 %	2,4	1,05
<i>Spíše souhlasím</i>	165	27 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	168	28 %		
<i>Nesouhlasím</i>	160	27 %		

Pokud chceme hájit nejlepší zájem dítěte, neměli bychom dítě svěřovat do péče homosexuálním párům				
	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	31	5 %	1,5	0,84
<i>Spíše souhlasím</i>	38	6 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	115	19 %		
<i>Nesouhlasím</i>	419	69 %		

Dítě, které vyrůstá u homosexuálního páru, nemá ženské a mužské vzory nutné pro jeho normální vývoj				
	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	53	9 %	1,9	1
<i>Spíše souhlasím</i>	101	17 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	182	30 %		
<i>Nesouhlasím</i>	267	44 %		

Chlapec, který vyrůstá u lesbického páru, bude pravděpodobně zženštilý				
	abs	rel	průměr	SD

<i>Souhlasím</i>	19	3 %	1,5	0,77
<i>Spíše souhlasím</i>	53	9 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	164	27 %		
<i>Nesouhlasím</i>	367	61 %		

Dívka, která vyrůstá u gay páru, nejspíš nebude vědět, jak se má chovat správná žena				
	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	26	4 %	1,5	0,77
<i>Spíše souhlasím</i>	38	6 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	170	28 %		
<i>Nesouhlasím</i>	369	61 %		

Dítě, které vyrůstá u homosexuálního páru, bude s větší pravděpodobností také homosexuální				
	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	12	2 %	1,3	0,63
<i>Spíše souhlasím</i>	27	4 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	83	14 %		
<i>Nesouhlasím</i>	481	80 %		

Dítě vyrůstající u homosexuálního páru bude pravděpodobně šikanováno spolužáky				
	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	45	7 %	2,4	0,84
<i>Spíše souhlasím</i>	256	42 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	218	36 %		
<i>Nesouhlasím</i>	84	14 %		

Dítě vyrůstající u homosexuálního páru bude pravděpodobně šikanováno, a proto by homosexuální páry neměly vychovávat děti				
	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	14	2 %	1,4	0,71
<i>Spíše souhlasím</i>	38	6 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	148	25 %		
<i>Nesouhlasím</i>	403	67 %		

Dítě vyrůstající u homosexuálního páru bude pravděpodobně více tolerovat odlišnosti druhých				
	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	326	54 %	3,5	0,71
<i>Spíše souhlasím</i>	235	39 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	30	5 %		
<i>Nesouhlasím</i>	12	2 %		

Dítě vyrůstající u homosexuálního páru může mít ve škole lepší výsledky				
	abs	rel	průměr	SD

<i>Souhlasím</i>	85	14 %	2,4	0,95
<i>Spíše souhlasím</i>	164	27 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	232	38 %		
<i>Nesouhlasím</i>	122	20 %		

Myslím si, že problémy homosexuálních párů a jejich dětí jsou z větší části způsobeny společenskými předsudky				
	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	430	71 %	3,6	0,77
<i>Spíše souhlasím</i>	115	19 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	35	6 %		
<i>Nesouhlasím</i>	23	4 %		

Vyberte prosím typ homosexuální rodiny, který je podle Vás nejvhodnější pro výchovu dítěte		
	abs	rel
Homosexuální lesbický pár	40	7 %
Homosexuální gay pár	12	2 %
Oba výše uvedené jsou stejně vhodné	497	82 %
Ani jeden není vhodný pro výchovu dítěte	54	9 %

Okruh postoj vůči právům homosexuálů				
Homosexuální páry by měly mít stejná práva jako heterosexuální páry				
	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	434	72 %	3,6	0,78
<i>Spíše souhlasím</i>	110	18 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	34	6 %		
<i>Nesouhlasím</i>	25	4 %		

Homosexuální páry by měly mít stejná práva jako heterosexuální páry, ale manželství a adopce dětí by měla být umožněna pouze heterosexuálním párům				
	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	25	4 %	1,5	0,81
<i>Spíše souhlasím</i>	47	8 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	122	20 %		
<i>Nesouhlasím</i>	409	68 %		

Homosexuální páry by měly mít možnost adoptovat dítě z dětského domova				
	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	476	79 %	3,6	0,79
<i>Spíše souhlasím</i>	67	11 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	31	5 %		
<i>Nesouhlasím</i>	29	5 %		

Homosexuální páry by měly mít možnost adoptovat dítě svého partnera/ky				
---	--	--	--	--

	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	445	74 %	3,6	0,76
<i>Spíše souhlasím</i>	105	17 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	28	5 %		
<i>Nesouhlasím</i>	25	4 %		

Lesbické páry by měly mít možnost umělého oplodnění				
	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	425	70 %	3,5	0,88
<i>Spíše souhlasím</i>	102	17 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	34	6 %		
<i>Nesouhlasím</i>	42	7 %		

Homosexuální páry by měly mít možnost adoptovat děti, ale přednost by měly mít heterosexuální páry				
	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	46	8 %	1,9	0,98
<i>Spíše souhlasím</i>	135	22 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	157	26 %		
<i>Nesouhlasím</i>	265	44 %		

Homosexuální páry by neměly vychovávat děti				
	abs	rel	průměr	SD
<i>Souhlasím</i>	25	4 %	1,3	0,73
<i>Spíše souhlasím</i>	24	4 %		
<i>Spíše nesouhlasím</i>	56	9 %		
<i>Nesouhlasím</i>	498	83 %		

Okruh téma sexuálních menšin v rámci studia

Je v rámci Vašeho studia probírána problematika sexuálních menšin (např. jejich práv, možnosti výchovy dětí v těchto rodinách)?		
	abs	rel
Ano	286	47 %
Ne	238	39 %
Jiné...	79	13 %

Myslíte si, že je tématu sexuálních menšin věnován ve výuce dostatek času?		
	abs	rel
Ano	96	16 %
Ne	392	65 %
Jiné...	115	19 %

Uvítali byste, aby tématu sexuálních menšin bylo věnováno více času?		
	abs	rel
Ano	465	77 %

Ne	112	19 %
Jiné...	26	4 %

Myslíte si, že Vás studium dostatečně připravilo pro práci se sexuálními menšinami?		
	abs	rel
Ano	43	7 %
Částečně ano	224	37 %
Ne	283	47 %
Jiné...	53	9 %

Okruh demografický

Jaké je vaše pohlaví?		
	abs	rel
žena	545	90 %
muž	44	7 %
nechci uvést	14	2 %

Jaký je váš věk?		
	abs	rel
15-18	0	0 %
19-24	409	68 %
25-30	96	16 %
31-35	18	3 %
36-40	23	4 %
41-49	51	8 %
Jiný...	6	1 %

Jste věřící?		
	abs	rel
Ano jsem a hlásím s k nějaké církvi	92	15 %
Ano jsem, ale nehlásím se k žádné církvi	116	19 %
Ne, nejsem věřící	357	59 %
Nechci uvést	26	4 %
Jiné...	12	2 %

Jaká je Vaše sexuální orientace?		
	abs	rel
Heterosexuální	481	80 %
Homosexuální	21	3 %
Nechci uvést	29	5 %
Jiná	72	12 %

Znáte osobně homosexuálně orientovaného jedince?		
	abs	rel

Ano	561	93 %
Ne	42	7 %

Jaký je obor Vašeho studia?		
	abs	rel
Sociální pedagogika	446	74 %
Sociální pedagogika v kombinaci s dalším oborem	157	26 %

Na jaké škole studujete?		
	abs	rel
Ostravská univerzita	55	9 %
Univerzita Hradec Králové	133	22 %
Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně	47	8 %
Masarykova univerzita	126	21 %
Univerzita Karlova	64	11 %
Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem	30	5 %
Univerzita Palackého v Olomouci	138	23 %
Jiná...	10	2 %

V jakém typu a ročníku studia právě jste?		
	abs	rel
1. ročník bakalářské studium	172	29 %
2. ročník bakalářské studium	137	23 %
3. ročník bakalářské studium	102	17 %
1. ročník magisterské studium	96	16 %
2. ročník magisterské studium	96	16 %

V jaké formě studia studujete		
	abs	rel
Prezenční	412	68 %
Kombinovaná	191	32 %